

William Schwitzer
& Associates, PC

**ZAUF AJ FIRMIE
O WYBITNYCH
OSIĄGNIĘCIACH
I UDOKUMENTOWANYCH
SUKCESACH**

**718-275-2555
646-879-6490**

Więcej informacji na str. 64

November 17, 2023 | Volume XXI | Issue 23 | FREE | BiałOrzel24.com

NEW YORK EDITION

BIALY
WHITE EAGLE
ORZEL

altru chemists

**Polska Apteka
w sercu Greenpointu**

Serdecznie zapraszamy
do skorzystania z szerokiej gamy
usług apteki **Altru Chemist**
Więcej na stronie 47.

Radosnego Thanksgiving
życzą Maciej Jabłoński
i Lev Aminov - właściciele

987 MANHATTAN AVE.,
BROOKLYN, NY
718-349-9009 www.atrurx.com

Polonia w USA uczciła 105. rocznicę odzyskania przez
Polskę niepodległości

Święto, które łączy pokolenia

Zawieszenie broni z 11 listopada 1918 roku zakończyło I wojnę światową. Tego dnia Polska formalnie odzyskała niepodległość. Potrzeba było połączonych wysiłków pięciu pokoleń polskich patriotów dążących do odzyskania suwerenności poprzez liczne akcje wojskowe, dyplomatyczne i edukacyjne, aby tak się

stało – ale w końcu nam się udało! Warto pamiętać, że również amerykańska Polonia miała swój wkład w kształtowanie się – 105 lat temu – polskiej państwowości. Obchody Święta Niepodległości Polski łączą Polaków na całym świecie. Jak tę wyjątkową rocznicę uczciła Polonia w USA?

Ciąg dalszy ➔ str. 24-25

prezydent.pl

**POŻYCZKI I PRZEFINANSOWANIA
NA DOMY W STANIE FLORYDA**

**GERARD
SCHEFFLER**

773-909-3346

www.gerardscheffler.com/florida
schefflergerard@gmail.com

KUPNO • SPRZEDAŻ • INWESTYCJE

**GREENPOINT
INSURANCE
BROKERAGE**

680 Manhattan Ave.
Brooklyn, NY 11222
Tel: 718-383-0306
Fax: 516-706-0206

NOWA, DOGODNA
LOKALIZACJA
DLA KLIENTÓW
Z NJ, PA I UPSTATE NY
321 Route 94 S,
Warwick, NY 10990
Tel. 845-250-0050

MARCIN LUC
Szczegóły ➔ str. 60

**TWÓJ WYPADEK
TO NASZA SPRAWA**

973-303-0498 | 718-389-0450
WIĘCEJ NA STR. 3

**BLACK
FRIDAY**

**POBIJEMY
KAŻDĄ
CENĘ!**

lucas|electronics
886 Manhattan Ave, Brooklyn, NY 11222

THE BEST OF POLISH COMPOSERS

November 26 at 6 pm

Kaufman Music Center, Merkin Hall
129 West 67th Street, New York

TICKETS AVAILABLE AT

www.Kaufmanmusiccenter.org or Merkin Hall Box Office. For more information 212 501 3330

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

Marzysz o idealnym ślubie?

Zadzwoń!
Agnes Chodkiewicz
specjalizuję się w ceremoniach ślubnych
dopasowanych do Ciebie
860-822-7515

UPRAWNIENIA BUDOWLANE

Pomagam przy uzyskaniu uprawnień budowlanych w NYC i CT typu OSHA, SST, wózki widłowe, rusztowania, LEAD oraz Flager.

Po więcej informacji proszę o kontakt

(860) 410-6024

UBEZPIECZAMY

**Domy • Auta • Biznesy • Mieszkania • Condominia
Budynki Wielorodzinne • Jachty • Motory
Inwestycje • Samochody Komercyjne
General Liability & Worker's Compensation**

Podnadto ubezpieczenia na:
życie, zdrowie w tym Medicare

Pracujemy z największymi firmami
ubezpieczeniowymi aby znaleźć
TOBIE najlepsze oferty!

PRACUJEMY W:
**NEW JERSEY - NOWYM JORKU
PENNSYLVANII - FLORYDZIE**

Cezary Gawel

Twój niezawodny partner
w świecie ubezpieczeń!

Zadzwoń jeszcze dziś!
908-474-1510

Cezary Gawel Agency & Financial Services, LLC
33 Wood Ave. South, 6th floor, Iselin, NJ 08830

ROCZNE ZAPISY NA PLANY MEDICARE NA 2024 JUŻ OD 15 PAŹDZIERNIKA DO 7 GRUDNIA!

Medicare ulega zmianom każdego roku!
Czy otrzymujecie wszystkie należne Wam benefity?
Sprawdźcie to u doświadczonego brokera,
autoryzowanego do oferowania planów dla seniorów.

Zadzwoń jeszcze dziś aby umówić się na spotkanie
NOWY JORK: 718-383-0314 NEW JERSEY: 201-771-8008

**BEZPŁATNE
KONSULTACJE**

Stanisław Gil

AUTORYZOWANY BROKER

Medicare

194 Nassau Ave, Brooklyn, NY 11222,
Email: metstan@yahoo.com

Licencjonowany Broker Autoryzowany
do Oferowania Planów Medicare

WYPADEK NA BUDOWIE

- Workers' Compensation (odszkodowania pracownicze)
- Wszelkie wypadki na placu budowy
- Wypadki samochodowe
- Social Security Disability (renty inwalidzkie)

Zapraszamy na **bezpłatną konsultację** do kancelarii prawnej **Adwokata Andrzeja Kamińskiego**, który w sprawach dotyczących chorób zawodowych i wypadków w pracy reprezentował tysiące poszkodowanych klientów. Mec. Andrzej Kamiński przy współpracy z Gregory J. Cannata, LLP poprowadził sprawy Workers' Compensation w sprawach poszkodowanych przy oczyszczaniu World Trade Center (WTC) po ataku 9/11. Gregory J. Cannata, LLP wywalczył dla 82 robotników odszkodowania na sumę **\$53,000,000**. **47 z poszkodowanych pracowników było Polakami!** Otrzymali odszkodowania i renty workers' compensation. Nadal oba biura wspólnie walczą o odszkodowania z tytułu wypadków i **WTC Zadroga Act**.

Dyżur powypadkowy lub nagłe, kryminalne sprawy, 24-godzinny, 7 dni w tygodniu, tel: 973-303-0498

O skuteczności kancelarii prawnej świadczą jej wyniki

Tel: 718-389-0450

Adwokat Andrzej Kamiński we współpracy z **Gregory J. Cannata & Associates, LLP** reprezentuje pracowników oraz nieubezpieczonych pracodawców w stanach New York i New Jersey.

Przykładowe wygrane kancelarii Gregory J. Cannata & Associates, LLP.

\$58,000,000

dla pracowników Unii Local 85 i 78 po oczyszczaniu WTC po 9/11 – ugoda

\$15,800,000

dla pasażera rannego w wypadku komunikacyjnym – ugoda

\$10,000,000

dla dziecka pobitego w domu – ugoda

\$5,250,000

wypadek na budowie do niezabezpieczonego szybu windy, obrażenia, poważne złamanie nóg – ugoda

\$3,750,000

wypadek z niezabezpieczonej drabiny, obrażenia i uraz mózgu – ugoda

\$3,000,000

pieszy potrącony przez rowerzystę, obrażenia uraz mózgu – ugoda podczas mediacji

\$2,475,000

wypadek ze złamanego stopnia rusztowania, obrażenia uraz kręgosłupa – ugoda

\$2,400,000

uraz spowodowany przez wyrzutnię wody pod wysokim ciśnieniem, poważne obrażenia ręki – ostateczna ugoda

Poprzednie rezultaty nie gwarantują podobnych wyników. Reklama adwokata.

110 Greenpoint Avenue
Brooklyn, NY 11222
tel: 718-389-0450

www.kaminskilawfirm.com

Bezpłatna konsultacja we wszystkich sprawach wypadkowych

ADWOKAT
ANDRZEJ KAMINSKI

GREGORY J. CANNATA
& ASSOCIATES, LLP

WSTĘP

MARCIN BOLEC
REDAKTOR
NACZELNY

W poprzednim wydaniu „Białego Orła” pisałem o zbliżającym się Święcie Niepodległości Polski i o tym, że ta z takim trudem wywalczona wolność naszej ojczyzny jest zarówno przywilejem, jak i obowiązkiem. Nasi przodkowie kładli na szali swe życie, my musimy tylko zadbać o to, by nie utracić tego, co oni zdobyli, i by przekazać to następnemu pokoleniu. „Tylko” albo „aż” – bo aktualna sytuacja na świecie, w tym tocząca się nadal wojna w Ukrainie czy coraz bardziej tragiczna sytuacja w Strefie Gazy, powinna być dla nas przestrożą. Z jaką łatwością z dnia na dzień potrafi runąć wydawać by się mogło ustalony i utrwalony porządek rzeczy... Dlatego tak ważne jest krzewienie patriotyzmu w naszej młodej Polsce, podtrzymywanie pamięci o naszej historii, jej bohaterach i budowanie poczucia przynależności do Polski – naszego kraju, niezależnie od tego, gdzie mieszkamy. W tym wydaniu znajdziecie Państwo relacje z wielu lokalnych obchodów 11 listopada: bankietów, szkolnych akademii, uroczystych mszy św. czy innych ceremonii. Było ich jednak tak wiele, że nie sposób uwzględnić wszystkich na łamach „Białego Orła”. Ale mam nadzieję, że udało nam się pokazać ich przekrój i różnorodność. Jestem pełen podziwu wobec organizacji polonijnych, parafii i szkół, które zadbały o

to, by należycie uczcić to najważniejsze dla nas, Polaków, święto. Wiem z własnego doświadczenia, że dopięcie wszystkich organizacyjnych detali takich wydarzeń wymaga mnóstwa czasu i pracy, której często z zewnątrz nie widać. Cieszę się, że są wśród nas osoby, którym zależy – to dzięki nim wciąż trwamy jako Polonia. Zbliżające się Święto Dziękczynienia jest dobrą okazją do refleksji na ten temat i do okazania wdzięczności tym, którzy na nią zasługują. Warto wspomóc lokalną, polonijną organizację – jeśli czas nie pozwala nam na zaangażowanie się w jej działalność, to przynajmniej finansowo, choćby drobnym datkiem czy opłaceniem członkostwa. Pomyślmy, czym byłibyśmy – jako Polonia – gdyby nagle zabrakło polskich kościołów, szkół, gazet czy stowarzyszeń?

Warto też okazać wdzięczność naszym bliskim – osobom, które są obok, gdy tego potrzebujemy i które nas wspierają na co dzień. Jestem wdzięczny za to, co przyniosły mi minione miesiące. Nie brakowało w nich wyzwań i trudnych chwil, ale może były potrzebne, by jeszcze bardziej docenić to, co dobre. Życzę Państwu, by zbliżające się Święto Dziękczynienia przyniosło Wam wiele pełnych radości i spokoju chwil spędzonych w gronie rodziny i przyjaciół, by było okazją do odpoczynku i powiedzenia sobie nawzajem: dziękuję.

PLUS, MINUS

IGA ŚWIĄTEK

Polka zakończyła sezon triumfem, wygrywając turniej WTA Finals i wracając na miejsce liderki w rankingu najlepszych tenisistek świata. Mimo kilku słabszych momentów w ciągu sezonu udowodniła, że ma nie tylko talent, ale i pokazała ducha walki.

DMITRIJ MIEDWIEDIEW

Były prezydent i premier Rosji w artykule zamieszczonym na łamach rządowej „Rossijskoj Gaziety” nazwał Polskę „hieną Europy” i ostrzegł, że może utracić państwowość, jeśli będzie kontynuować obecny kurs.

WHITE EAGLE MEDIA, LLC

55 Broad St. Suite 220, New Britain, CT 06053

Sales & Editorial: (860) 223-1150

Email: info@whiteeaglenews.com

Toll Free: (800) 668-0667

www.whiteeaglenews.com

www.BialyOrzel24.com Facebook.com/BialyOrzel24

Publisher & Managing Partner

Darek Barcikowski – publisher@whiteeaglenews.com

Editor-in-Chief & Managing Partner

Marcin A. Bolec – editor@whiteeaglenews.com

Associate Editor: Joanna Szybiak

Reporters: Barbara Bilińska Bolec, Edward Bolec,

Robert Strybel, Halina Kossak, Halina Głowacka, Anna Miler, Tomasz Ryzner

Contributors: Robert Rothstein, Tomasz Moczerniuk, Marek Kania, Sylwia Wadach Kloczkowska, Robert Iwanicki, o. Michał Czyżewski, Janusz Romański, Paweł Markiewicz, Catherine Blinder, Marcin Żurawicz

Office Manager: Susan Carlo

Circulation Manager: Anna Górecka

Media Planner: Izabela Wróblewski

Graphics: Tomasz Świętoniowski, Zbigniew Czeranowski

Advertising: Helena Boczoń

The White Eagle is a biweekly publication of White Eagle Media LLC. The content of this publication may not be reprinted or re-transmitted in whole or in part without the expressed written consent of the publisher. White Eagle Media assumes no responsibility for advertising content or errors but will reprint whatever part of the advertisement needs corrections if written notice is submitted within a week of the date of publication. Annual subscriptions are available at the rate of \$89. Semiannual subscriptions are available at a rate of \$49.

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

Projekt „Polska platforma medialna w USA - Wydania prasowe” realizowany przez Fundację Wolność i Demokracja.

KURSY WALUT:

1 USD = 4.12 PLN | 1 PLN = 0.24 USD

Źródło: Narodowy Bank Polski. Kursy z 2 dni przed datą wydania.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

ULEGŁEŚ WYPADKOWI?

Dzwoń teraz po bezpłatną
konsultację w języku polskim!

NASZE WYGRANE

\$5,400,000

Poślizgnięcie i upadek, operacja zespolenia kręgosłupa lędźwiowego, stymulator rdzenia kręgowego

\$3,900,000

Wypadek ciężarówky na I-95, śmierć niemowlęcia i złamanie nóg wymagające operacji

\$3,500,000

Pracownik budowlany spadł z wysokości 20 stóp i doznał obrażeń szyi i pleców

\$3,000,000

Wypadek i potknięcie się na Bronxie, powodujący obrażenia szyi i ramion

- Wszystkie rodzaje wypadków
- Wypadki na budowie
- Workers' Compensation
- Wypadki samochodowe
- Disability - inwalidztwo
- Błędy medyczne

POLSKI ADWOKAT W POLSKICH DZIELNICACH

Ewelina Sierzputowska

BROOKLYN • QUEENS • MANHATTAN

www.AdwokatWypadek.com

Twój status
imigracyjny nie
ma znaczenia

BEZPŁATNA KONSULTACJA

Dzwoń: 718-306-6703

Prezydent Andrzej Duda apelował o współdziałanie na rzecz wspólnego dobra

Polska świętowała rocznicę odzyskania niepodległości

Fot. prezydent.pl

Dla nas, Polaków, dzień 11 listopada jest dniem radości, dumy, chwały, jest dniem, w którym ze wzruszeniem wspominamy, że po 123 latach niebytu nasze państwo – Polska – odrodziło się – powiedział Andrzej Duda, prezydent RP, podczas uroczystości z okazji Narodowego Święta Niepodległości.

Centralne obchody 105. rocznicy odzyskania niepodległości odbyły się na placu Piłsudskiego w Warszawie. W uroczystości, oprócz prezydenta RP, któremu towarzyszyła małżonka Agata Kornhauser-Duda, uczestniczyli m.in. premier Mateusz Morawiecki, marszałkowie: Sejmu – Elżbieta Witek i Senatu – Tomasz Grodzki oraz Marszałek Senior Marek Sawicki.

Po apelu pamięci, uroczystej odprawie wart przed Grobem Nieznanego Żołnierza głos zabrał prezydent, który przywołał słowa marszałka Józefa Piłsudskiego, że niepodległość nie jest dana raz na zawsze.

– Trzeba było o nią walczyć i trzeba było pamiętać, że walczy się o nią nie tylko z bronią w ręku, ale także mądrym prowadzeniem spraw państwowych – podkreślał Andrzej Duda.

Spierajmy się, diskutujmy

Prezydent dodał, że ta mądrość nie oznacza tylko mądrych planów, myśli i ideologii, ale oznacza także mądre działanie,

wykonanie, a przede wszystkim umiejętność współdziałania dla wspólnego, wielkiego dobra, jakim jest Rzeczpospolita.

– Spierajmy się, diskutujmy, ale niech w tym wszystkim Polska niepodległa, suwerenna zawsze będzie najważniejsza, a niepodległa i suwerenna jest wtedy, kiedy to my sami o niej decydujemy i o naszych najważniejszych sprawach – kontynuował Andrzej Duda.

Rosyjskie zagrożenie

Prezydent RP podkreślił cenę, jaką przyszło Polakom zapłacić za niepodległość. – W samej tylko I wojnie światowej, po różnych stronach frontu, walcząc w ramach różnych armii, zginęło pół miliona Polaków – zauważył.

– Wcześniej jednak krwawiliśmy się wielokrotnie – dodał. – Krwawiliśmy się prawie nieprzerwanie, w działalności konspiracyjnej, w walce o polskość i o Polskę przez długie 123 lata, kiedy nie było jej na mapie – wyliczał prezydent.

Mówiąc o zagrożeniach, prezydent skupił się nie tylko na walkach wewnętrznych, które w przeszłości sprawiły, że „Polska z jednego z najsilniejszych państw w Europie stała się państwem upadłym”.

Ostrzegając także przed zagrożeniami z zewnątrz, szczególnie przez rosyjskim imperializmem, który, jak stwierdził, „nie zatrzyma się na Ukrainie, jeżeli nie zo-

W uroczystościach Narodowego Święta Niepodległości uczestniczyli najważniejsi urzędnicy państwowi

stanie skarcony”. W związku z tym konieczna jest budowa silnego państwa i kontynuacja „programów zapewniających nam bezpieczeństwo”.

Interes właściwie rozumiany

Prezydent podkreślał, że ile razy inni o nas decydowali, tyle razy nieszczęśliwie dla nas to się kończyło. – Bądźmy w sojuszach, ale mądrze przystępujemy i uczestniczymy w międzynarodowych organizacjach. Niech zawsze polski interes właściwie rozumiany będzie dla nas absolutnie na pierwszym miejscu – zaznaczył.

Podczas uroczystości podniesiono na maszt flagę państwową, odśpiewany został hymn, a także odczytano apel pamięci oraz oddano salut narodowy. Prezydent złożył na płycie Grobu Nieznanego Żołnierza wieniec od narodu.

Przed głównymi uroczystościami prezydent RP złożył także wieniec przed pomnikami Ojców Niepodległości: Wincetego Witosa, Ignacego Jana Paderewskiego, Ignacego Daszyńskiego, Romana Dmowskiego, Wojciecha Korfańskiego i Józefa Piłsudskiego. Częścią uroczystości Święta Niepodległości była również msza święta za ojczyznę w Świątyni Opatrzności Bożej.

Życzenia z Ukrainy i nie tylko

W dniu swego święta, za pośrednictwem mediów społecznościowych, Polacy otrzymali życzenia od wielu polityków z

zagranicy. Złożył je m.in. Wołodymyr Zełenski. – Życzę, aby wasza niepodległość była nienaruszalna i wieczna; wszystkiego najlepszego, Polsko – powiedział prezydent Ukrainy. Dodał, że jego rodacy nigdy nie stracą poczucia wdzięczności wobec Polski i zawsze będą doceniać jej pomoc w najtrudniejszym momencie rosyjskiej agresji.

W serwisie X do Polaków zwrócił się Mark Brzezinski, ambasador USA w Polsce. „Długa walka Polski o niepodległość przypomina nam o cennej wartości, jaką jest wolność. Dziś Polacy świętują i odnawiają swoje przywiązanie do podstawowych wartości, które wszyscy cenimy – wolności, sprawiedliwości i równości dla wszystkich. Najlepsze życzenia dla narodu polskiego z okazji Święta Niepodległości” – napisał Brzezinski.

Gitanas Nausėda, prezydent Litwy, w depeszy gratulacyjnej złożył Polakom życzenia jedności i siły, a państwu polskiemu długich lat pomyślności. Prezydent Nausėda podkreślił, że docenia „silne stosunki dwustronne między Litwą a Polską, oparte na wzajemnym szacunku i szczerzej przyjaźni, a także owocną współpracę w ramach NATO i Unii Europejskiej”. Zaznaczył, że „Święto Niepodległości Polski jest również świętem dla narodu litewskiego, ponieważ silna Polska wzmacnia bezpieczeństwo Litwy”.

TOMASZ RYZNER

Prezydent Andrzej Duda złożył wieniec m.in. pod pomnikiem Józefa Piłsudskiego

Tysiące osób wzięło udział w Marszu Niepodległości. Obyło się bez większych incydentów

Jeszcze Polska nie zginęła

 marszniepodlegosci.pl

Kilkadziesiąt tysięcy warszawiaków i nie tylko wzięło udział 11 listopada w dorocznym Marszu Niepodległości. Kolumna manifestujących liczyła blisko dwa kilometry. Policja określiła marsz jako jeden ze spokojniejszych.

Tegoroczny Marsz Niepodległości odbył się pod hasłem „Jeszcze Polska nie zginęła”. W oświadczeniu wystosowanym przed rozpoczęciem manifestacji organizatorzy zachęcali do „wspólnego oddania hołdu tym, którzy oddawali życie, przelewali krew i poświęcali się dla suwerennej oraz niepodległej ojczyzny”.

Pochód poprzedziły modlitwy, odśpiewanie hymnu Polski i przemówienia. Wystąpił m.in. Krzysztof Bosak, lider Konfederacji. Został powitany entuzjastycznie (gwizdów też nie brakowało). Mówił o przetrwaniu smutku, mając zapewne na uwadze porażkę w niedawnych wyborach.

Politycy Konfederacji nieśli zaskakujący baner z napisem „polexit” (przed wyborami odżegnywali się od tej idei).

Po Bosaku przemawiał szef Młodzieży Wszechpolskiej Marcin Kowalski. Narodowcy byli tym razem jednak mniej liczni niż zwykle, ponieważ są skłóceniami.

Tradycyjnie trudno było ustalić w miarę dokładną liczbę uczestników Marszu Niepodległości

Warto być Polakiem

Marsz ruszył około godz. 14:45 z Ronda Dmowskiego i skierował się w stronę Stadionu Narodowego. Na trasie przemarszu rozstawiono metalowe barierki, widoczne były znaczne siły policji, a także straży marszu, która szła na czele manifestacji. Nad centrum miasta latał policyjny śmigłowiec.

Uczestnicy mieli ze sobą flagi narodowe, część biało-czerwone opaski na ramionach, inni przypięte do kurtek kotyliony. Niektórzy założyli wianki i czapki w narodowych barwach.

Widać było transparenty „Bóg, honor, ojczyzna”, „Tak dla życia”, „Warto być Polakiem”. Wznoszono okrzyki, m.in. „Duma, duma, narodowa duma”, „Jeszcze Polska nie zginęła”, niektórzy uczestnicy odpalali race. Pojawiły się także okrzyki wycelowane w Unię Europejską i media (głównie Gazetę Wyborczą i TVN).

Na koniec „Rota”

Uczestnicy krzyczeli m.in. „Tu jest Polska, nie Bruksela”, „Raz sierpem, raz młotem, czerwona hołota”. Dostało się też celebrytom i influencerom (skutek afery z molestowaniem nieletnich). Były akcentu ra-

sistowskie (baner „Defend White Europe”, czyli „broń białej Europy”), antyukraińskie, ale i transparent... antyamerykański: „Stop USrealizacji polskiej racji stanu”.

Przy trasie przejścia pochodu stanęła grupa Obywateli RP oraz Polskich Babć, przeciwników marszu narodowców. Mieli na sobie odbłaskowe kamizelki na napisem „Obserwator”. Marsz trwał nieco ponad godzinę. Na jego zakończenie uczestnicy odśpiewali „Rotę”.

Bez bójek i dewastacji

Rzecznik policji Sylwester Marczak poinformował, że podczas manifestacji zatrzymano 56 osób. Większość z nich za posiadanie narkotyków, ale wśród zatrzymanych były także osoby poszukiwane. Odnotowano kilka incydentów, takich jak palenie flag, unijnej i LGBT, czy próbę zablokowania marszu przez aktywistów klimatycznych. Nie dochodziło do bójek.

Marczak stwierdził, że tegoroczny marsz był jednym z bezpieczniejszych. Najpoważniejszy incydent, jaki był badany, to zrzucanie przez uczestników

marszu rac z mostu w kierunku stacji pociągów.

– Nie odnotowaliśmy mocno kontrowersyjnych wydarzeń, jak bijatyki lub dewastowanie miasta. Policja również nie zgłaszała nam żadnych chuligańskich wydarzeń – powiedziała wp.pl rzeczniczka ratusza Monika Beuth. Po marszu odbyły się koncerty, na których wystąpili weterani patriotycznej muzyki.

Przeciw faszyzmowi

Marsz Niepodległości nie był jedynym w stolicy. Równoległe odbywał się Marsz Antyfaszystowski, który wyruszył z pl. Unii Lubelskiej. Tak jak w poprzednich latach, marsz miał formę street party. Skandowane „Za walność waszą i naszą!” było przewodnim hasłem wydarzenia.

W tłumie można było dostrzec przeróżne flagi; polskie, tęczowe, antyfy, Palestyny. W gronie uczestników manifestacji przeważały młode osoby.

Marsz antyfaszystowski przebiegł w spokojnej i radosnej atmosferze. Z głośników leciało techno, uczestnicy tańczyli. Marsz także trwał nieco ponad godzinę.

Daleko do rekordu

Rafał Trzaskowski, prezydent stolicy Polski, podczas konferencji prasowej przekazał, że w marszu wzięło udział około 40 tysięcy osób. Inni obserwatorzy, na przykład Onetu.pl, oceniali, że trasę z Ronda Dmowskiego do PGE Narodowego pokonało od 70 do 90 tysięcy ludzi.

Największą frekwencję w historii Marszu Niepodległości odnotowano w 2018 roku, w setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. Wówczas policja szacowała, że na marszu pojawiło się 250 tysięcy osób.

Jedni maszerowali, drudzy biegli

11 listopada w Warszawie odbył się także 33. Bieg Niepodległości. Dziesięć kilometrów najszybciej pokonał Szymon Gumkowski z Gdańska, który uzyskał czas 30 minut i 56 sekund. Najszybszą kobietą okazała się Emilia Mazek z Garwolina (34 minuty i 12 sekund). Trasę pokonało blisko 15 tysięcy zawodników i zawodniczek.

Prezydent powierzył misję utworzenia nowego rządu dotychczasowemu premierowi

Duda stawia na Morawieckiego

prezydent.pl

Mateusz Morawiecki otrzymał od Andrzeja Dudy misję powołania nowego rządu. To pierwsza decyzja prezydenta RP ws. tzw. pierwszego kroku w kwestii misji powierzenia funkcji premiera.

W swym orędziu prezydent podkreślił, że w wyborach parlamentarnych żaden z komitetów nie zdobył samodzielnej większości. – Po analizie i konsultacjach postanowiłem powierzyć misję sformowania rządu premierowi Mateuszowi Morawieckiemu. Zdecydowałem o kontynuowaniu dobrej tradycji parlamentarnej, zgodnie z którą to zwycięskie ugrupowanie jako pierwsze otrzymuje szansę utworzenia rządu – ogłosił Andrzej Duda.

Wybory wygrało Prawo i Sprawiedliwość (35,38 proc. głosów), ale ma za mało mandatów, by utworzyć sejmową większość (nie posiada też zdolności

Prezydent Andrzej Duda uznał, że Mateusz Morawiecki ma szansę na stworzenie nowego rządu

koalicyjnych). PiS-u dysponuje 194 miejscami w Sejmie, a Koalicja Obywatelska, Trzecia Droga i Nowa Lewica posiada w sumie 248 mandatów. Partie opozycyjne zabiegały o to, by prezydent powierzył misję tworzenia rządu Donaldowi Tuskowi.

Z kolei politycy rządzącej dotąd Zjednoczonej Prawicy podkreślali, że oczekują, że głowa państwa najpierw powierzy misję stworzenia rządu ich przedstawicielowi. Zapewniali też, że poszukują możliwych koalicjantów.

Trzy dni po decyzji ws. misji tworzenia rządu Andrzej Duda w Pałacu Prezydenckim wręczył akty powołania na Marszałka Senatu i na Marszałka Senatu Sejmu. Pierwszą funkcję powierzył Michałowi Seweryńskiemu, drugą Markowi Sawickiemu.

Film o imigrantach z główną nagrodą polonijnego festiwalu

Grand Prix dla Polaka z USA

Artur Owczarski, pisarz, reporter, reżyser mieszkający w USA, otrzymał Grand Prix na XVIII Festiwalu Polonijnym – „Losy Polaków 2022”. Jury warszawskiej imprezy nagrodiło go za film „Cowboy Capital-Stolica Kowbojów”.

Uzasadniając werdykt jury podkreśliło, że obraz ten „znakomicie pokazuje wkład polskich imigrantów w budowę Stanów Zjednoczonych i oparte o wspólne wartości braterstwo narodów amerykańskiego i polskiego, zaś afirmacja wolności, prawa o decydowaniu w samym sobie, która przenika film, stanowi o jego moralnej doniosłości i ogromnej aktualności”.

Za najlepszy film uznano „Figuranta” Roberta Glińskiego, a drugie miejsce w tej kategorii przyznano obrazowi „Raport Pileckiego” w reżyserii Krzysztofa Łukaszewicza.

W osiemnastej edycji do konkursu zostało zgłoszonych 136 prac ukazujących życie i losy Polaków w 30 krajach świata, m.in. takich jak: Argentyna, Australia, Boliwia, Chile, Iran, Islandia, Japonia, Kanada, Kazachstan, Meksyk, Sudan Południowy, Uganda, USA czy Watykan.

Prace nagrodzono w 9 kategoriach; filmy fabularne, filmy dokumentalne, filmy i programy edukacyjne, programy telewizyjne, programy radiowe i multimedialne, w tym w kategoriach specjalnych: „Papież Polak światu” – prace o życiu i nauczaniu św. Jana Pawła II, „Polacy światu” – o wsparciu udzielonym innym krajom, „Polacy Polakom pochodzenia żydowskiego” oraz „Młodzi Polacy” – prace dzieci i młodzieży.

Wszystkie prace zgłoszone na festiwal prezentowane są na stronie <https://warszawa.mazowsze.pl/>.

Artur Owczarski od lat podróżuje po USA i przybliży Polakom amerykańską kulturę

Szef polskiej dyplomacji Zbigniew Rau uczestniczył w paryskiej konferencji

Minister potępił akty terroryzmu

Minister Zbigniew Rau poinformował o polskich zakładnikach przetrzymywanych przez Hamas

Zbigniew Rau, minister spraw zagranicznych, uczestniczył w zwołanej z inicjatywy Emmanuela Macrona, prezydenta Francji, konferencji, której głównymi tematami były pomoc humanitarna i sytuacja w Strefie Gazy.

Minister Rau podkreślił konieczność respektowania przez wszystkie strony konfliktu międzynarodowego prawa humanitarnego. Apelowo o umożliwienie wyjazdu ze Strefy Gazy obcokrajowcom. Po konferencji poinformował, że wśród zakładników przetrzymywanych przez Hamas w Strefie Gazy są polscy obywatele. Zazaczył, że podejmowane są „wysiłki dyplomatyczne” w celu ich uwolnienia.

Szef polskiej dyplomacji podkreślił w stolicy Francji polskie zaangażowanie w Palestynę, tak bilateralne, jak i wielostronne, a także obecność i rolę w budowie stabilizacji w regionie. Przypomniał, że w związku z zaistniałą sytuacją polskie wpłaty na rzecz Agencji ds. Pomocy Uchodźcom Palestyńskim na Bliskim Wschodzie (UNRWA) wzrosły dwukrotnie.

W trakcie konferencji Zbigniew Rau potępił akty terroryzmu Hamasu wobec ludności cywilnej Izraela i wskazał na prawo każdego państwa do obrony z poszanowaniem prawa międzynarodowego. Wezwał też do uwolnienia wszystkich zakładników przetrzymywanych w Strefie Gazy.

Szef MSZ przypomniał także o wojnie na Ukrainie i potrzebach humanitarnych tego państwa w związku z nadchodzącą zimą. Zazaczył, że oba kryzysy wymagają wzmożonej uwagi i działań wspólnoty międzynarodowej.

**NAM
MOŻESZ
ZAUFAĆ**

Paczki na święta

Szybko, tanio i rzetelnie od ponad 40 lat!

EST. 1980
Polonez

Polonez-America LLC

600 Markley Street, Port Reading, NJ 07064

143 Doty Circle, West Springfield, MA 01089

☎ 908-862-1700 ☎ 413-732-3899

ZESKANUJ KOD
i znajdź nasz punkt
w Twojej okolicy

polonezamerica.com

 Polonez-America PolonezUSA

**Zaoszczędź \$10
z hasłem
CHRISTMAS**

→ u wszystkich
naszych agentów
do końca roku!

**Zaoszczędź \$20
wysyłając bezpośrednio
z naszych magazynów!**

→ 600 Markley Street,
Port Reading, NJ
→ 143 Doty Circle,
West Springfield, MA

Promocje ważne do 12/31/23. Kupon \$10 ważny na wszystkie przesyłki. Kupon \$20 na przesyłki morskie od 30# i lotnicze od 15#.

W OBIEKTYWIE

CHICAGO, IL – 29 października

facebook.com/PlinChicago

W tegorocznej edycji Biegu Niepodległości w Chicago udział wziął m.in. konsul generalny RP Paweł Zyzak, który na mecie biegu spotkał się z wyjątkowym uczestnikiem – Misiem Wojtkiem!

CHICOPEE, MA – 29 października

Archiwum zespołu Polanie

Członkowie Zespołu Pieśni i Tańca Polanie z Bridgeport, CT przed muralem w Chicopee autorstwa Rafała Pisarczyka, upamiętniającym o. Łucjana Królikowskiego i zesłańców syberyjskich.

MANHATTAN, NY – 30 października

KG w NY

Mateusz Krzyżowski, pierwszy w historii Polak, który zdobył I nagrodę na Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym im. I. J. Paderewskiego w Bydgoszczy, wystąpił w polskim konsulacie.

LYNDHURST, NJ – 3 listopada

facebook

Prezes Polonijnego Klubu Podróżnika Jerzy Majcherczyk odwiedził Polską Szkołę św. Michała w Lyndhurst i podczas spotkania z uczniami opowiedział o swoich podróżach i odkryciach.

WASZYNGTON, DC – 4 listopada

facebook.com/EmbassyofPolandWashingtonDC

W Szkole Polskiej przy Ambasadzie RP w Waszyngtonie miało miejsce uroczyste pasowanie pierwszoklasistów na uczniów. Dzieci otrzymały pamiątkowe czapki i dyplomy.

MANHATTAN, NY – 5 listopada

Archiwum parafii

W kościele św. Stanisława Biskupa i Męczennika odbyła się uroczysta msza św. za Towarzystwo Imienia Jezus, działające w tej polskiej parafii. Na zdj. członkowie i duszpasterze.

GREENPOINT, NY – 9 listopada

Pilsudski.org

Instytut Piłsudskiego odwiedziły Jolanta Miśkowiec i Aleksandra Figurska z Departamentu Dziedzictwa Kulturowego za Granicą i Miejsc Pamięci Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

MASPETH, NY – 9 listopada

KG w NY

Konsul Generalny RP w Nowym Jorku Adrian Kubicki spotkał się z uczniami programu dwujęzycznego – Dual Language – prowadzonego w Szkole Podstawowej PS 153 na Maspeth.

DENVER, CO – 11 listopada

facebook.com/PlinLosAngeles

Wicekonsul Tomasz Polewaczyk z konsulatu generalnego w LA złożył kwiaty pod pomnikiem ku czci wybitnych Polaków w parku im. Gen. K. Pułaskiego z okazji Święta Niepodległości.

Organizowaliście lub braliście udział w ciekawym wydarzeniu. Chcecie, aby wiadomość o nim ukazała się w naszym „Obiektywie”?

Prosimy o przesłanie zdjęcia z krótkim opisem wydarzenia oraz informacją, kto jest autorem fotografii na adres: info@whiteeaglenews.com.

POLISH CENTER OF JOHN PAUL II

Polskie Centrum im. Jana Pawła II
Clearwater, Florida

„Przyszłość zaczyna się dzisiaj,
nie jutro”

Joannes Paulus II

**Zapraszamy na okolicznościowe spotkania, zabawy,
imprezy patriotyczne i kulturalne oraz stałe wydarzenia programowe!**

Niedzielne Obiady

Niedziela od godz. 15:00

Klub Seniora

Czwartek od godz. 15:00

Polska Szkoła

Sobota od godz. 9:00

Disco z Dj-em

Sobota od godz. 21:00

Biblioteka

Czw/Niedz godz. 15:00-17:00

**NAJWIĘKSZY
OŚRODEK
KULTURY POLSKIEJ
NA ZACHODNIEJ
FLORYDZIE!**

SZCZEGÓLNE INFORMACJE:

Adres: 1521 North Saturn Avenue, Clearwater, FL 33755 (biuro czynne w środę, czwartek, piątek i sobotę od 11 am do 4 pm)

E-mail: PolCenterBiuro@gmail.com | **Tel.** 727-298-8609 | www.polishcenterfl.org | Polskie Centrum im. Jana Pawła II, Inc.

**POŻYCZKI I PRZEFINANSOWANIA
NA DOMY W STANIE FLORYDA**

GERARD SCHEFFLER

CELL: (773) 909-3346

NMLS# 219524

WWW.GERARDSCHEFFLER.COM/FLORIDA
SCHEFFLERGERARD@GMAIL.COM

20 LAT
DOŚWIADCZENIA
MOWIE PO POLSKU

KUPNO • SPRZEDAŻ • INWESTYCJE

- pożyczki na kupno domów jednorodzinnych
- pożyczki na nieruchomości inwestycyjne
- pożyczki w całym stanie Floryda
- przefinansowania

GRU Financial Corp. 1410 Higgins Rd. #103, Park Ridge, IL 60068
NMLS: 189514

SOCIETY OF POLISH AMERICAN TRAVEL AGENTS

POLSKIE AGENCJE PODRÓŻY

polecają szeroki wachlarz usług,
bogate doświadczenie oraz profesjonalną,
osobistą obsługę klienta, której nie znajdą
Państwo w internecie.

www.spata.org

LISTA ZRZESZONYCH AGENCJI

MASSACHUSETTS

Golemo Travel Service (508) 755-2753
Pat Tours Division of W.W.T. (413) 747-7702

NEW JERSEY

Classic Travel (973) 473-3845
Dom Polski, LLC (732) 727-7711
Europe Travel (732) 390-1750
Globe Travel (732) 525-8589
Krystyna Travel Tours & Services (973) 779-0077
Polish American Bureau (973) 472-0522
Polskie Biuro (973) 777-7711
Pulaski Travel (732) 826-1500
Spojnik Agency (609) 393-1616
Nova Travel (201) 906-9101

NOWY JORK

Albatross Travel Agency (718) 383-7211
Interport Travel Service (716) 892-8002
Maria Agency (718) 389-6208
Pol-Travel Service (718) 383-0505
Renata's Agency (845) 628-8828

PENSYLWANIA

J.World Travel Inc (215) 634-6006

ILLINOIS

Polamer, Inc (773) 685-8222

Zapraszamy nowych członków!

SPATA

36 Main Street, South River | New Jersey 08882

Phone: 732-390-1750

E-mail: europetravelhp@gmail.com

Wyjątkowy spektakl w Centrum Polsko-Słowiańskim na Greenpoincie

„Maria i Magdalena”

 Zosia Zeleska-Bobrowski

27 października w Centrum Polsko-Słowiańskim na Greenpoincie odbył się spektakl teatralny „Maria i Magdalena” w wykonaniu Theatre and Opera Society „THEOS”, którego bohaterkami były dwie niezwykle kobiety epoki międzywojennej. Pierwsza to wspaniała poetka Maria Pawlikowska-Jasnorzewska (w tej roli Anna Kucay), druga to jej siostra, pisarka-satyryk Magdalena Samozwaniec (w tej roli Katarzyna Drucker). Obie były córkami słynnego malarza Wojciecha Kossaka.

Ogromnych rozmiarów dekoracja wprowadzała widownię od razu w klimat lat międzywojennych, do tego atmosferę tworzyły kostiumy i rekwizyty i oczywiście gra aktorska Anny Kucay oraz Katarzyny Drucker. Obie panie wiernie oddały nie tylko klimat tamtych czasów, ale charaktery obu siostr, które były ze sobą bardzo żyte, choć bardzo różne od siebie. Widownia przeżywała wraz z bohaterkami ich dzieciństwo i młodość, miłości, zamążpójścia, rozwody i rozstanie na zawsze na ganku „Kossakówki” w Juracie.

Przedstawienie oparte było na scenach z życia rodziny Kossaków, zaczerpniętych z książki „Maria i Magdalena” napisanej przez Magdalenę Samozwaniec, która była swoistym kronikarzem rodzinnym opisującym w sposób lekki i dowcipny fragmenty z ich życia. Wszystko przeplatane było wierszami Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej w formie recytacji i śpiewu.

Magdalena Samozwaniec pisała farsy i komedie wystawiane w teatrach, felietony, powieści, współpracowała z licznymi czasopismami oraz kabaretami. Największą popularność zyskała dzięki

„Marii i Magdalenie” oraz książce o Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej „Zalotnica Niebieska”.

Maria Pawlikowska-Jasnorzewska była poetką, której twórczość jest ponadczasowa. Są w niej zaskakujące porównania, wspaniała melodyka wierszy. Wiersze o przyrodzie, miłości, życiu, skłaniają do refleksji. Ewa Demarczyk kochała jej poezję, czemu dała wyraz w swoich piosenkach. W przedstawieniu można było usłyszeć fragment jednej z nich – „Pocałunki” w świetnym wykonaniu Katarzyny Drucker.

Ponadto publiczność miała okazję usłyszeć muzykę z lat międzywojennych w wykonaniu Ala Wenera oraz piękne kompozycje niezjącego Mirosława Kucaya, znanego polonijnego muzyka jazzowego, które zostały specjalnie skomponowane do tego przedstawienia.

Słowo wstępne przeczytała z dużym przejęciem i wrażliwością artystyczną Grażyna Ostrowska.

Na przedstawieniu obecny był prezes Centrum Polsko-Słowiańskiego Marian Żak wraz z małżonką, który po występie zabrał głos. Był zachwycony sztuką, profesjonalizmem obu aktorek, recytacją i interpretacją wierszy oraz tańcem flamenco w wykonaniu Katarzyny Drucker.

Scenariusz sztuki napisała Anna Kucay, reżyseria, scenografia i kostiumy były dziełem Anny Kucay i Kasi Drucker, nad oprawą muzyczną czuwał Tadeusz Nowak, a światło i dźwięk nadzorował Krzysztof Bućko.

Spektakl dedykowany był Mirkowi Kucay. Przedstawienie odbyło się pod patronatem Konsula Generalnego RP w Nowym Jorku.

 ZOSIA ZELESKA-BOBROWSKI

Anna Kucay zagrała poetkę Marię Pawlikowską-Jasnorzewską

Kasia Drucker wcieliła się w Magdalenę Samozwaniec

Wykonawcy od lewej: Grażyna Ostrowska, Kasia Drucker, Anna Kucay, Tadeusz Nowak

Widownia była zachwycona występem

Prezes Centrum Polsko-Słowiańskiego Marian Żak podziękował po spektaklu wykonawcom

Koncert i wystawa lekcją historii o bohaterskiej walce o Warszawę

Wyjątkowa podróż do prawdy

 Karol Lusar

My, Polacy, znani jesteście na całym świecie z dbałości o nasze dziedzictwo. Kulturowymy historię, wspominamy liczne wydarzenia z bogatej przeszłości naszego narodu, snujemy opowieści o czasach, ludziach i miejscach. W naszych sercach i umysłach kultura polska zajmuje ważne miejsce. Dlatego warto znaleźć chwilę, by wziąć udział w wyjątkowym wydarzeniu, jakim jest „Warszawa Miasto Nieugięte”.

Nie od dzisiaj wiadomo, że muzyka jest wyjątkową dziedziną sztuki, która potrafi poruszyć każdego. Dlatego głównym punktem całego wydarzenia będzie wyjątkowy koncert muzyczny, podczas którego usłyszeć będzie można specjalnie opracowane piosenki nawiązujące do historii stolicy Polski – Warszawy, prezentowane w unikatowych aranżacjach.

Koncert „Warszawa Miasto Nieugięte – The Fearless City” odbędzie się już 19 listopada o godzinie 19.00 w Centrum Polsko-Słowiańskim pod adresem 177 Java St. na Brooklynie.

Podczas wydarzenia wystąpią zarówno polscy, jak i amerykańscy wokaliści (m.in. Natalia Kawalec, Izabela Szafrąńska, Jocelyn Winston, Khary Laurent), którzy w energizujących, atrakcyjnych muzycznie i zupełnie nowych utworach przybliżą publiczności historię miłości, walki, bohaterstwa.

Przedstawiony program muzyczny będzie opierać się na fragmentach wspomnień i poezji związanych z okresem okupacji Warszawy. Wszystkie piosenki i kompozycje instrumentalne, z drobnymi wyjątkami, zostaną wykonane w języku angielskim.

Koncert będzie stanowić wyjątkową okazję dla wszystkich, aby odnaleźć, odbudować lub wzmocnić więź z odległą ojczyzną, prześiąknąć polską kulturą i przez ten krótki czas poczuć się jak w domu. Do udziału zaproszeni są wszyscy – całe rodziny, grupy szkolne, pasjonaci historii – i wszyscy odnajdą tam coś wyjątkowego.

Zanim jednak będzie można oddać się hipnotyzującym i poruszającym dźwiękom muzyki, w tym samym miejscu odbędzie się otwarcie i ekspozycja wystawy wielkoformatowej, która opowie historię Warszawy podczas okupacji niemieckiej. Inauguracja rozpocznie się 19 listopada o godzinie 18.00, również wewnątrz Centrum Polsko-Słowiańskiego. Wystawa krok po kroku przeprowadzi odwiedzających przez cały okres okupacji, ukazując zarówno środowiska oporu, jak i skalę terroru niemieckiego oraz zniszczenia miasta. Wiele fragmentów wystawy poświęcone będzie bohaterstwu warszawiaków i oporowi w formie zarówno zbrojnej, jak i cywilnej.

Jednak moc atrakcji tego wieczoru nie ograniczy się do tych dwóch elementów.

Piosenkarka Marika na scenie podczas warszawskiej edycji koncertu w 2021 roku

Wytrwali widzowie doczekają się pasjonującego materiału filmowego „Warszawa – Miasto Bohaterów” i „Warszawa – Miasto Pamięci”, który ukaże wydarzenia, jakie miały miejsce w Warszawie podczas wojny i tuż po niej. Ponadto wszyscy uczestnicy otrzymają dwujęzyczny album historyczny (polsko-angielski). Bogato ilustrowany i nowoczesny w swej formie album opowiada o bohaterstwie Warszawy, przedstawiając przykładowe postaci z czasów okupacji. Jest on również

wzbogacony fragmentami wspomnień, wierszy, piosenek oraz ilustrowany fotografiami z tamtego okresu.

Wydarzenie „Warszawa Miasto Nieugięte” jest realizowany przez Towarzystwo Projektów Edukacyjnych wraz z Kongresem Polsko-Amerykańskim, Centrum Polsko-Słowiańskim oraz Instytutem Adama Mickiewicza. Projekt jest dofinansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

 MATEUSZ SKRZYŃSKI

Słuchaj **RADIO RAMPA** – najważniejsze wiadomości z metropolii nowojorskiej i USA w języku polskim

- ☉ słuchaj w **soboty od 3 p.m.** na fali **620 AM** w mieście Nowy Jork, w New Jersey i na południu Connecticut
- ☉ słuchaj też zawsze i wszędzie na **www.RADIORAMPA.com** lub poprzez **aplikację RAMPA** na telefony komórkowe

Oglądaj bezpłatną telewizję **RAMPA TV** na **www.RAMPATV.com** oraz pobierz darmowy kanał **RAMPA na ROKU** – oglądaj relacje z najważniejszych polonijnych wydarzeń i nie tylko.

Wiadomości, rozrywka, wiedza ☉ **www.RADIORAMPA.com**

Obchody Święta Niepodległości „u Moniuszki”

Szkoła do hymnu!

 Krzysztof Wróblewski

Uczniowie z Rockaway Beach wzięli udział w akcji Szkoła do Hymnu

11 listopada dokładnie o godzinie 11:11 uczniowie Polskiej Szkoły Dokałtającej im. Stanisława Moniuszki w Rockaway Beach zaśpiewali razem polski hymn narodowy w ramach akcji „Szkoła do Hymnu”.

Każdy uczeń otrzymał pamiątkową przypinkę – biało-czerwoną flagę, które zostały przekazane szkole przez Instytut Pamięci

Narodowej – Oddział w Gdańsku. W szkole „u Moniuszki” był to dzień wypełniony patriotycznym duchem, pełen odkrywania i poznawania kart historii, które doprowadziły Polskę do wolności. Uczniowie wykonalili piękne kotyliony i flagi, a starsze klasy sprawdzały swoją wiedzę na temat Ojców Niepodległości poprzez grę interaktywną.

 OPR. JS

ZEBRANIE SPRAWOZDAWCZE CENTRUM POLSKO-SŁOWIAŃSKIEGO

Uprzejmie informujemy, że Roczne Zebranie Sprawozdawcze Centrum Polsko-Słowiańskiego odbędzie się:

**Czwartek, 7 grudnia 2023 r.
o godzinie 18:00
w Centrum Polsko-Słowiańskim
przy 177 Kent St, Brooklyn NY 11222**

W zebraniu mogą uczestniczyć tylko członkowie Centrum Polsko-Słowiańskiego.

Rada Dyrektorów Centrum Polsko-Słowiańskiego.

CPS OGŁASZA NABÓR WNIOSKÓW NA STYPENDIA

ZAPRASZAMY studentów polonijnych do SKŁADANIA WNIOSKÓW O STYPENDIA!

Do **17 listopada 2023 r.** można składać wnioski o stypendia rzyznawane Przez CPS. Ta największapolonijna organizacja społeczno-kulturalna pomaga uzdolnionej polonijnej młodzieży spełnić marzenia o wyższej edukacji.

Ruszyła kolejna edycja programu stypendialnego, który finansuje CPS. Aplikację oraz regulamin można pobrać ze strony www.polishslaviccenter.org.

Termin składania zgłoszeń upływa **17 listopada 2023 roku**. Nie przegap tej szansy!

Aby ubiegać się o stypendium CPS, kandydaci muszą być członkami CPS. Stypendia przyznawane są na podstawie wyników w nauce, osiągnięć pozaszkolnych i zaangażowania w działalność organizacji społecznych oraz polonijnych. Uroczyste rozdanie stypendiów odbędzie się podczas zebrania rocznego CPS.

Wypełnione aplikacje oraz wszystkie niezbędne dokumenty należy przesyłać na adres: **e-mail: agnieszka@polishslaviccenter.org** z tytułem: „stypendia”.

SŁONECZNA FLORYDA KUPNO - SPRZEDAŻ - WYNAJEM FT. LAUDERDALE • MIAMI • PALM BEACH

South Florida Professional Bureau of Real Estate

Roman Tryndus P.A.

Direct: **754-235-0378**

houseroman@yahoo.com

www.myhouseflorida.net

→ DOMY → BIZNESY
→ MIESZKANIA → HOTELE
→ GALERIE

Koncert pieśni religijnych i patriotycznych na Manhattanie

Ku czci papieża

29 października w kościele św. Stanisława Biskupa i Męczennika na Manhattanie odbył się koncert pieśni religijnych i patriotycznych. W koncercie wzięło udział 16 młodych artystów ze stanów Nowy Jork i New Jersey, którzy swym śpiewem i grą na instrumentach uczcili 45. rocznicę wyboru Karola Wojtyły na papieża.

W pierwszej części programu wystąpiły: Nicole Ciuba, która wykonała pieśni „Ave Maria” (J.S. Bach) i „Niepojęty, niezmierny”, Natalia Prajzner, która wykonała „Matko życia”, Marcelina Domaradzka – „Dobra Matko i Królowo”, Gabriella Kozicz – „Nie gromadźcie skarbów tutaj”, Antosia Domaradzka – „Kochamy Cię Janie Pawle II”. Pierwsza część programu, w której usłyszeć można było utwory religijne, zakończyła się ciekawym występem zespołu Nowa Generacja pod dyktando Beaty Kumor w składzie: śpiew – Natalia Prajzner i Nicole Ciuba, akompaniament muzyczny – Robert Argasinski (keyboard), Daniel Argasiński (perkusja), Julia Argasińska (skrzypce), Michał Kozak (gitara). Młodzi artyści wykonali utwory religijne: „Barkę”, „Czarna Madonnię”, a także „Nasz Bóg” i „Matko o twarzy jak polska ziemia czarnej”.

Część patriotyczną rozpoczął „Pieśnią konfederatów barskich” Mateusz Kotowski, a potem zgromadzeni w świątyni usłyszeli utwór „Uwierz Polsko” w wy-

Monika Kozicz

Wykonawcy koncertu z dyrektorką artystyczną – Teresą Rysztof (pierwsza od lewej, drugi rząd) i o. Michałem Czyżewskim (pierwszy od prawej, trzeci rząd)

konaniu Zosi Starzec. Paula Kozicz zaśpiewała bardzo wzruszającą pieśń – „Modlitwę Katyńską”, a Amelia Jucha – „Modlitwę obozową” (Sybiraków). Obydwie artystki przypomniały licznie zgromadzonej publiczności losy polskich patriotów, którzy swoje życie oddali za ojczyznę. Bukiet polskich kwiatów symbolicznie złożony został na ich grobach przez Natalię Prajzner, która zaśpiewała znaną piosenkę pt. „Polskie kwiaty”. Ostatnim utworem był przebieg Jana Piet-

rzaka „Taki kraj”, który zaprezentowała Maria Czukiewska.

Młodym artystom należą się słowa uznania za bardzo ciekawy repertuar i piękne wykonanie. Dyrektorką artystycznym tego koncertu była Teresa Rysztof we współpracy z o. Michałem Czyżewskim, Beatą Kumor i Robertem Argasińskim.

Patronat medialny nad wydarzeniem objął „Biały Orzeł”.

 AGNIESZKA RYSZTOF

Zofia Twarowska

Zespół „Nowa Generacja” w składzie (od lewej): skrzypaczka Julia Argasińska i wokalistki: Nicole Ciuba, Beata Kumor, Natalia Prajzner

Utwory wybitnych polskich kompozytorów zabrzmiały w Kaufman Music Center na Manhattanie

Gratka dla melomanów

26 listopada w Kaufman Music Center – Merkin Hall na Manhattanie odbędzie się wyjątkowy koncert pod nazwą „The Best of Polish Composers”.

Jak sama nazwa wskazuje, podczas koncertu zaprezentowane zostaną utwory najwybitniejszych polskich kompozytorów: Fryderyka Chopina – poety fortepianu i ikony muzyki klasycznej, Stanisława Moniuszko – ojca polskiej opery narodowej, Henryka Wieniawskiego – jednego z najwybitniejszych skrzypków w historii, Ignacego Paderewskiego – najsłynniejszego pianisty swoich czasów, Karola Szymanowskiego – ojca muzyki polskiej XX wieku oraz Grażyny Bacewicz – czołowej polskiej kompozytorki, która wprowadziła polską muzykę klasyczną do międzynarodowego mainstreamu.

Publiczność będzie miała okazję usłyszeć bardzo rzadko wykonywaną III Sonatę F. Chopina, mazurki i „Pieśń Rokany” z Opery „Król Roger” K. Szymanowskiego, arię Stefana z Opery „Straszny dwór” i pieśń „Znasz Li ten kraj” S. Moniuszki w znakomitym wykonaniu solisty Metropolitan Opera, tenora Piotra Buszewskiego. W Ameryce nikt nie wykonuje utworów Moniuszki na tym poziomie, dlatego ten występ będzie prawdziwą gratką dla fanów twórczości S. Moniuszki. W programie nie zabraknie preludium, walców, mazurków i polonezów F. Chopina, a w finale znakomita Kate Liu – brązowa medalistka XVII Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. F. Chopina w Warszawie wykona ballady Chopina.

Wśród zaproszonych gości są przedstawiciele nowojorskich władz, polskich placówek dyplomatycznych, organizacji międzynarodowych z siedzibą w Nowym Jorku oraz większości organizacji polonijnych wschodniego wybrzeża USA.

Koncert rozpocznie się o godz. 6:00 pm. Bilety dostępne na stronie www.kaufmanmusiccenter.org, a więcej informacji można uzyskać pod numerem tel. 212-501-3330. W ramach projektu zorganizowany zostanie też konkurs wiedzy ze znajomości twórczości polskich kompozytorów dedykowany młodzieży polskiej we współpracy z polską prasą i Centralą Polskich Szkół Doksztalających w Ameryce.

 OPR. WEM

Więcej zdjęć znajdziesz na www.BialyOrzel24.com

Śpiewaczka operowa z Polski – **ANNA MARIA ADAMIAK** – wystąpiła w Nowym Jorku i oczarowała głosem nowojorską Polonię

Spełnione marzenie

📷 Zosia Zeleska-Bobrowski

Od połowy września do połowy października w Centrum Polsko-Słowiańskim na Greenpointie prezentowana była retrospektywna wystawa prac śp. Artura Skowrona pt. „Beyond Time And Space”. Wernisaż tej wystawy swym występem uświetniła artystka z Polski – Anna Maria Adamiak, śpiewaczka operowa, operetkowa i musicalowa, z którą rozmawia Anna Skowron – matka wspomnianego artysty.

Anna Maria Adamiak jest śpiewaczką operową, operetkową i musicalową, aktorką, pedagogiem i muzykoterapeutką, stypendystką Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Z łaćwością porusza się w różnych stylach i gatunkach muzycznych. Jest laureatką wielu konkursów wokalnych, współpracuje z orkiestrami. W swoim repertuarze posiada utwory od baroku do współczesności. Jest absolwentką Akademii Muzycznej w Łodzi. Ukończyła Wydział Wokalno-Aktorski, specjalność – śpiew solowy. Jest także absolwentką Akademii Świętokrzyskiej, gdzie uzyskała wykształcenie w zakresie wychowania muzycznego i pedagogiki. W 2014 roku, w Piwnicy pod Baranami, odbyła się premiera płyty z piosenkami napisanymi specjalnie dla niej przez Andrzeja Zaryckiego – kompozytora i kierownika muzycznego Ewy Demarczyk, od lat związanego z Piwnicą Pod Baranami. Adamiak od lat fascynuje się też życiem i twórczością Hanki Ordonówny, szukając materiałów o niej w różnych archiwalnych instytucjach. Nagrała unikatową płytę z nowo odkrytymi piosenkami żołnierskimi z tekstem i muzyką Hanki Ordonówny.

Poznaję Cię podczas Twojego koncertu w tegorocznej Nocy Muzeów w Starachowicach, oboje z mężem byliśmy pod wielkim wrażeniem. Przyjmując gratulacje ujawniłaś nam swoje wielkie marzenie o wystąpieniu w Nowym Jorku. Czy cieszysz się, że tak szybko się spełniło?

Anna Maria Adamiak: Tak! Możliwość zaśpiewania w Nowym Jorku to dla mnie wielkie wydarzenie i spełnienie artystycznych marzeń. Kocham dwudziestolecie międzywojenne, zawsze dobieram bardzo starannie repertuar. Koncert, na którym mnie usłyszeliście, rozpoczęłam od piosenki „Okręt”, która opowiada o tym, jak Pola Negri dopływa do Manhattanu... Zawsze śpiewając tę piosenkę, wyobrażałam sobie siebie. Moje marzenia zawsze wyśpiewuję, spełniają się... Mam szczęście do dobrych ludzi.

Dziękujemy, że w Centrum Polsko-Słowiańskim wspaniałym koncertem uświetniłaś retrospektywną wystawę zmarłego w ubiegłym roku naszego syna Artura (Artur Skowron, nowojorski artysta i muzyk, zmarł w lipcu 2022 r. – red.). Jak oceniasz swój występ i interakcję muzyki ze sztuką?

Zaśpiewanie przy tak ważnym wydarzeniu zawsze jest wymagające. Jestem bardzo empatyczna. Uważam, że ulotność dźwięku z ekspresją obrazu jest bardzo dobrym połączeniem. Wystawa zawierała duży przekrój twórczości Waszego śp. syna, starałam się uzupełnić muzycznie również przekrojowo – stąd i opera, i operetka, i piosenki. Trudno jest ocenić swój występ, dałam z siebie maksimum emocji i przekaz. Po reakcji uczestników sądzę, że wszystko bardzo dobrze współhistniało. Publiczność była bardzo uważna i pięknie odbierająca zarówno dźwięki, jak i obrazy.

Masz bardzo bogaty repertuar. Śpiewasz nie tylko w Polsce, występowałaś też w wielu krajach Europy, a nawet w Azji. Co najchętniej śpiewasz za granicą?

Wszystko, co piękne i wartościowe. Mam szczęście, że śpiewam zarówno klasycznie, jak i nieklasycznie, w różnych stylach i gatunkach – to daje mi dużą swobodę wykonawczą, mam ogromny rezerwuuar repertuarowy. Pro-

gramy dostosowuję do charakteru koncertów, odbiorców. Uwielbiam koncerty dla Polonii – prezentuję wtedy naszą piękną polską muzykę – Chopina, Moniuszkę, Paderewskiego, moje ukochane retro z Ordonką na czele, ale i piosenki Anny Jantar czy Ireny Jarockiej, nie brakuje też opery i operetki. Ważne miejsce w moim wykonawstwie stanowią również piosenki patriotyczne.

Czy czujesz się lepiej na dużej scenie, czy podczas występów kameralnych?

Na scenie czuję się jak przysłowiowa ryba w wodzie. Kocham śpiewać, interpretować. Kocham interakcję z publicznością. Doskonale czuję się na każdej scenie, ale zdecydowanie jestem kameralistką, to moja ulubiona forma. Koncerty kameralne tworzą metafizyczną więź pomiędzy wykonawcą a odbiorcą, to jest coś, co wpływa na wyjątkowość każdego koncertu, każdy jest inny i każdy jest najważniejszy... Moje koncerty to monodramy muzyczne, to nie tylko śpiew, ale i teksty, poezja, często multimedia. Każdy koncert jest głęboko prześlany.

Czy codziennie pracujesz nad techniką brzmienia głosu i utrwalaniem w pamięci tak licznych piosenek?

Śpiewam codziennie, nie jest to już praca nad techniką wokalną. Bardzo dużo uwagi poświęcam przekazowi słowno-muzycznemu, brzmieniu głosu, tembrowi... Najczęściej śpiewam w języku polskim, zwracam ogromną uwagę na dykcję, fonetykę, akcenty. Emocje są najważniejsze. Trzeba dużo śpiewać, żeby umieć nad nimi zapanować, ale i dać się im ponieść podczas śpiewania... Do tego potrzebna jest doskonała znajomość tekstu i warstwy muzycznej. Mnie praca nad utworami sprawia ogromną radość i nigdy nie nudzi.

Jak radzisz sobie w trudnych wokalnych sytuacjach i jak ujarzmasz tremę?

Trema w moim przypadku to ekscytacja przed każdym nowym repertuarem, miejscem, publicznością. Premierowe wykonania zawsze przygotowują o mocniejsze bicie serca. Znam techniki oddechowe, relaksacyjne, więc z nich korzystam. Lubię spokój przed występem. Trema jest przeważnie do pierwszych nut... Potem, jak już oddech się uspokoi, publiczność zaczyna oddychać ze mną – trema miją.

Jesteś skarbnicą wiedzy o życiu i twórczości Hanki Ordonówny. Esencją najciekawszych wspomnień z jej życia podzieliłaś się z nowojorską Polonią w Instytucie Piłsudskiego (koncert „Pieśnią do wolności”, który odbył się 14 września br. – red.). Montaż słowno-muzyczny z piosenkami Ordonówny w Twoim

Na scenie czuję się jak przysłowiowa ryba w wodzie. Kocham śpiewać, interpretować. Kocham interakcję z publicznością. Doskonale czuję się na każdej scenie, ale zdecydowanie jestem kameralistką, to moja ulubiona forma.

wykonaniu był interesująco wyreżyserowaną przez Ciebie prezentacją. Jak radzisz sobie z elastycznością i dostosowaniem do ram czasowych przy tak ogromnym repertuarze?

Do każdego koncertu bardzo skrupulatnie się przygotowuję. Nie tylko uczę się tekstu, linii melodycznej, ale także czytam biografie, materiały archiwalne, odsłuchuję wartościowych nagrań, uczestniczę w spotkaniach tematycznych. Jeśli chodzi o Hankę Ordonównę, to jest to moja największa pasja – dzięki pani Annie Mieszkowskiej dotarłam do unikatowych materiałów, poznałam Hankę nie tylko muzycznie, ale i „prywatnie”, mogę o niej mówić godzinami, cały czas szukam nowych informacji. Tu, w Nowym Jorku, poznałam panią doktor, która znała lekarza, próbującego w Bejrucie leczyć Hankę w ostatniej fazie choroby!

Jakie wrażenia i doświadczenia zabierasz ze sobą z Nowego Jorku?

Cały czas jestem jeszcze pod wrażeniem poznawania Nowego Jorku, chyba brakuje mi słów, aby opisać to, co czuję (ale znajdę na to piosenkę i wyśpiewam!). Na pewno zabiorę ze sobą życzliwość i piękny odbiór moich programów, serdeczność Polonii i przede wszystkim Waszą, Aniu i Januszu, świetną organizację. Nowy Jork pędzi i zachwyca, jest to dla mnie ogromne doświadczenie. Dziękuję. Warto marzyć i pracować na swoje marzenia. Cieszę się, że te marzenia, zarówno muzyczne, jak i niemuzyczne, spełniam razem z moją córką – Mają. Mam nadzieję, że wrócimy tu z kolejnymi pięknymi koncertami. Jest pięknie!

„Marzenia trzeba realizować, a nie czekać aż się spełnią” – powiedziała Barbara Kraftówna. Życzę Ci, by udało się zrealizować wszystkie – te, które drzemią w Twoim sercu, oraz te, które narodzą się podczas Twojej artystycznej kariery.

Rozmawiała
 ANNA SKOWRON

Grecja to nasza specjalność!

Odkryj z nami jej najbardziej urocze zakątki.

VOYAGER CLUB USA

Glendale, New York
Więcej informacji:
347-277-6459
646-597-2743
www.voyagerclubusa.com

WAKACJE z Voyager Club USA

ATENY - PELOPONEZ - KEFALONIA - ZAKYNTHOS

Wypoczynek i zwiedzanie.
05/09 - 05/21 (12 dni) Wyloty: USA - JFK, EWR, ORD, LAX, MIA, POLSKA - KRK
Cena: \$2,760 z USA, \$1,470 z PL

WYSPA LEFKADA I METEORY

Wypoczynek i zwiedzanie.
Czerwiec 2024 - 06/4 - 6/14 (11 dni)
Wrzesień 2024 - 09/19 - 09/29 (11 dni)
Wylot: z USA: EWR, z PL: KRK, Radom
W programie: Skarby Morza (wycieczka statkiem na rajską wyspę Meganisi), Skarby Grecji Kontynentalnej - Parga, Greckie Malediwy - Porto Katsiki, Skarby Lefkady - wodospady i miasteczko Vasiliki z plażą Agiofilii.
Cena: \$2,697 z USA, \$1,310 z PL. Ilość miejsc ograniczona!

SANTORINI

6/28 - 7/6
Wyloty: z US - JFK, EWR, z PL: KRK
Cena - \$2,790 z USA, \$1,470 z PL

KRETA

Terminy: 6/2 - 06/10 **Cena \$2,440**
09/15 - 09/23 **Cena \$2,670**
Zwiedzanie najpiękniejszych plaż: Laguna Balos, Elafonisi, miasteczko portowe Chania. Wyloty: z US - JFK, EWR, z PL - KRK, POZ, WAW, Radom

PARGA

Terminy: 06/14 - 06/21, 09/13 - 09/20
Cena \$1,270

PORTUGALIA LIZBONA - FATIMA - ALGARVE

Wycieczka z przewodnikiem po polsku
5/20-5/31 (11 dni). Termin 20 - 31 maja 2024
Wyloty: JFK, EWR, ORD, MIA, LAX
Cena \$2,990

Zapytaj nas o bilety lotnicze do Polski i do Europy.
NAJLEPSZE CENY I POŁĄCZENIA!

Październik w Przysłulisku Literacko-Artystycznym

Czułość i precyzja

Przysłulisko Literacko-Artystyczne w październiku zorganizowało dwa spotkania, których gośćmi były Anna Frajlich oraz Beata Dżon-Ozimek. Ich literackie oraz dziennikarskie doświadczenie gwarantowały udane i ciekawe wieczory.

Anna Frajlich, chyba najbardziej znana, popularna i uhonorowana polska poetka, mieszkająca od ponad pięćdziesięciu lat w Nowym Jorku, promowała swoje wiersze, zebrane w dwóch tomach: „Przeszczep” i „Powroty” – wydanych przez szczecińskie Wydawnictwo Forma. Autorka przeniosła uczestników spotkania za pomocą poezji przez kręte ścieżki życia,

malując słowami swoje wzloty i upadki, dni szczęścia i radości, chwile trudne i tragiczne. Zebrana widownia wyraźnie czuje cezurę w twórczości poetki, którą jest decyzja wyjazdu z Polski, aby ostatecznie osiąść w Stanach Zjednoczonych. To tu Frajlich robi ogromną karierę wykładając język polski oraz polską literaturę na Uniwersytecie Columbia.

Beata Dżon-Ozimek, współautorka książki napisanej wraz z Michałem Olszewskim pod tytułem „Ptaki krzyczą nieustannie. Historia Günthera Niethammera, esesmana i ornitologa z Auschwitz” zapewniła publiczności wieczór pełen zadumy i chyba zaskoczenia. Temat był na

Spotkanie z poetką Anną Frajlich przyciągnęło sporo miłośników literatury

tyle poważny, na tyle niespotykany, że niezwykle kontrowersyjna historia Günthera Niethammera stała się jednocześnie fascynująca. Beata Dżon-Ozimek w równie brawurowy sposób opowiadała o powstawaniu książki i o udziale przypadku, który sprawił, że autorzy trafili na niezwykle znaleziska, które podniosły merytoryczną wartość książki.

Dwa tak różne spotkania, a każde z nich wniosło nowe wartości i wiedzę,

każde z nich wzbogaciło wrażliwość słuchaczy.

Przysłulisko Literacko-Artystyczne pragnie podziękować obu paniom za wyjątkowe chwile; widzom za poświęcenie czasu i uczestnictwo w obu wieczorach a Polskiemu Instytutowi Naukowemu (Piasa NY) oraz MM Art Studio, Wallington, NJ za gościnę.

 ELLA WOJCZAK
ELŻBIETA KIESZCZYŃSKA

Słoneczna Floryda dla Ciebie!

FLORYDA
Sarasota - Bradenton - Venice - NorthPort

- Kupno nieruchomości i pomoc w przeprowadzce na Florydę
- Nieruchomości bankowe
- Biznesy
- Działki budowlane
- Inwestycje

Jako właściciel budynków na wynajem pomogę w znalezieniu właściwej inwestycji i zadbam o właściwe zarządzanie

Mario Mlotkowski
REALTOR / PUBLIC NOTARY
(941) 822-1688
www.941HomesForSale.com

REALTY EXECUTIVES

Dentysta Rodzinny
Dr Bożena Piekarcz-Lesiczka

Oferujemy szeroką gamę usług dentystycznych, począwszy od dentystyki estetycznej, przez leczenie kanałowe, a skończywszy na protezycie oraz prostych zabiegach chirurgicznych.

Są Państwo zawsze mile widziani w naszej klinice:
FAMILY DENTAL CARE
146 Driggs Avenue
Brooklyn, NY 11222
Tel. 718-472-4344

Akceptujemy większość ubezpieczeń dostępnych na rynku. W kwestii szczegółów prosimy o kontakt telefoniczny

www.doctorbozenapiekarcz.com

**NIE WSZYSTKO W ŻYCIU MOŻNA PRZEWIDZIEĆ.
ALE NAWET W TYCH NAJTRUDNIEJSZYCH CHWILACH
MOŻESZ MIEĆ PEWNOŚĆ, ŻE NA NAS MOŻESZ LICZYĆ.**

Od ponad 100 lat pomagamy rodzinom zaplanować uroczystości pogrzebowe wg życzeń ich bliskich. W trudnych chwilach z niezwykłą troską opiekujemy się pogrążonymi w żałobie.

ARTHUR'S FUNERAL CHAPELS, INC.
207 Nassau Avenue, Brooklyn, NY 11222
Tel. 718-389-8500, www.arthursfuneralhome.com

Muzyczna uczta w Kaufman Music Center na Manhattanie

Jubileuszowa gala

Wojtek Kubik

29 października w Merkin Hall w Kaufman Music Center na Manhattanie odbyła się Wielka Gala z okazji 50-lecia istnienia Centrum Polsko-Słowiańskiego oraz 25-lecia istnienia New York Dance and Arts Innovations oraz Międzynarodowego Festiwalu Chopin i Przyjaciele.

Program wieczoru podzielony był na dwie części, pod hasłem „Klasyka” i „Awangarda”. W obu wystąpił artysta światowej sławy, bas-baryton występujący w Metropolitan Opera Tomasz Konieczny wraz ze świetnym pianistą Lechem Napierałą. W pierwszej części zaprezentowali cykl pieśni Aleksandra Nowaka „Dwuwersze” do słów Bolesława Leśmiana, w drugiej części wykonali „Pieśni” Charlesa Ives oraz „Dwie Arie Buffo” Henryka Czyża. Była to wyjątkowa uczta dla melomanów. Wyłącznym sponsorem występu Tomasza Koniecznego była Krystyna Piórkowska.

W pierwszej części koncertu wystąpili również młodzi pianiści: Liu Hao – niewidomy pianista z Chin, który zdobył już wiele nagród – zagrał Balladę f minor Op. 52 Fryderyka Chopina oraz Nicholas Kaponyas, znany polsko-amerykański pianista, który ukończył The Mannes School of Music, występował już w wielu znanych salach koncertowych. Kaponyas zagrał Toccata z Sonaty Fortepianowej numer 2 Grażyny Bacewicz.

Drugą część koncertu rozpoczął znany duet: Karolina Mikołajczyk – skrzypce i

Iwo Jedynecki – akordeon, grając 3 Koncert skrzypcowy F-dur, Op. 8. „Jesień” Antonio Vivaldiego. Ich występ publiczność nagrodziła gromkimi brawami.

Następnie wystąpili: Yoko Reikano Kimura – japońska artystka grająca na koto, występująca w prestiżowych miejscach, m.in. na Warszawskiej Jesieni, mająca świetne recenzje w New York Timesie, grając utwór Birds Chirping in the Mountain oraz dr Andy Lin – tajwańsko-amerykański skrzypek, występujący w wielu znamienitych salach, m. in. w Radio City Music Hall, Metropolitan Museum, wygrał wiele konkursów, a podczas październikowego koncertu zagrał na erhu (tzw. chińskich skrzypcach) Mirage Dance. Wspólnie zagraли utwór Callin’Saigdi, powstały w 2023 roku, skomponowany na festiwal przez uznanego już polsko-amerykańskiego kompozytora muzyki współczesnej, wielokrotnie nagradzanego, niedawno brązowym medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” – Jakuba Polaczyka, który od sześciu lat pełni obowiązki dyrektora artystycznego Międzynarodowego Festiwalu Chopin i Przyjaciele.

Widownia miała też możliwość wysłuchać występu pianisty Mateusza Krzyżowskiego, który jako pierwszy polski artysta zdobył I nagrodę na Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym im. I. J. Paderewskiego w Bydgoszczy w 2022 roku. Krzyżowski zagrał Legendę As-dur, Op. 16, No.1 Ignacego Jana Paderewskiego oraz Balladę No 1 g-moll, Op. 23 Fryde-

Tomasz Konieczny (z prawej) i Lech Napierała

ryka Chopina, popisując się znakomitą interpretacją i dynamiką oraz wykonując utwory z dużą elegancją.

Koncert prowadzili profesjonalnie Aleksandra Słabisz i Bartek Szymański.

Na zakończenie prezes obu organizacji: Centrum Polsko-Słowiańskiego oraz New York Dance & Arts Innovations Marian Żak zaprosił na scenę przedstawicieli tych organizacji.

Założyciel i Prezes NYDAI Marian Żak otrzymał w tym roku za swą pracę dla dobra kultury polskiej i promocję artystów srebrny medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”, wręczoną mu przez Ministra Kul-

tury i Dziedzictwa Narodowego prof. Piotra Glińskiego w polskim konsulacie na Manhattanie, oraz nagrodę „Muzyczne Orły” dla NYDAI za Festiwal Chopin i Przyjaciele w Filharmonii w Łodzi.

Gala została zorganizowana przy współpracy z Instytutem Kultury Polskiej w Nowym Jorku. Projekt był finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą, 2023.

Koncert odbył się pod honorowym Patronatem Konsulatu Generalnego RP w Nowym Jorku.

ZOSIA ZELESKA-BOBROWSKI

Duet Karolina Mikołajczyk – skrzypce i Iwo Jedynecki – akordeon

Yoko Reikano Kimura

Świat Wielkiego Gatsby'ego motywem przewodnim charytatywnego balu zorganizowanego przez Children's Smile Foundation

Bal w stylu retro

 Wojtek Maślanka/Children's Smile Foundation

„The Great Gatsby Night” to hasło, które towarzyszyło jesiennej dobroczynnej akcji Children's Smile Foundation. Bal charytatywny, podczas którego królowały kreacje i ubiory z lat 20. i 30. ubiegłego wieku, odbył się w sobotę, 28 października, w sali bankietowej Princess Manor na Greenpoincie.

Więcej zdjęć znajdziesz na www.BialyOrzel24.com

Specjalna ścianka fotograficzna była oblegana przez chętnych do robienia pamiątkowych zdjęć

Impreza zorganizowana w stylu, jaki znamy z powieści Francisa Scotta Fitzgeralda lub filmu Jacka Claytona czy też Bazy Luhrmanna o perypetiach Wielkiego Gatsby'ego, przyciągnęła na bal 130 gości, którzy strojami wpisali się w klimat epoki. Na balu królowały stylowe sukienki i garnitury, perłowa biżuteria, cekiny, pióropusze, kapelusze, długie rękawiczki, opaski na włosach, kamizelki,

szelki, muszki, cygara i długie lufki z papierosami oraz inne gadżety charakterystyczne dla okresu art-deco.

Cel charytatywnej akcji

– W imieniu Children's Smile Foundation chciałabym wyrazić najgłębszą wdzięczność za ogromne wsparcie i hojne datki na rzecz pomocy dzieciom podczas balu The Great Gatsby Night – stwierdziła po zakończeniu charytatywnej imprezy Joanna Gwóźdź, prezes polonijnej fundacji, która od 24 lat pomaga chorym i najbardziej potrzebującym dzieciom. – Umożliwimy im zakup lekarstw potrzebnych do walki z chorobą oraz zapewnimy dostęp do programów rehabilitacyjnych i zabiegów poprawiających jakość ich życia – wyjaśniła szefowa Children's Smile Foundation. Dodała, że misja tej fundacji jest prosta, ale zarazem głęboka: „Chcemy sprawić, by żadne dziecko nie walczyło samotnie. Staramy się otoczyć je miłością i wyposażyć w narzędzia potrzebne do pokonania rzeczy niewyobrażalnych”.

– Dzisiejszy wieczór to nie tylko spotkanie towarzyskie, ale światełko nadziei dla dzieci, które stoją w obliczu najciem-

niejszych chwil swojego krótkiego życia – stwierdziła prezes Children's Smile Foundation w części oficjalnej balu, zwracając się do jego uczestników. – Tak jak światło pojedynczej świecy może oświetlić cały pokój, tak nasze wspólne wysiłki mogą przynieść ciepło i pocieszenie tym, którzy toczą bitwy daleko wykraczające poza ich młody wiek – dodała. Przybliżyła też sytuację kilkorga dzieci (Dorotki Muzalewskiej, Marysi Żmudy, Nicole i Mazona Pachowiczów, Franka Rudaka i Leo Hemonda), które w tym roku otrzymały pomoc finansową i jednocześnie na ich przykładzie pokazała różne problemy, z jakimi się muszą mierzyć. A to był tylko mały procent tych, którzy są podopiecznymi Children's Smile Foundation. Każdego miesiąca zgłasza się do niej od kilku do kilkunastu rodzin z prośbą o wsparcie, dlatego też fundacja cały czas, na różne sposoby i poprzez różne akcje, stara się zdobywać fundusze potrzebne do niesienia pomocy.

Wystąpienie konsula generalnego

W części oficjalnej głos zabrał także konsul generalny RP w Nowym Jorku Adrian

Kubicki, który wygłosił bardzo ciekawe przemówienie. Wspominał w nim o swojej współpracy z Fundacją Dzieci Niczyje, w której działał podczas studiów w Polsce. Organizacja ta pomagała dzieciom, które żyły w ubóstwie, były wykorzystywane i

PRINCESS MANOR
Część oficjalną prowadziła Joanna Gwóźdź, prezes Children's Smile Foundation

Konsul Generalny RP w Nowym Jorku Adrian Kubicki

doznawały różnej przemocy. – Bardzo często nie uświadomiamy sobie, co spotyka dzieci i jaka jest skala nieszczęść, których doświadczają – podkreślił konsul generalny. Dodał, że dotyczy to zarówno tych rejonów, w których toczą się różne konflikty zbrojne, jak również państw bogatych i najbardziej rozwiniętych. – W Ameryce więcej niż co dziesiąte dziecko żyje w ubóstwie. Według danych statystycznych w zeszłym roku było to 12.5 procent. Z kolei w Polsce w skrajnym ubóstwie, czyli takim, w którym istnieje realne zagrożenie życia, żyje prawie 350 tys. dzieci – zaznaczył Adrian Kubicki. Konsul generalny podziękował za pomoc, jaką potrzebującym i chorym dzieciom okazuje Children's Smile Foundation. Ciepłe słowa skierował również w stronę osób wspierających jej działania, podkreślając, że każdy datek w tak szczytnym celu, jakim jest pomoc chorym i potrzebującym dzieciom, niezależnie czy jest to 5, 10, 100 czy 1000 dolarów, ma ogromne znaczenie dla ich życia i codziennego funkcjonowania. Zachęcał uczestników do hojności, a fundacji życzył jak najlepszego, a nawet rekordowego, wyniku finansowego charytatywnej akcji. Wyraził też nadzieję, że bal odbywający się pod hasłem „The Great Gatsby Night” będzie bardzo udany i pozostanie na długo w pamięci jego uczestników... i tak chyba będzie, bowiem wszyscy świetnie się bawili,

Szaleństwom na parkiecie nie było końca

a parkiet – przy muzyce prezentowanej przez DJ Janusza – był wypełniony do ostatniego miejsca praktycznie przez cały wieczór.

Goście i sponsorzy

Podczas balu przeprowadzono loterię fantową, w której można było wygrać nagrody ufundowane m.in. przez: Aptekę Markową i restaurację Amber Steak House z Greenpointu, zabiegi SPA w Williamsburg Facial & Waxing Studio, kosz z kwia-

tami i niespodziankami z Rosehip Social Florist na Williamsburgu, kosz „zdrowotny” z Pewexu na Ridgewood, usługi w salonie Opulence Glamour Skin Clinic na Middle Village, a także Apple Watch ufundowany przez Szkołę Języka i Kultury Polskiej im. św. Jana Pawła II na Maspeth oraz iPad ufundowany przez Radę Dyrektorów Children's Smile Foundation. Loteria przyniosła organizatorom prawie 4350 dolarów. Były także książki i albumy autorstwa ks. Ryszarda Kopra, które były

kapelan fundacji przekazał z dedykacjami dla uczestników balu. Mógł je otrzymać każdy chętny po złożeniu dowolnej donacji; w sumie uzyskano kolejnych 215 dolarów.

Wśród gości honorowych, prócz wspomnianego już konsula generalnego Adriana Kubickiego, byli również m.in.: przedstawiciele Rady Dyrektorów i Komisji Nadzorczej Polsko-Słowiańskiej Federalnej Unii Kredytowej: Małgorzata Czajkowska, Leszek Wojtkowski, Mariusz Śniarowski i Leon Fuks. Pojawili się również członkowie Komitetu Głównego Parady Pułaskiego – Emilia i Dawid Kopolowie oraz członkowie zarządu Pułaski Association of Business and Professional Men: Bogdan Bachorowski, Krzysztof Kwapisiewicz i Andrzej Natkaniec. Organizatorów balu, prócz prezes Joanny Gwóźdź, reprezentowali: Beata Jakubowska, Agata Leszczyńska, Romana Narożnik, Krzysztof Rostek, Mariusz Śniarowski, Nicholas Kaponyas, Wojciech Maślanka oraz kapelan i zarazem proboszcz parafii św. Stanisława Kostki na Greenpointie ks. Grzegorz Markulak. Pojawili się również były kapelan fundacji ks. Ryszard Koper. Nie brakowało także wiernych przyjaciół i sympatyków Children's Smile Foundation.

 PR CHILDREN'S SMILE FOUNDATION

Przedstawiciele polonijnych organizacji oraz harcerstwa towarzyszyli w ostatniej drodze śp. Jadwidze Kawie

Ostatnie pożegnanie

28 października w kościele św. Stanisława Biskupa i Męczennika na Manhattanie odbyła się msza św. pogrzebowa za Jadwigę Kawę.

Jadwiga Kawa urodziła się w Polsce w 1926 roku, zmarła w Kalifornii 18 października 2023 r. Była postacią znaną wśród nowojorskiej Polonii. Długoletnia mieszkanka Greenpointu przez wiele lat bardzo aktywnie działała w harcerstwie, Fundacji Jana Pawła II, parafii św. Stanisława Biskupa i Męczennika na Manhattanie, w Stowarzyszeniu Polskich Kombatantów, w Polskim Domu Narodowym na Greenpointie, gdzie wchodziła w skład jego dyrekcji, w Amerykańskiej Częstochowie w Doleystown, PA, dokąd zorganizowała wiele wyjazdów grupowych na różne uroczystości religijne i patriotyczne oraz gdzie przez 47 lat pracowała jako kwatermistrzynie na Kolonii Zuchowej Hufca Podhale. W 2014 roku otrzymała prestiżowy Pańskie Medal od papieża Franciszka za

zasługi dla Kościoła i bliźnich. Ostatnio po ciężkiej chorobie mieszkała z córką Barbarą Kawą-Dzikowską w Los Angeles w Kalifornii.

Wzruszające kazanie o życiu i zasługach śp. Jadwigi Kawy wygłosił o. Krzysztof Wieliczko, były proboszcz tej parafii, a obecnie administrator Fundacji Jana Pawła II w Rzymie. On także celebrował mszę św., a koncelebrantami byli: o. Tadeusz Lizińczyk – prowincjał zakonu paulinów w USA, o. Michał Czyżewski – proboszcz, o. Jan Kolmaga oraz o. Mikołaj Socha. Obecni byli również: brat Tomasz Fabiszewski i brat Piotr Lisiecki z Amerykańskiej Częstochowy oraz brat Bernard Kluczkowski z Jasnej Góry w Polsce.

Śp. Jadwigę Kawę żegnała licznie zebrana rodzina, znajomi i przyjaciele, przedstawiciele organizacji w których działała oraz delegacje Hufca Harcerzy Warmia i Hufca Harcerk Podhale, których członkowie trzymali warty przy jej trumnie.

 ZOSIA ZELESKA-BOBROWSKI

O. Krzysztof Wieliczko święci trumnę śp. Jadwigi Kawy, w tle delegacja Hufca Harcerk Podhale oraz duchowni biorący udział w ceremonii

 Zosia Zeleska-Bobrowski

Jubileuszowy koncert Polsko-Amerykańskiego Zespołu Folklorystycznego

Od 85 lat z dumą promują polski folklor

© Wojtek Kubik

Polsko-Amerykański Zespół Folklorystyczny – Polish American Folk Dance Company (PAFDC) obchodzi w tym roku 85-lecie działalności. Jubileusz ten uczczony zostanie podczas koncertu, który odbędzie się 19 listopada w LaGuardia Performing Arts Center na Long Island City w Nowym Jorku.

Roztańczeni od 85 lat

Od 1938 r. Polsko Amerykański Zespół Folklorystyczny promuje polski folklor w Stanach Zjednoczonych przez taniec, muzykę, obrzędy i śpiew. Występuje na polonijnych festiwalach, uroczystościach patriotycznych, balach oraz co roku polonezem rozpoczyna Paradę Pułaskiego.

PAFDC ma w swoim repertuarze tańce narodowe oraz ludowe z ponad 25 regionów Polski. Szczyci się też największą w Stanach Zjednoczonych kolekcją ponad 600 strojów z prawie wszystkich regionów, szytych na zamówienie w Polsce.

Po 85 latach działalności zespół cieszy się reputacją najbardziej rozpoznawalnej amatorskiej grupy folklorystycznej w USA oraz może pochwalić się niedoścignioną techniką w tańcu ludowym i narodowym. W tym roku za swoją działalność kulturalną zespół otrzymał Złoty Medal Zasłużony Kulturze Gloria Artis.

Od 2000 r. przy PAFDC działa Kapela Ludowa, która akompaniuje występom zespołu. Swoją bogatą repertuar Kapela uwieczniła na czterech płytach CD oraz prezentowała podczas koncertów z okazji 15- i 20-lecia działalności, jak również podczas występów na festiwalach polonijnych, prestiżowych Polish Nights w Eisenhower Park na Long Island oraz podczas Eastern European Folk Festivals skupiających zespoły folklorystyczne z Europy.

Jubileuszowy koncert

Podczas koncertu tancerze przedstawia kilka swoich programowych perełek, w tym m.in. tańce opoczyńskie, warszawskie, dużego krakowiaka czy białego mazura. W tradycyjnym polonezie, który do dzisiaj jest ozdobą balów oraz szczególnych okazji, wystąpią byli członkowie PAFDC, którzy choć nie są już z zespołem związani na co dzień, to nadal go wspierają.

Jubileuszowe koncerty odbywają się co 5 lat – zespół w ten sposób celebrować rocznicę istnienia. – W każdym jubileuszowym koncercie wprowadzamy coś nowego, by uatrakcyjnić nasze występy, a przy okazji powiększyć nasz repertuar – mówi Andrzej Buczek, dyrektor wykonawczy PAFDC. Tym razem nowymi elementami repertuaru będą: kujawiak z oberkiem, polka lubelska, lasowiaczek w wykonaniu grupy dziecięcej czy polka rzeszowska, którą zatańczy grupa początkująca.

Program taneczny przeplatany będzie występami Kapeli Ludowej, która w swym repertuarze ma melodie z regionów: żywieckiego, sądeckiego, rzeszowskiego i krakowskiego, tym razem wzbogacone o melodie z regionu świętokrzyskiego.

Dla widzów koncerty PAFDC to nie tylko okazja do zanurzenia się w polskim tańcu i muzyce ludowej. Każdy koncert to niepowtarzalny pokaz bogatej kolekcji strojów ludowych, które tętnią stylem i kolorami. W tegorocznym występie zobaczymy m.in. stroje z regionu krakow-

Członkowie PAFDC na Piątej Alei, gdzie co roku zespół prowadzi tradycyjnego poloneza

skiego, opoczyńskiego czy rzeszowskiego, jak również nowe stroje, w których grupa dziecięca zatańczy lasowiaczka. Stroje te PAFDC zakupił dzięki donacji Pułaski Association of Business and Professional Men.

Tegorocznym koncertem PAFDC upamiętnia zmarłego w ubiegłym roku Stanleya „Skippy’ego” Pelca, wieloletniego dyrektora grupy, który kierownictwo nad zespołem przejął w 1968 r. Wzbogacił repertuar grupy o nowe układy taneczne i poszerzył unikatową kolekcję strojów ludowych. Na jego kadencję przypada okres dynamicznego rozwoju PAFDC. – Bez jego pracy, zapału oraz wizji PAFDC nie byłoby tym, czym dzisiaj jest. Jego dziedzictwo na zawsze pozostanie z nami – twierdzi Buczek.

Folklor i tradycja

Zespół założony został przez Frances We-sołowską-Popławską w 1938 r. Wyznaczoną przez nią misję propagowania kultury narodu polskiego na obczyźnie poprzez taniec i śpiew ludowy realizowały

kolejne pokolenia liderów zespołu. Obecnie zespół prowadzi działalność edukacyjno-kulturalną pod kierownictwem dyrektora wykonawczego Andrzeja Buczka i choreografki Marii Haby.

Na przestrzeni lat PAFDC doskonalił i rozszerzał swój repertuar o tańce z kolejnych regionów Polski również pod okiem profesjonalnych choreografów z Polski. Wielokrotnie warsztaty prowadzili choreografowie i etnografowie z Państwowego Zespołu Ludowego Pieśni i Tańca Mazowsze, Zespołu Pieśni i Tańca Śląsk i innych znanych zespołów folklorystycznych, specjalizujący się w tańcu i kulturze danego regionu Polski.

– Jesteśmy dumni, że od pokoleń udaje nam się kontynuować promowanie polskiego folkloru. Szczególnie, że działamy w tak wielokulturowym mieście jak Nowy Jork. Niezmiernie się cieszymy, że co roku przybywa nam najmłodszych członków, dzięki czemu możemy przekazywać wiedzę o polskim folklorze i tradycjach kolejnym pokoleniom – mówi Andrzej Buczek.

OPR. WEM

85-lecie Polish American Folk Dance Company**Niedziela, 19 listopada 2023 r., godz. 17:00**LaGuardia Performing Arts Center
VanDam Street&47th Avenue
Long Island City, NY 11101**Bilety:**– EventBrite: <https://shorturl.at/foCLW>
– w Music Planet, 649 Manhattan Ave,
Brooklyn, NY 11222

Pytania:

executive.director@pafdc.org

Dostępna
lokalnie

**CZYSTA... I BIAŁA.
TAK SAMO DOSKONAŁA!**

Zawsze w dobrej cenie

RAPORT SPECJALNY

Święto, które łączy pokolenia

KG w Chicago

Dokończenie ➔ ze str. 1

Narodowe Święto Niepodległości to dla Polaków jedno z najważniejszych świąt państwowych. Po 123 latach zaborów – niewoli naznaczonej walką, cierpieniem i wysiłkiem wielu pokoleń – nasza ojczyzna odzyskała suwerenność. Podczas dorocznych obchodów 11 listopada czcimy pamięć tych, którym zawdzięczamy to, że Polska znów zyskała państwowość, którym udało się podnieść kraj z ogromnych zniszczeń I wojny światowej, stworzyć warunki rozwoju ekonomicznego, modernizacji gospodarczej i cywilizacyjnej. Do odzyskania przez Polskę niepodległości walnie przyczyniła się amerykańska Polonia. Zarówno ochotnicy, którzy dla ojczyzny ratowania rzucili się nie przez morze, jak śpiewamy w hymnie polskim, ale przez ocean, dołączając do Błękitnej Armii gen. Hallera, jak i ci, którzy na miejscu wspierali ojczyznę i lobbowali za jej powrotem na mapy świata, mieli swój udział w wielkim, niepodległościowym dziele. W tym roku przypadała 105. rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości i praktycznie w każdym zakątku Stanów Zjednoczonych, w których mieszkają Polacy i

W Chicago w uroczystości z okazji Święta Niepodległości Polski w Copernicus Center wzięli udział przedstawiciele lokalnych władz, polskiej dyplomacji i polonijnych organizacji.

Polska Szkoła w Wallington

Władze miasta Wallington w New Jersey uczciły Święto Niepodległości Polski wciągnięciem na maszt biało-czerwonej flagi

Słowianie

Zespół Słowianie uczcił niepodległość pokazem tańców ludowych podczas obchodów w Polskiej Szkole Sobotniej w Stamford, CT

© Hufiec Podhale USA

Harczerze i harcerki podczas obchodów Święta Niepodległości w Polskim Domu Narodowym na Greenpoint, NY

© ZHP Hartford

Weterani i harcerze z Hartford, CT przed kościołem św. Cyryla i Metodego po uroczystym nabożeństwie za ojczyznę

gdzie działają polskie organizacje, szkoły czy kościoły, dopełniono wszelkich starań, aby tę rocznicę godnie uczcić.

– Dla nas, Polaków ten dzień 11 listopada jest dniem radości, jest dniem dumy, jest dniem chwały, jest dniem, w którym ze wzruszeniem wspominamy, że po 123 latach niebytu nasze państwo – Polska, odrodziło się – podkreślił prezydent RP Andrzej Duda podczas oficjalnych uroczystości państwowych 11 listopada w Warszawie.

Życzenia Polakom z okazji złożył ambasador USA w Warszawie Mark Brzezinski. „Długa walka Polski o niepodległość przypomina nam o cennej wartości, jaką jest wolność. Dziś Polacy świętują i odnawiają swoje przywiązanie do podsta-

wowych wartości, które wszyscy cenimy – wolności, sprawiedliwości i równości dla wszystkich. Najlepsze życzenia dla narodu polskiego z okazji Święta Niepodległości” – napisał na platformie X (dawniej Twitter).

Obchody Święta Niepodległości przybierają różne formy. Od uroczystości organizowanych przez polskie placówki dyplomatyczne w USA, przez nabożeństwa, w trakcie których wierni dziękują i modlą się za wolną ojczyznę, zgromadzenia pod pomnikami i w innych miejscach pamięci narodowej, po eleganckie bale, akademie czy zajęcia w szkołach; od podniosłych ceremonii po imprezy sportowe, takie jak Biegi Niepodległości. Wszystkie te wydarzenia łączy jednak duch patriotyzmu,

© KG w NY

ogromne poczucie dumy i radość z bycia Polakami. Jak wyglądały obchody Święta Niepodległości w różnych zakątkach USA?

Specjalne wydarzenia miały miejsce tego dnia m.in. polskiej ambasadzie w Waszyngtonie oraz w chicagowskim Muzeum Polskim w Ameryce. Ambasada co roku organizuje niepodległościową imprezę. Z kolei obchody Święta Niepodległości Polski w Muzeum Polskim w Ameryce łącznie są tradycyjnie z celebracją amerykańskiego Dnia Weterana. W Chicago i Nowym Jorku organizowane są też Biegi Niepodległości. W tegorocznym biegu w Wietrznym Mieście wziął udział osobiście konsul generalny RP w Chicago Paweł Zyzak, natomiast w Nowym Jorku na trasę wyruszyli wicekonsulowie: Jakub Wiśniewski, Wiktor Cichecki oraz Mateusz Dębowicz.

Ciekawe wydarzenie wpisujące się w obchody Święta Niepodległości miało też miejsce w nowojorskim Port Washington. 12 listopada stały przedstawiciel RP przy ONZ Krzysztof Szczerski odwiedził znajdujące się tam Polish-American Museum i przekazał placówce mundur polowy generała dywizji Adama Jokska z okresu, kiedy pełnił funkcję zastępcy dowódcy V Korpusu Armii USA. Obecnie generał pełni funkcję dowódcy 2. Korpusu Polskiego – dowódcy Komponentu Lądowego. Współorganizatorami wydarzenia były Polish American Museum oraz Center for Military Studies na Long Island. Ambasador Szczerski wygłosił podczas uroczystości przemówienie, w którym przybliżył historię polsko-amerykańskiej współpracy wojskowej i jej współczesne realia. – Dziś bezpieczeństwo Polski jest oparte na dwóch filarach: sile polskiej armii i sile Sojuszu Północnoatlantyckiego – mówił Krzysztof Szczerski.

W tym roku odbyła się też szósta edycja akcji „Niepodległa do hymnu”. „Kimkolwiek jesteśmy, gdziekolwiek będziemy w

© KG w NY

Patriotycznie i sportowo, czyli... Bieg Niepodległości

samo południe, w dniu Święta Niepodległości, zaśpiewajmy wspólnie hymn Polski w ramach akcji Niepodległa do hymnu!” – zachęcali inicjatorzy akcji wspólnego śpiewania „Mazurka Dąbrowskiego”. Akcja ta szczególną popularnością cieszy się wśród placówek edukacyjnych, również polonijnych szkół działających w USA.

To tylko wybrane przykłady inicjatyw wpisujących się w obchody Święta Niepodległości Polski. W tym wydaniu „Białego Orła” oraz na naszym portalu www.BialyOrzel24.com można znaleźć więcej szczegółowych relacji z poszczególnych lokalnych uroczystości. Zapraszamy też do kontaktu i przesyłania informacji o takich wydarzeniach osoby bądź organizacje w nie zaangażowane. Nasze łamy są dla Was otwarte!

Uczestnicy Biegu Niepodległości w Nowym Jorku pod pomnikiem króla Jagiełły w Central Parku

Portugalia i Madera miejscem 64. dorocznej konwencji SPATA

Kierunek pełen słońca

 SPATA

SPATA, czyli organizacja zrzeszająca polonijne biura podróży w USA, działa prężnie przez cały rok, służąc wsparciem poszczególnym agentom podróży oraz podejmując różne działania na rzecz nawiązania nowych kontaktów oraz poszerzenia współpracy turystycznej. Do tradycji tej istniejącej już od ponad sześciu dekad organizacji należą coroczne konwencje, które łączą w sobie element konferencyjny i zwiedzanie. Co roku odbywają się one w innej lokalizacji. Tym razem, w ramach 64. Konwencji SPATA, która odbyła się w dniach 2-12 października, przedstawiciele polonijnej branży turystycznej wybrali się do Portugalii i na Maderę.

W programie konwencji znalazły się takie miejsca jak: Lizbona, Sintra, Fatima, Porto i Dolina Douro. Uczestnicy mieli okazję do degustacji wina w lokalnych winnicach, wielu wrażeń dostarczył też rejs po rzece Douro. Zwieńczeniem wyjazdu był pobyt na malowniczej Maderze.

– Coroczne konwencje SPATA w różnych zakątkach globu ziemskiego pozwalają nam na podsumowanie działalności naszych biur oraz podejmowanie nowych wyzwań – wyjaśniała w rozmowie z „Białym Orłem” Honorata Pierwoła, prezes SPATA. Tegoroczna konwencja na pewno nie tylko dostarczyła uczestnikom wielu wrażeń, ale też pozwoliła lepiej poznać ofertę turystyczną Portugalii i Madery, które mogą być bardzo ciekawym kierunkiem dla turystów z USA.

 JS

Konwencja SPATA 2023

Stowarzyszenie Polsko Amerykańskich Biur Podróż w USA i Kanadzie po raz 64. wyjechało na swoją doroczną konwencję, tym razem do Portugalii i na Maderę. Uczestnicy byli zachwyceni wyjazdem. Przez blisko dwa tygodnie liczącej 50 osób grupie uczestników towarzyszyło słońce, radość i zadowolenie, a wyprawa dostarczyła wszystkim niezapomnianych przeżyć.

Portugalia to kraj, który może zachwycać. Górzystry teren, pokryty winoroślami, z dobrze rozwiniętą siecią dróg i tuneli (na samej Maderze jest ich ponad 150), wspaniałymi krajobrazami, bardzo licznymi restauracjami, winiarniami, kawiarniami z bardzo uprzejmymi gospodarzami... Wszystko to tworzy niepowtarzalny klimat i sprawia, że po prostu chce się tam wracać.

Region ten może się też poszczycić ciekawą, zabytkową architekturą. To twierdze, historyczne budowle, kamienice łączące sobie po kilkaset lat, wąskie, wyłożone kolorową kostką urokliwe ulice i uliczki, porty morskie, ale też dobrze skomunikowane z resztą kraju lotniska, tworzące doskonałe zaplecze turystyczne.

Zachwycać może także portugalska kuchnia, obfitująca w owoce morza – świeże, dostarczane do kuchni prosto ze statków, doskonałe mięsa, ekologicznie uprawiane warzywa, a do tego oczywiście słynne portugalskie wina, wśród których każdy znajdzie coś dla siebie.

Na miejscu nie brak również polskich akcentów. Papież Jan Paweł II jest tam postacią powszechnie rozpoznawaną, pamiętaną i szanowaną. Na Maderze znaleźć można m.in. popiersie Józefa Piłsudskiego oraz króla Władysława III Warneńczyka, o którym krąży legenda, że po bitwie nad Warną w mnisim przebraniu przedostał się na Maderę i za pozwoleniem ówczesnego króla Hiszpanii pod zmienionym imieniem żył w tym kraju długo i szczęśliwie... Wielu Portugalczyków też wierzy, że Krzysztof Kolumb był z pochodzenia... Polakiem!

Portugalia stwarza nie tylko szerokie możliwości turystyczne, ale również inwestycyjne. Prawo nieruchomości w tym kraju sprzyja obcokrajowcom i jest przyjazne dla właścicieli nieruchomości.

Piękna, pociągająca Portugalia, daleka od zawieruch dziejowych, czeka na spragnionych wspaniałej przygody i wypoczynku turystów zza oceanu. Madera jest nazwana Hawajami Europy i rzeczywiście – jest nie do opisanania... to po prostu trzeba zobaczyć i przeżyć. Słońce, wspaniałe plaże, błękitny ocean, na horyzoncie bielejące żagle, w tle strome klify oceaniczne – to widoki, które zapierają dech w piersiach i które wspomina się latami.

Warto też wspomnieć, że Portugalczycy są bardzo przyjaźnie nastawieni do turystów, witają ich z wielką gościnnością.

Jest wiele wspaniałych miejsc na świecie, które zobaczyliśmy podczas wcześniejszych konwencji SPATA, ale pobyt na Maderze zapadnie wszystkim głęboko w serca i pamięć. Wierzę, że wielu z uczestników dorocznej konwencji wróci tu, by jeszcze bardziej doświadczyć piękna tego regionu, poznać jego kulturę i historię, napawać się jego niepowtarzalną atmosferą. Warto pokazać ten kraj swoim znajomym, rodzinie, ale też klientom, którzy odwiedzają nasze biura.

Konwencja była też okazją do ciekawych rozmów, nawiązania kontaktów na miejscu i poznania z bliska turystycznej oferty regionu. Dzięki temu naprawdę wiemy, co ten kraj ma do zaoferowania i z czystym sumieniem możemy polecać go innym.

Honorata Pierwoła
Prezes Society of Polish American Travel Agents (SPATA)

WYSYŁAMY DO POLSKI:

- KWIATY ▪ UPOMINKI ▪ KOSZE
- ZESTAWY SPOŻYWCZE

NA KAŻDĄ OKAZJĘ Z GWARANTOWANĄ DOSTAWĄ DO DOMU ODBIORCY

SPRAW
KOMUŚ
WIELKĄ
RADOŚĆ!

908-352-9100

www.polamerNY.com

POLAMER

REPREZENTACJA PRZED IRS'em w języku POLSKIM

audyty • błędne naliczenia • windykacje • zajęcia majątku

Nie podejmuj walki z IRS samemu. Potrzebujesz pomocy? Zadzwoń!

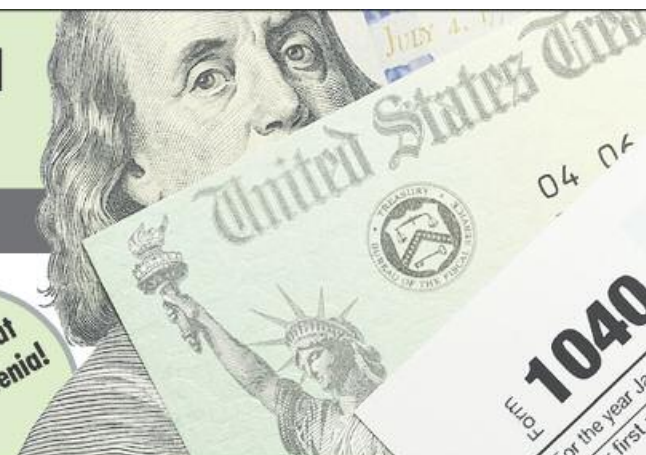
Barbara Mrozik, E.A. - Enrolled Agent

MÓWIĘ PO POLSKU, pracujemy w każdym stanie USA!

Enrolled Agent jest najwyższym poziomem certyfikacji udzielanej przez amerykański Urząd Skarbowy

☎ 203-301-0555 ☎ 203-515-5709 ✉ mgrouptax@gmail.com

Ponad 10 lat
doświadczenia!

ZANIM WYKONASZ PIERWSZY RUCH, SKONTAKTUJ SIĘ Z NAMI!

Chciałbyś, aby Twoja firma stała się częścią coraz bardziej rozwijającej się wymiany biznesowej między Polską a Stanami Zjednoczonymi?

Zanim wykonasz pierwszy ruch, skontaktuj się z naszą Izbą Handlową.

Pomożemy Ci w osiągnięciu sukcesu.

Polish-American
Chamber of Commerce
North-East

Karolina Dehnhard – President

KDehnhard@lindabury.com

Sabina Klimek – Vice President

Henry Rinder – Treasurer

Aleksandra Kolodko – Secretary

Tomasz Dąbrowski – President / Poland Chapter

www.paccne.org

Miej pewność, że Twój prezent świąteczny dotrze w terminie!

Od 50 lat – zawsze na czas!

**Paczki morskie
na święta:**
odbiór z agencji
do 22 listopada

Wysyłamy do Polski i całej Europy: paczki, auta, mienie, kwiaty i upominki

POLAMER

Wyślij w jednym z naszych biur, u agenta bądź przez [Polamerusa.com](https://www.polamerusa.com)!

167 Greenpoint Ave., **Brooklyn, NY** 718-349-1320
64-02 Flushing Ave., **Maspeth, NY** 718-326-2260
130 Main Ave., **Wallington, NJ** 973-779-6613
275 Cox St., **Roselle, NJ** 908-352-9100

Znajdź adresy ponad 25 lokalnych agentów na [Polamerusa.com](https://www.polamerusa.com) bądź zadzwoń pod **773-774-8855**

Więcej informacji:
Tel. 773-774-8855
[Polamerusa.com](https://www.polamerusa.com)

 UWAGA: SZUKAMY NOWYCH AGENTÓW

Hiszpańska wyspa z polskimi akcentami

Majorka śladami Chopina

Z Warszawy do Palmy, stolicy Majorki, to 3 godziny lotu airbasem. Wychodzimy z budynku dworca lotniczego na ogromny parking zatłoczony autokarami. Łagodna bryza od nieodległego gdzieś Morza Śródziemnego kołysze wachlarzami wysmukłych palm. Trochę to trwa, zanim znajduję autobus, który zawiezie nas do hotelu w Santa Ponsa. Po drodze więcej palm, sady oliwne, drzewa pomarańczowe uginające się pod dojrzałymi owocami, drzewa cytrynowe, wypalona trawa; jakże odmienny krajobraz od naszego, polskiego.

Majorka to największa hiszpańska wyspa w archipelagu Balearów, o długości około 100 km i szerokości 70 km. Leży w strefie klimatu śródziemnomorskiego, z suchym latem i opadami w zimie, sięgającymi 650 mm rocznie. Mieszka na niej milion dwieście tysięcy obywateli, którzy potrafią w ciągu roku przyjąć i obsłużyć 17-18 mln turystów.

W hotelu do recepcji ustawiła się długa, wielojęzyczna kolejka, ale dominują w niej Polacy. Szybko załatwiamy formalności, wpadamy do pokoju, trzyosobowego, ale jest nas dwoje, więc mamy w nim sporo miejsca, mała toaleta po długiej podróży i schodzimy na kolację. Czeka na nas stół szwedzki, z dużą ilością różnorodnych fig, wędlin, sałatek, egzotycznych owoców, a także lokalnego wina, czerwonego i białego, całkiem niezłego.

Wakacyjne życie w Santa Ponsa

Potem idziemy na pierwszy spacer. To dopiero koniec maja, więc pełnia sezonu wa-

kacyjnego dopiero za miesiąc, ale chodniki biegnące do plaży pełne turystów. Głównie słyszy się rozmowy w języku angielskim i niemieckim, ale polski nie jest tu na ostatnim miejscu. Santa Ponsa to przytulne urocze miasteczko, posiada dwie piękne piaszczyste plaże. Dochodzimy do tej głównej, Playa Santa Ponsa, położonej w dużej zatoce, o przeźroczystym kolorze wody. Siadamy na wolnych o tej porze leżakach i podziwiamy niezwykle filmowy zachód słońca; za chwilę ostatni jego rozżarzony skrawek skryje się za horyzontem spokojnego o tej wieczornej porze morza.

W hotelowym barze duży ruch. Większość turystów wykupuje opcję all inclusive i teraz dowoli raczą się drinkami. Barmani serwują najprzeróżniejsze mocne alkohole, a także wina oraz kilka marek piwa. Można także skorzystać z napojów bezalkoholowych – i na nie także są chętni.

Następnego dnia wcześniej pędzę na przyhotelowy basen i zajmuję 2 leżaki, kładąc na nie kąpielowe ręczniki. Zapowiada się słoneczna pogoda, więc nie ma chwili do stracenia, nasza skóra musi zmienić kolor, by po powrocie do Polski świadczyć przed wszystkimi, że właśnie wróciliśmy z tropików. Czas biegnie dosyć leniwie, o dziesiątej otwarto bar, więc kilka minut trzeba postać w kolejce, by ugasić pragnienie. Kawę też tu serwują całkiem niezłą, słońce przypieka zupełnie solidnie, wyciągamy kremy chroniące nasze blade torsy, zażywamy kąpeli w chłodnej wodzie basenu i zaglądamy do

Droga węża

baru, by coś się działo. Komórki też widać prawie w każdej dłoni; wypada być na bieżąco, ośmioldniowy wyskok na Majorkę nie może pozbawić nas najnowszych newsów z kraju i ze świata.

Potem obiad; od szerokiego wyboru niektórych pewnie boli głowa, a może i coś więcej po nadmiernej konsumpcji, bo jeść można do woli; powrót na leżaki, wizyty w barze, w końcu jesteśmy na wakacjach, nie mamy w planie siadania za kierownicę naszego bolida i warto robić to, na co nie mamy odwagi i czasu tam, gdzie mieszkamy na stałe. Wieczorem spacer po rozbawionych ulicach; dziesiątki otwartych barów, kawiarni, straganów i sklepów z najmodniejszymi wakacyjnymi kreacjami, w przystępnych cenach; chętnych, szczególnie pań, nie brakuje.

Soller i droga węża

Rano, po szybkim śniadaniu, ruszamy autokarem na pierwszą wycieczkę. Doznamy niezwykłych atrakcji i wrażeń, zanim to jednak nastąpi, docieramy na peryferie Palmy do miejsca, które wygląda jak stacja kolei żelaznej na dzikim zachodzie Ameryki, a przecież wciąż jesteśmy w Europie,

na Majorce, w środku Morza Śródziemnego. Czekają tu na nas drewniane wagoniki ponadstuletniej kolejki wąskotorowej. Ładujemy się do środka i ruszamy. Przed nami godzinna eskapada, najpierw przez równinę pełną migdałowców i drzewek oliwnych, a następnie przez 13 ciemnych i nieoświetlonych tuneli, biegnących przez skały łańcucha Tramuntana, z których najdłuższy ma ponad 3 km długości. W końcu wjeżdżamy w dolinę, w środku której rozłożyło się urocze miasteczko Soller, otoczone plantacjami drzew pomarańczowych. Tu przesiadamy się do wagonów tramwajowych pamiętających czasy generała Franko i powoli jedziemy przez centrum zabytkowego miasta, do portu Port de Soller, gdzie już grzeje silniki statków wycieczkowych.

Ładujemy się na górny pokład, bo są jeszcze wolne miejsca; wsiadający po nas już nie będą mieć tyle szczęścia. Przed nami co najmniej godzinny rejs do Sa Calobra, malowniczej zatoki, położonej na północ od Soller. Płyniemy wzdłuż ogromnych, pionowych skał, o postrzępionych ścianach, pełnych niezwykłych jaskiń i urwisk, niebezpiecznie zwi-

Port de Soller

sających nad wodami zatoki. Na szczęście nasz „Batory” przesuwa się w bezpiecznej odległości od tych poszarpanych przez naturę zboczy.

Na brzegu w zatoce Sa Calobra są dwie restauracje, gdzie pałaszujemy lunch, przed niezwykle widokową, acz niebezpieczną podróżą autokarem: 13 km krajobrazową trasą, u niektórych z nas podnoszącą ciśnienie, zwaną drogą węża albo węzłem krawata, na której spotkamy ponad 300 serpentyn i ostrych zakrętów. Musimy się spieszyć, ale powoli, gdyż autokary na tej drodze, wyglądającej jak pokręcone spaghetti, mogą w określonych godzinach poruszać się tylko w jedną stronę, po czym następuje zmiana i wtedy autobusy czekające na zielone światło, ruszają w odwrotnym kierunku. Droga została wybudowana 101 lat temu ręcznie przez dziesiątki tysięcy robotników, bez użycia ciężkich maszyn mechanicznych. Zaprojektował ją Antonio Parietti tak, by jak najmniej ingerować w naturę i nie drążyć tuneli.

Ruszamy; rzeczywiście jest niezwykle wąska, w niektórych miejscach niewiele ponad 2 metry szeroka. Po drodze spotykamy tylko auta osobowe i rowerzystów. Przejazd trwa około 30 minut. Na dół mijamy autokary ustawione w przeciwnym kierunku do naszej jazdy; gdy ostatni autobus z naszego kierunku przejedzie, wtedy one rozpoczną swoją wspinaczkę. Niebo coraz bardziej się chmurzy, w każdej chwili może zacząć padać deszcz, i nie zazdrościmy im tego ich przejazdu. Na kolację zdążyliśmy w ostatniej chwili, jeszcze moment opóźnienia i jadalnia zostałaby zamknięta. Drink, wypity pół godziny później w barze, smakował szczególnie dobrze. Chyba nie skończyło się na jednym.

Polonez es-moll w Valldemossie

To już piąta doba naszych wakacji na Majorce. Wczoraj oddawaliśmy się lenistwu na trawce przed basenem, kurując się dobrą kawą i drinkami po eskapadzie na serpentynach drogi węża, a dzisiaj znowu ruszamy w trasę. Tym razem kierowca autokaru ma nas zawieźć do Valldemossy, do byłego klasztoru Kartuzów, opuszczonego przez zakon na początku lat trzydziestych XIX wieku. To przecież wydarzenie sprzed ponad 200 lat, ale ma nieformalny związek z jednym z największych pianistów wszechczasów – Fryderykiem Chopinem. To w murach tamtego klasztoru, w celi nr 4, Fryderyk Chopin skomponował (podobno, bo są spory wśród historyków zajmujących się jego twórczością) wiele arcydzieł: balladę F-dur, scherzo cis-moll, poloneza e-moll oraz cykl 24 preludium.

Cela nr 4 składa się z 3 pomieszczeń. Na pierwszym planie stoi oryginalne pianino Fryderyka marki Pleyel, na którym przez długi okres pobytu na Majorce nie mógł grać, bo zostało zatrzymane przez celników, którzy zażądali opłaty celnej w

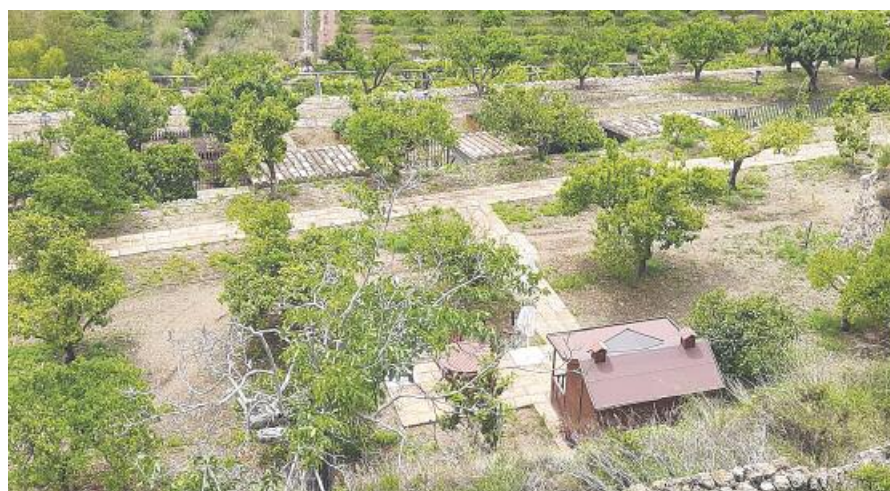
Popiersie Fryderyka Chopina na skwerze klasztoru w Valldamossie

wysokości 50% wartości instrumentu. Chopin nie miał takich pieniędzy i dopiero po wielu negocjacjach udało się osiągnąć ugodę i pianino trafiło do artysty drogą nieformalną, przez wyrwę w murze miejskim Palmy.

Fryderyk na Majorkę przybył 8 listopada 1838 r. wraz ze swoją partnerką George Sand – francuską pisarką, dwójką jej dzieci i pokojówką Amelią. Zatrzymali się w posiadłości Son Vent w Establiment – jednej z dzielnic Palmy, jednakże spędzili w niej tylko 15 dni, ponieważ na wyspie zaczęła się pora zimowa, nastąpiły ulewne deszcze i w willi bez ogrzewania Chopin rozchorował się na gruźlicę. Gdy dowiedział się o tym właściciel domu, musieli się natychmiast wyprowadzić. Na krótko przyjął ich francuski konsul, ale okoliczni

mieszkańcy okazywali im tak dużą wrogość, obawiając się zarażenia nieuleczalną wtedy chorobą, że szybko zdecydowali się przenieść do klasztoru w Valldemossie, opuszczonego dwa lata wcześniej przez rozwiązany zakon Kartuzów.

W liście do swojego paryskiego przyjaciela, Juliana Fontany, Fryderyk Chopin pisał m.in.: „Mieszkać będę w urokliwym klasztorze, najpiękniejszej pozycji na świecie: morze, góry, palmy, cmentarz, kościół krzyżacki, ruiny moskietów, stare drzewa tysiącletnie oliw... Cela ma – zwierzał się kompozytor – formę trumny wysokiej, sklepienie ogromne, zakurzone, okno małe, przed oknem pomarańcze, palmy, cyprysy; naprzeciw okna moje łóżko na pasach, pod filigranową rozasą mauretańską.”

Widok z ogrodu przylegającego do celi nr 4, w której mieszkał Fryderyk Chopin

W Valldemossie zachowało się wiele pamiątek po Chopinie. W gablotach na ścianach znajdują się jego ręką pisane nuty, notatki, listy, pierwsze wydania nutowe, portrety, obrazy, książki, maska pośmiertna artysty, odlew jego lewej dłoni, pukiel włosów, znaleziony w jednej z książek George Sand. Także ogród przylegający do celi nr 4 i widok na okolicę z murów klasztoru pozostają na długo w pamięci zwiedzających tę drugą największą na świecie kolekcję pamiątek związanych z Chopinem, po muzeum w Warszawie.

Rzeźba Chopina na skwerze

Na skwerze przylegającym do klasztoru, na kamiennym postumencie, w otoczeniu herbacianych róż stoi popiersie Fryderyka Chopina – wykonane przez Zofię Wolską. Odsłonięcia rzeźby w 1998 roku dokonała żona prezydenta RP Jolanta Kwaśniewska i hiszpańska królowa Zofia.

Od 1930 r. w Valldemossie co roku w sierpniu odbywa się także Międzynarodowy Festiwal Chopinowski, z udziałem wybitnych pianistów i znawców twórczości literackiej George Sand z całego świata, poświęcony dorobkowi obojga artystów.

Styczeń 1839 roku był niezwykle deszczowy i chłodny, choroba Fryderyka dawała o sobie ciągle znać i oboje z George Sand podjęli decyzję o powrocie do Francji. Kapitan statku, na który wsiadli w Palmie, umieścił ich w kabinie pod pokładem, w towarzystwie... świń; tak bardzo w tamtych czasach obawiano się zarażenia tuberkulozą od kompozytora.

Mamy jeszcze godzinę czasu do odjazdu autokaru, idziemy zatem na spacer krętymi i stromymi uliczkami Valldemossy. Każdy, kto był w tym miasteczku, musi pokosztować coca de patata de Valldemossa, czyli niezwykle puszystej i miękkiej bułeczki, do wypieku której używa się m.in. smalcu i ziemniaków. Przed wieloma domami stoją kwiaty w donicach, a na ścianach znajdują się kolorowe kafelki przedstawiające sceny z życia Cataliny Thomas (św. Katarzyny z Palmy), która urodziła się w tym miasteczku.

Ostatnie 3 dni w Santa Ponsa są pełne słońca, spędzamy je więc na przemian opalając się na leżakach przed basenem hotelowym lub na pobliskiej plaży. Późnymi popołudniami robimy zakupy, wypada do kraju wrócić z drobnymi upominkami dla całej rodziny. O hotelowym barze też pamiętamy, należy wymienić adresy, numery telefonów i wychylić ostatnie drinki z wczasowiczami z sąsiednich leżaków.

Na lotnisku w Palmie przed odlotem do Warszawy tysiące turystów maszerują w dwóch przeciwnych kierunkach, my znajdujemy się w tym, który żegna się z przyjazną i gorącą Majorką. Obiecujemy sobie, że jeszcze kiedyś tu wrócimy.

Instytut Glottodydaktyki Polonistycznej jest jednostką naukowo-dydaktyczną Uniwersytetu Jagiellońskiego, najstarszego uniwersytetu w Polsce, założonego w 1364 roku. Instytut, powstały w 2020 roku z przekształcenia Centrum Języka i Kultury Polskiej w Świecie, należy do najważniejszych polskich ośrodków kształcenia cudzoziemców. Wchodzi w skład Wydziału Polonistyki. Instytut prowadzi intensywne zajęcia z języka polskiego na wszystkich poziomach zaawansowania oraz wykłady z literatury, historii, kultury oraz wiedzy o społeczeństwie polskim, umożliwiające ich uczestnikom zdobycie wiedzy o przeszłości i współczesności Polski. Zajęcia prowadzi wykwalifikowani nauczyciele akademicy Instytutu i innych jednostek UJ, mający doświadczenie w nauczaniu obcokrajowców zdobyte w uczelniach na całym świecie.

Instytut Glottodydaktyki Polonistycznej oferuje następujące programy dla obcokrajowców:

- semestralne
- roczne
- roczne i semestralne programy przygotowujące do podjęcia studiów w Polsce na następujących kierunkach: nauki społeczne, nauki polityczne i stosunki międzynarodowe, marketing i zarządzanie oraz na medycynie
- kursy wakacyjne w ramach Szkoły Letniej Języka i Kultury Polskiej UJ
- wakacyjny kurs języka i kultury polskiej dla młodzieży „Lato Odkrywców”
- kursy języka polskiego dla studentów programu Erasmus
- kursy języka polskiego dla obcokrajowców odbywających staże naukowe
- indywidualne kursy dla biznesmenów i tłumaczy
- kursy przygotowujące do zdawania egzaminu certyfikatowego z języka polskiego jako obcego.

The Institute of Polish Language and Culture for Foreigners is a research and teaching department of the Jagiellonian University, the oldest Polish university, founded in 1364. Institute, established in 2020 as a result of the transformation of the Center for Polish Language and Culture in the World, has grown to become the main Polish research and teaching center of Polish as a foreign language. The Institute is part of the Faculty of Polish Studies. The Institute conducts intensive Polish language classes at all level of proficiency as well as lectures on Polish literature history, culture and contemporary society, enabling their participants to gain comprehensive knowledge of Poland's past and present. The classes are conducted by qualified academic teachers of the Institute and other units of the Jagiellonian University, with experience in teaching foreigners gained at universities around the world.

The Institute of Polish Language and Culture for Foreigners offers the following classes for foreigners:

- One-semester program in Polish language and culture
- One-year program in Polish language and culture
- One-year and one-semester courses for studying in Poland in the following fields: social sciences, political sciences and international relations, marketing and management, and medicine.
- Summer courses as part of the School of Polish Language and Culture
- Summer course of Polish language and culture for young learners “Explorers Summer”
- Polish language courses for students of the Erasmus Program students
- Polish language courses for graduate students
- Individual courses for businessmen and translators

Details of the programs offered are available on the website <https://plschoo1.uj.edu.pl>

For further information please contact:
Institute of Polish Language and Culture for Foreigners of the JU
 Ul. Grodzka 64, 31-044 Kraków, Polska, tel. +48 12 6631814, 6631813
 tel. +48 12 6631814, 6631813, e-mail: polish.for.foreigners@uj.edu.pl
 or
School of Polish Language and Culture
 ul. Garbarska 7a, 31-131 Kraków, Polska, tel. +48 12 4213692
 e-mail: plschoo1@uj.edu.pl

Szczegóły dotyczące oferowanych programów są dostępne na stronie <https://plschoo1.uj.edu.pl>

Pytania dotyczące programów prosimy kierować tutaj:

Instytut Glottodydaktyki Polonistycznej UJ
 ul. Grodzka 64, 31-044 Kraków, Polska, tel. +48 12 6631814, 6631813
 e-mail: polish.for.foreigners@uj.edu.pl
 lub

Szkoła Języka i Kultury Polskiej
 ul. Garbarska 7a, 31-131 Kraków, Polska
 tel. +48 12 4213692, e-mail: plschoo1@uj.edu.pl

UNIWERSYTET
 JAGIELLOŃSKI
 W KRAKOWIE

JAGIELLOŃSKI
 UNIVERSITY
 IN KRAKÓW

Przysmaki z RUNOLANDU najlepsze na świąteczny stół

**POLECAMY: BOROWIKI DELIKATESOWE
 PODGRZYBKIE MARYNOWANE GRZYBY SUSZONE
 OGÓRKI KISZONE I KONSERWOWE
 NATURALNE SYROPY OWOCOWE
 KOMPOTY I DŻEMY POLSKIE SŁODYCZE ITP.**

NOWOŚĆ!!!
 Wkrótce w polskich sklepach
**ŚLIWKA
 PSYCHOTKA**
 od Runolandu

Poznaj ten smak!
1801 Decatur St. • Ridgewood • NY 11385
 E-mail: runoland@aol.com • Tel. 718-381-09-00 • Fax: 718-381-09-10 • Car: 917-373-93-96

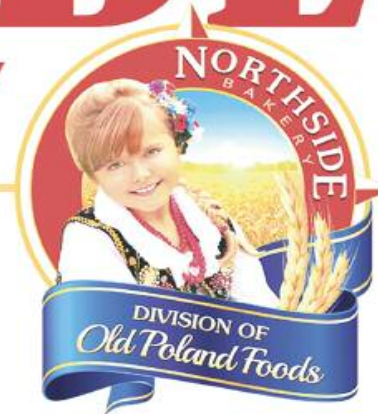

**Happy Thanksgiving życzą
 właściciele Agata i Bogusław Osioły!**

NORTHSIDE BAKERY

Z ludów słowiańskich myśmy powstałi
Ziem naszych wrogom nigdy nie dali.
Wyrzutkiem będąc historii fali,
Życie ratując emigrowali.
Tam rządy obce ciągle zmuszali,
Aż nam zaborcy Polskę oddali.
Idziemy dzisiaj Piątą Aleją,
I w dumie radości łyżę się nam leją!
Wszystkich tutaj Was zapraszamy,
I z polskiej mąki chleba Wam damy!
Bo nasza piekarnia to z tego słynie,
Że żyto urosło - tam w polskiej gminie.
By rolnik polski był nagrodzony,
Za ciężką pracę obfite plony!
Nikt nam polskości tu nie zabierze,
Silni historią dumni rycerze!

Ryszard Podedworny

76-01 77th AVENUE, GLENDALE NY 11385
149 NORTH 8 STREET, BROOKLYN NY 11249
190 NASSAU AVENUE, BROOKLYN NY 11222

TOLL FREE: 1-800-GO-POLAND www.northsidebakery.com

Zapraszamy na zakupy do Polskiego sklepu DF Studio na Staten Island, NY.

W sklepie znajdziesz wszystko co potrzebne do wykończenia Twojego domu.

distributor of quality construction materials + training

DFStudioNYC.com
347-801-2855

Wysokiej jakości materiały budowlane również z Europy dla kontraktorów i osób prywatnych, m.in. dachy, okna, bramy garażowe, panele ściienne, podłogi drewniane.

NEW RATES
EFFECTIVE SEP. 1, 2023

PRCUA
150K ANNUITY SERIES

- ✓ EARN MORE MONEY
- ✓ BOOST YOUR RETIREMENT INCOME
- ✓ MAXIMIZE YOUR TAX REFUND
- ✓ JOIN PRCUAlife AND CELEBRATE WITH US

BY OPENING A NEW PRCUAlife ANNUITY OR TRANSFERRING YOUR EXISTING ACCOUNT

MYGA
MULTI-YEAR GUARANTEED ANNUITY
EDGE 150K — 3 YEAR
**5.00%*
APY**
3 YEAR GUARANTEE
\$1,500 minimum deposit

STAR 150K — 5 YEAR
**6.00%*
APY**
1 YEAR GUARANTEE
\$500 minimum deposit

ELITE 150K — 8 YEAR
**7.00%*
APY**
1 YEAR GUARANTEE
\$500 minimum deposit

*MINIMUM GUARANTEED 3%

Biały Orzeł Junior

Dodatek dla **dzieci i rodziców**

BIAŁY
WHITE EAGLE
ORZEŁ

POCZYTAJMY RAZEM

Nina Opic

Zapłakany listopad

Jacek od rana nie chciał iść do przedszkola. Mama sprawdziła, czy wszystko z jego zdrowiem w porządku, ale wszystko było w porządku, przedszkolny plan dnia przewidywał spotkanie z aktorami. Czyli miało być niecodziennie i wesoło.

– Czy możesz mi powiedzieć, dlaczego płaczesz? – zapytała mama.

– Bo, bo, bo chmurki na niebie płaczą i płaczą – powiedział zapłakany Jacek.

– Drogi synku, nie pierwszy raz widzisz, jak pada deszcz. Przecież krople deszczu muszą od czasu do czasu spaść na ziemię, żeby mogły rosnąć roślinki, żeby rybki mogły pływać w rzekach, w których będzie dużo wody.

– Ja ubieram kalosze, gdy chcę pochodzić po mokrym podwórku, a krople deszczu nie mają kaloszy.

– Wiesz, przeczytam ci pewien wierszyk. Posłuchaj:

*Deszczowe kropelki
ubrały sweterki,
ubrały kalosze, no i proszę:
wskoczyły w kałuże,
niektóre tańczyły gdzieś w górze,
a ludzie mówili: „Listopad
deszczem płacze...”*

– To ja już nie będę płakać, bo nie chcę zrobić płaczącego stawu, a po drodze potańczę z kropelkami deszczu i będzie wesoło.

– Bardzo dobrze synku, bardzo dobrze – powiedziała mama i poszli roześmiani do przedszkola.

SŁOWEM MALOWANE

Regina Nachacz

Pogoda listopadowa

Za oknem mokną drzewa
Deszcz pada od dwóch dni
W piecu napalić trzeba
Tak się kotkowi śni!

Niech śpi kocurek mały
W listopadowy czas
Halne wiatry powiały
Pod ciepłą kołdrę wlaź!

Przytulę się do niego
Okropne zimno dziś
Puchaty mój kolego
Najukochańszy tyś!

UWAGA, KONKURS!

XV Międzynarodowy Konkurs Artystyczny im. Włodzimierza Pietrzaka

Freepik

Fundacja „PRO ARTE CHRISTIANA” zaprasza dzieci i młodzież do udziału w XV Międzynarodowym Konkursie Artystycznym im. Włodzimierza Pietrzaka pt. „Całej ziemi jednym objąć nie można uściskiem”.

Patronat Honorowy nad konkursem objął Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda.

Konkurs adresowany jest do dzieci i młodzieży w wieku od 3 do 20 lat.

Jego celem jest inspirowanie dzieci i młodzieży do twórczości artystycznej oraz promowanie dorobku poetyckiego i postaci Włodzimierza Pietrzaka, zapomnianego poety, krytyka literackiego, żołnierza Powstania Warszawskiego.

Włodzimierz Pietrzak w 1931 roku ukończył Państwowe Gimnazjum, obecnie II Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Kaliszu. W latach nauki gimnazjalnej redagował szkolne pismo „Świt”. W 2024 roku przypada 80. rocznica śmierci Włodzimierza Pietrzaka.

Konkurs rozpoczął się 1 października 2023 roku, a prace plastyczne, fotograficzne i zgłoszenia recytatorskie (linki do nagranych recytacji) należy przesłać do 8 stycznia 2024 roku.

Konkurs podzielono na trzy artystyczne kategorie: plastyczną, fotogra-

ficzną i recytatorską (recytacja wierszy Włodzimierza Pietrzaka).

Tematyka prac plastycznych i fotograficznych:

- Polska, moja Ojczyzna
- Moja Rodzina
- Sport
- Kapliczki maryjne
- Szczęśliwy, kto sobie Patrona Józefa ma za Opiekuna...
- Kosmos
- Bóg Ojciec
- Światowe Dni Młodzieży w Lizbonie.

Format prac plastycznych – A4, fotograficznych – 20x30 cm. Jeden uczestnik konkursu może nadesłać 3 prace plastyczne i fotograficzne.

Konkurs recytatorski odbędzie się online. Uczestnicy przygotowują trzy wybrane przez siebie wiersze Włodzimierza Pietrzaka spośród zamieszczonych na stronie www.proartechristiana.pl

Prace plastyczne i recytatorskie ocenią profesorowie i adiunkci z Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego w Kaliszu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, prace fotograficzne ocenią profesorowie z Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi.

Konkurs skierowany jest do dzieci i młodzieży w wieku od 3 do 20 lat, a jedną z kategorii konkursowych są prace plastyczne

Finał konkursu połączony z wręczeniem nagród i otwarciem wystawy pokonkursowej odbędzie się 20 kwietnia 2024 roku w Kaliszu.

Na laureatów czekają atrakcyjne nagrody, m.in. pobyty weekendowe z wyżywieniem w pięknych zakątkach Polski, banknoty kolekcjonerskie, srebrne

monety kolekcjonerskie, nagrody książkowe oraz wiele innych nagród.

Regulaminy konkursu są dostępne na stronie www.proartechristiana.pl

Uwaga: w konkursie nie mogą brać udziału laureaci I, II i III nagrody w dotychczasowych edycjach konkursu.

WEM

CZY WIESZ, ŻE...?

Język polski bez tajemnic

Język polski, zaraz obok chińskiego, uchodzi za jeden z najtrudniejszych na świecie. Polszczyzna sprawia trudności nawet rodzimym Polakom.

Nic w tym dziwnego, język polski, którym posługuje się przeciętny Polak na co dzień, liczy mniej więcej od 6 tysięcy do 10 tysięcy wyrazów. Tym skomplikowanym językiem posługuje się jedynie 50 milionów ludzi, a większość z nich to oczywiście Polacy.

Polski alfabet składa się z 32 liter, co obejmuje dodatkowe znaki diakrytyczne, takie jak ą, ć, ę, ł, ń, ó, ś, ź, ż.

Polski jest jednym z niewielu języków słowiańskich, które zachowały pewne elementy zapisu tacińskiego w swoim alfabecie, takie jak litery q, v, x.

1270 rok przyniósł nam pierwsze pełne zdanie w języku polskim. Można je znaleźć w Księdze Henrykow-

skiej i brzmi ono „Daj, ać ja pobruszę, a ty poczywaj”, co oznacza „Pozwól, niech ja pomieję, a ty odpocznij”. Ta fraza pochodząca z XIII wieku opisuje fragment życia codziennego małżeństwa z tamtych czasów.

Jednym z najdłuższych słów w języku polskim jest „konstantynopolitańczykowiec”, co jest formą żeńską rzeczownika używanego do określenia kobiet pochodzących z Konstantynopola (obecnie Stambuł).

W języku polskim istnieje sporo palindromów, czyli wyrazów czy fraz, które czyta się tak samo od przodu i od tyłu. Przykładem może być słowo „kajak”.

Historia języka polskiego jest bogata i złożona, związana z różnymi okresami historycznymi, takimi jak okresy panowania różnych dynastii, wpływem sąsiadujących kultur, jak również wprowadzeniem chrześcijaństwa i reformacji. To wszystko miało wpływ na rozwój i ewolucję języka polskiego.

JS

POZNAJ POLSKĘ!

POLSKA NAJ

Polska to kraj położony w Europie środkowej, o bogatej historii i różnorodnym dziedzictwie kulturowym. Polska graniczy z Niemcami, Czechami, Słowacją, Ukrainą, Białorusią, Litwą i Rosją, a także posiada dostęp do Morza Bałtyckiego na północy. Powierzchnia Polski wynosi 322,575 km². Stolicą kraju jest Warszawa.

- Najwyższa góra w Polsce to Rysy.
- Największe miasto pod względem liczby ludności to Warszawa.
- Najdłuższa rzeka przepływająca przez Polskę to Wisła.
- Najstarszy park narodowy w Polsce to Białowiecki Park Narodowy.
- Największe jezioro w Polsce to Jezioro Śniardwy.
- Najstarsza uczelnia w Polsce to Uniwersytet Jagielloński w Krakowie.
- Najważniejsze święto narodowe to Święto Niepodległości, obchodzone 11 listopada.
- Największa wydobywana kopalina to węgiel kamienny.
- Najbardziej znany zabytek to Zamek Królewski na Wawelu w Krakowie.
- Najpopularniejsza potrawa kuchni polskiej to pierogi.

CO KRAJ, TO OBYCZAJ

Święto Dziękczynienia – tradycja i symbole

Święto Dziękczynienia (Thanksgiving) jest obchodzone głównie w Stanach Zjednoczonych, Kanadzie i niektórych innych krajach. Ze świętem tym związane są różne symbole, oto kilka z nich.

- **Indyk:** jest tradycyjnym daniem podawanym podczas święta Dziękczynienia. Reprezentuje on obfitość i hojność.
- **Dynia:** jest popularnym warzywem jesieni, często używanym do przygotowywania potraw na Dziękczynienie. Jest symbolem obfitości i urodzaju.
- **Kukurydza:** to kolejny popularny składnik potraw świątecznych. W Ameryce Północnej jest symbolem tradycyjnych upraw indiańskich i urodzaju.
- **Jabłko:** jest często używane do przygotowywania sałatek i deserów podczas Święta Dziękczynienia. Oznacza ono zdrowie i obfitość.
- **Świąteczny wieniec:** zwykle wykonany z suchszych kwiatów, owoców i liści, wieniec symbolizuje urodzaj, obfitość i wspólnotę.

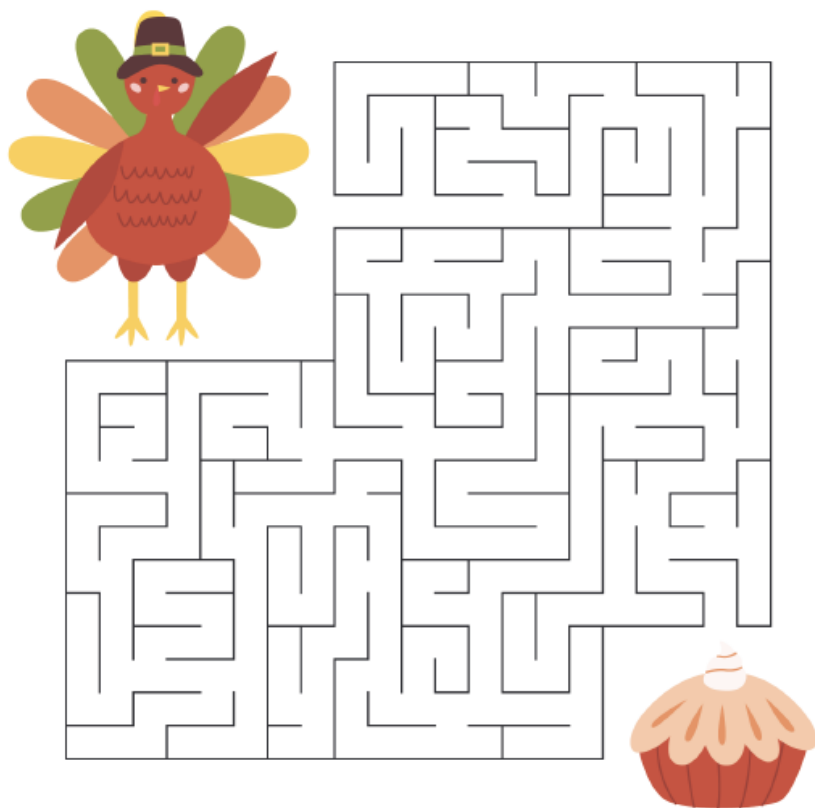
- **Kukurydziane lampiony (cornucopia):** są ozdobami w kształcie rogu obfitości i są często używane jako dekoracje świąteczne. Reprezentują one urodzaj, bogactwo i hojność natury.
- **Liście klonu:** czerwone i pomarańczowe liście klonu są charakterystyczne dla jesieni i są często używane jako dekoracje podczas święta Dziękczynienia. Oznaczają one piękno jesieni i obfitość.
- **Złociste i czerwone kolory:** są często używane jako dominanty w dekoracjach świątecznych. Złoto symbolizuje bogactwo, podczas gdy czerwień oznacza miłość, wdzięczność i hojność.

Te symbole stanowią istotną część tradycji i kultury związanej ze świętem Dziękczynienia.

LABIRYNT

Zaprowadź indyka do świątecznego ciasta

CIEKAWOSTKA JĘZYKOWA

SYRENKA

Wprowadź ją, która stoi w Warszawie nad Wisłą, wygląda na młodą, jednak tak naprawdę SYRENKA – i jako postać, i jako słowo – liczy sobie wiele, wiele lat. SYRENA – postać – znana jest w całej Europie dzięki mitologii greckiej i oczywiście dzięki „Odysei” Homera (przypomnijmy sobie, jak to Odyszeusz pozatykał uszy swoim żeglarskim kompanom, by nie uwiódł ich cudny syreni śpiew, sam zaś cierpiął katusze – z własnej woli – solidnie przywiązany do masztu, ale w ten sposób nie uległ pokusie i przepłynął obok wyspy Syren). SYRENA – słowo – jest równie stare jak postać. Ze starożytnej greki jako nazwa własna trafiło do łaciny, skąd zostało zapożyczony przez języki europejskie, w tym – przez polszczyznę (możliwe, że za pośrednictwem francuskim). SYRENKA, jaką znamy, nie zawsze była taka ładna i sympatyczna. I nie zawsze była kobietą! W herbie Warszawy najpierw pojawiła się jako istne monstrum z ewidentnie męskim torsom, ogonem lwa, nogami byka, wielkimi skrzydłami oraz mieczem i tarczą – taką SYRENĘ przedstawia najstarsza pieczęć z godłem Warszawy. Mniej więcej w połowie XVI w. warszawska SYRENA zmienia płęć (o czym świadczy mniej lub bardziej eksponowany biust), choć nadal pozostaje potworem: ma smocze skrzydła, szpony i ogon, a jej grube uda po-

il. Marcelina Jarnuszkiewicz

krywa tuska. Dopiero 200 lat później wyraźnie pięknieje: nogi ze szpetnym chwostem zamienia na zgrabny rybi ogon, młodnieje i nabiera ponętnych kobiecych kształtów, z wdziękiem wznosi bułat lub szablę i zalotnie ostanta nagie piersi tarczą. Taką właśnie SYRENKĘ przedstawia współczesne godło Warszawy, zaprojektowane i zatwierdzone tuż przed wybuchem II wojny światowej.

KĄCIK RODZICA

Dzień Indyka

Indyk, to duży ptak grzebiący z rodziny kurowatych, pierwotnie występujący w kilku podgatunkach na terenie Ameryki Północnej. Żywi się roślinami, a także drobnymi zwierzętami. W naturze żyje na obrzeżach lasów lub na otwartych terenach leśnych. Jaja składa do gniazd – najczęściej są to płytkie zagłębienia w ziemi, ukryte wśród gęstej roślinności. Proces trwa od stycznia do marca. W tym czasie indyk może złożyć od 4 do 17 sztuk jaj. Ich wysiadywanie trwa od 25 do 30 dni. Po wykłuciu pisklęta przebywają w gnieździe około dwóch tygodni. W sytuacji zagrożenia są jednak w stanie opuścić gniazdo już po 24 godzinach.

Samce indyków są większe i bardziej okazałe niż żeńskie przedstawicielki gatunku. Są czarne, pokryte brązowo-białym prążkowanym piórem. Upierzenie indyków podkreśla atuty urody gatunku – nagą szyję i głowę pokrytą brodawkami oraz pięknie wykształcone korale i wisior.

Ciekawostki o indykach

- Przodkiem indyka domowego jest indyk zwyczajny.
- Samce, tworzą grupy płciowe. Samice wraz z potomstwem również łączą się w grupy, liczące nawet 100 osobników.
- Indyki latają dość dobrze i szybko, ale na małe odległości. Nie są wytrwałe w locie.
- Indyk wydaje gulgoczące odgłosy. Czasem też gdacze. Samica zwykle milczy.
- Zabicie indyka Indianie uważali za szczyt lenistwa. Upolowanie indyka jest niezwykle łatwe.
- Odpowiednio spreparowane mięso z indyka stanowiło pierwszy posiłek astronautów na Księżycu.
- Indyk potrafi zmieniać kolor skóry na głowie. Czerwień u poddenerwowanych samców może zmienić się w kolor niebieski.
- Indyk śpi na drzewie.

W zależności od pory roku skóra zmienia kolor, od niebieskiego i czerwonego po niemal biały. Nogi ptaków mają szarozielonkavo-żółty odcień. Samice indyka są mniejsze i zdecydowanie bardziej niepozorne.

Około 2000 lat temu indyk został udomowiony. Ceniono ich pióra, szczególnie w produkcji ozdób i jako ochronę przed zimnem. Badania wykazały, że puch indyków jest cieplejszy niż królicza skóra. Dzięki wykopaliskom na terenie dzisiejszego Meksyku wiemy, że już około 900 roku naszej ery indyk pojawiał się jako składnik diety Indian. Na stałe zagościł w ich kuchni z początkiem XII stulecia. Ten stan utrzymywał się aż do przybycia Hiszpanów na przełomie XV i XVI wieku. Hiszpanie jako pierwsi sprowadzili indyki do Europy. Indyki to ptaki bardzo delikatne i trudne w hodowli, dlatego wymagają szczególnej opieki zootechnicznej. Przeszczeń, ściółka, woda, odpowiednia pasza dla indyków czy wentylacja to tylko kilka czynników wpływających na zdrowotność ptaków, właściwe przyrosty masy ciała oraz walory smakowe i odżywcze mięsa indyczego.

Święto Indyka, czyli Święto Dziękczynienia, to bardzo ważny dzień obchodzony w Stanach Zjednoczonych. Rodziny oraz znajomi spotykają przy uroczystym posiłku, by powiedzieć sobie, za co są wdzięczni, oraz celebrować wspólny czas. Najbardziej tradycyjną potrawą tego wieczoru jest pieczony indyk, który ma symbolizować dobrobyt oraz szczęście. By przybliżyć dzieciom tradycję Święta Dziękczynienia, możemy wykonać z nimi proste prace plastyczne i stworzyć uroczyste indyki z papieru. Do wykonania pierwszego projektu będą nam potrzebne:

- papier kolorowy
- nożyczki
- ruchome oczka
- kolorowe piórka
- klej

Etap 1. Odrysowujemy rączki dziecka w czterech kolorach, wycinamy je. Szkicujemy kształt indyka lub można odrysować but dziecka. Rysujemy dziób, korale oraz nogi. Wycinamy je.

Etap 2. Doklejamy ciało indyka do

By przybliżyć dzieciom tradycję Święta Dziękczynienia, możemy wykonać z nimi proste prace plastyczne i własnoręcznie stworzyć świąteczne ozdoby

Archiwum WEM

Innym bardzo prostym projektem plastycznym jest indyk wykonany z szarej torebki śniadaniowej. Może służyć do dekoracji stołu lub jako torebka „goodie bag” dla dzieci na zakończenie świętowania. Do jego wykonania będą nam potrzebne:

- papier kolorowy
- szara torebka śniadaniowa
- nożyczki
- klej

Etap 1. Odrysowujemy kształty piór w czterech kolorach, wycinamy je. Następnie odrysowujemy dwa koła białe, dwa mniejsze czarne – oczy, jeden pomarańczowy trójkąt – dziób i czerwone „indyczne korale” w kształcie łezki, wszystkie kształty wycinamy.

Etap 2. Wszystkie elementy doklejamy do szarej torby śniadaniowej i piękny kolorowy indyk jest gotowy.

kształtów rączek dziecka, następnie dziób, ruchome oczka, korale oraz nogi.

Etap 3. Wycinamy 4 paski z brązowego papieru, zaginamy końce, przyklejamy na krzyż na brzuchu indyka.

Etap 4. Dla ozdoby doklejamy z tyłu głowy kolorowe piórka.

SYLWIA WADACH KLOCZKOWSKA
Nauczycielka Szkoły Języka Polskiego im. św. Jana Pawła II w Bostonie

Bibliografia:

- <https://www.deheus.pl/wiedza/baza-wiedzy/co-warto-wiedziec-o-indykach>
- <https://fiorelki.pl/w-co-sie-bawic/indyk-kreatywna-wyklejanka/>
- <https://www.medianauka.pl/indyki>

Radosnego Święta Dziękczynienia!

Życzymy, aby świętowanie w gronie najbliższych przyniosło Wam wiele radości oraz by ten szczególny czas pozwolił dostrzec wszystkim, jak wiele powodów do wdzięczności i zadowolenia przynosi życie.

Redakcja „Białego Orła”

Smacznie i domowo...

PIEROGI • PYZY • USZKA • NALEŚNIKI • KOPYTKA

**Alexandra's
Pierogi**

Tel. 773-282-3820
www.alexandrapierogi.com

***Domowa receptura,
tradycja smaku!***

***Szukaj wyrobów
Alexandra's w lokalnych
polskich sklepach!***

***Życzymy całej Polonii
radosnego Thanksgiving!***

Już 23 listopada w Nowym Jorku odbędzie się 97. parada z okazji Święta Dziękczynienia

Parada Macy's

Getty Images

Macy's Thanksgiving Day Parade to coroczna parada w Nowym Jorku organizowana przez amerykańską sieć domów towarowych Macy's

To już po raz 97. na ulicach Nowego Jorku pojawią się charakterystyczne gigantyczne balony, fantastyczne platformy, maszerujące zespoły, grupy performerów, celebryci i obserwujące je tłumy. Tegoroczna parada Macy's z okazji Święta Dziękczynienia odbędzie się 23 listopada. Wystartuje o godzinie 8:30 i potrwa o 30 minut dłużej niż dotychczas.

Tradycyjnie przemarsz rozpocznie się przy West 77th Street i Central Park West, a zakończy na Macy's Herald Square. Trasa parady o długości 2.5 mili pozostanie niezmienną.

Ważnym punktem parady będą oczywiście występy zaproszonych gwiazd. Jak co roku organizatorzy postarali się o to, by zapewnić tłumom uczestników niezapomniane wrażenia. Osoby, które 23 listopada pojawią się na trasie przemarszu, będą mogły podziwiać występy Big Apple Circus, Cornell Bangrha, MVSA Studios, Spirit of America i The Tap Dancing Christmas Trees. Oczywiście został też nie zabraknie gwiazdy wy-

darzenia. W tym roku będzie nią Cher! Tak, piosenkarka na ten jeden dzień powróci ze scenicznej emerytury.

97. doroczna parada z okazji Święta Dziękczynienia Macy's będzie

transmitowana w całym kraju w telewizji NBC-TV i na antenie Peacock w czwartek 23 listopada od 8:30 do południa, we wszystkich strefach czasowych.

10 najlepszych miast w USA na Święto Dziękczynienia

Gdzie spędzić świąteczny weekend?

Getty Images

Restauracje w Miami, które zostało wskazane jako najlepszy świąteczny kierunek, prześcigają się w ofertach na Święto Dziękczynienia

Święto Dziękczynienia to czas, w którym rodziny w całym kraju spotykają się, by wspólnie świętować. Uroczysty obiad, spotkania w gronie najbliższych i następujący po Dziękczynieniu Black Friday tworzą pewną świąteczną rutynę. Okazją do jej przełamania może być wyjazd na kilka dni.

Gdzie najlepiej pojechać, jeśli celem ma być wypoczynek i oderwanie się od codziennej rutyny? Oto 10 najlepszych miejsc – wg portalu travelawaits.com – w które można wybrać się w okresie Dziękczynienia.

Najlepsze miejsca na wyjazd w Święto Dziękczynienia:

- ➔ Miami na Florydzie
- ➔ Las Vegas w Nevadzie

- ➔ Waszyngton D.C.
- ➔ Chicago w Illinois
- ➔ Kiawah Island w Karolinie Południowej
- ➔ Mountain View w Arkansas

- ➔ Taos w Nowym Meksyku
- ➔ Jackson Hole w Wyoming
- ➔ New Orleans w Luizjanie
- ➔ Nowy Jork

Wyjątkowa promocja w sieci Target na Święto Dziękczynienia Świąteczny obiad za \$25?

Jak zrobić obiad dziękczynny poniżej 25\$? Z odpowiedzią na to pytanie przyszła sieć sklepów Target. W świątecznej ofercie znalazły się wszystkie niezbędne składniki.

Halloween za nami, a to oznacza tylko jedno – oficjalnie nadszedł czas Święta Dziękczynienia. Jego przygotowanie może sprawić niektórym rodzinom problem – przede wszystkim finansowy. Ceny wielu podstawowych artykułów spożywczych wciąż rosną. W odpowiedzi na sytuację rynkową wiele sieci handlowych zdecydowało się obniżyć ceny żywności na Święto Dziękczynienia. Jak się okazuje, największe promocje zaproponował Target. Klienci w sklepach sieci będą mogli znaleźć wszystko, co potrzebne jest do przygotowania świątecznego obiadu, za mniej niż 25 dolarów.

Jakie produkty klienci znajdą na sklepowych półkach w obniżonych cenach? Zgodnie z założeniami sklepu dziękczynny obiad o wartości 25 dolarów obejmie następujące składniki:

- ➔ 10-funtowego młodego mrożonego indyka z sosem Good & Gather,
- ➔ 5-funtową torbę czerwonych ziemniaków Good & Gather,
- ➔ puszkę fasolki szparagowej Good & Gather Cut,
- ➔ puszkę zupy grzybowej Campbell's,
- ➔ puszkę sosu żurawinowego Ocean Spray,
- ➔ 6-uncjowe pudełko mieszanki farszu do indyka,
- ➔ 12-uncjowy słoik sosu pieczeniowego do indyka Heinz HomeStyle.

Świąteczna oferta będzie dostępna na terenie całych Stanów Zjednoczonych z wykluczeniem Alaski i Hawajów. Klienci będą mogli nie tylko skorzystać z niej w sklepach stacjonarnych, ale też online z opcją odbioru i dostawą do domu.

Archiwum WEM

W sklepach sieci Target składniki na świąteczny obiad można kupić już za 25 dolarów

Smaczne i proste przepisy z dynią w roli głównej

Tak smakuje jesień!

Rozgrzewające, sycące i przede wszystkim pyszne jesienne propozycje na dania z dyniowym motywem przewodnim.

Jesienne miesiące w kuchni bez dwóch zdań kojarzą się z dynią. Jest ona podstawą wielu przepysznych, rozgrzewających dań. I słusznie! Warzywo to jest wyjątkowo wszechstronne, jeśli chodzi o jego zastosowanie w kuchni. Z jednej strony może być podstawą sycących zup, z drugiej wykorzystać ją można przy tworzeniu dania głównego, a nawet deseru.

Warto dodać, że dynia jest mało kalorycznym warzywem. W 100 g mięszu znaleźć można 27 kcal. Jest ona sycąca i dostarcza organizmowi dużo błonnika. Jest doskonałym źródłem beta-karotenu, który chroni przed wolnymi rodnikami. Zawiera też potas i kwas foliowy. Nie tylko mięsz dyni jest wartościowym składnikiem w kuchni. Do potraw można wykorzystać także pestki dyni. Posiadają one wysoką zawartość cynku i lecytyny, a także przyspieszają przemianę materii i poprawiają pracę mózgu.

Właśnie dlatego warto sięgać jesienią po dynię. Będzie ona doskonałym dopełnieniem zdrowego jadłospisu! W ramach inspiracji przygotowaliśmy dla was trzy przepisy, dzięki którym z łatwością wprowadzicie to wyjątkowe warzywo do waszej diety. Znajdziecie je poniżej!

 ANNA MILER

Krem z pieczonej dyni

Składniki:

- 1200 g dyni (zważonej przed obraniem)
- 5 pomidorów
- 1 cebula
- 4 duże ząbki czosnku
- 500 ml bulionu
- 2 łyżki oliwy
- 60 ml śmietanki kremówki
- opcjonalnie białe półwytrawne wino

- przyprawy: sól, kurkuma, starty świeży imbir, oregano, ostra papryka, gałka muskatołowa, pieprz

Sposób przygotowania:

Przygotowanie kremu należy rozpocząć od upieczenia warzyw. W piekarniku nagrzanym do 190 stopni C należy zapiekać przez około 70 minut pokrojone na kawałki: nieobraną dynię, pomidory i cebulę. Gotowe warzywa należy następnie obrać ze skórek i oczyścić z pestek. Kolejnym krokiem będzie ich zblendowanie. W jego trakcie należy dodać bulion, odrobinę wina – wedle uznania – oliwę, śmietankę i przyprawy. Tak przygotowany przecier wystarczy już tylko zagotować i gotowe!

Pumpkin Spice Latte

Składniki na 1 porcję kawy:

- 2 łyżki purée z dyni (upieczona, obrana ze skórki, zblendowana dynia)
- 125 ml tłustego mleka
- łyżka syropu klonowego
- odrobina syropu waniliowego
- espresso
- opcjonalnie bita śmietana
- przyprawy: cynamon, gałka muskatołowa, imbir, mielone goździki

Sposób przygotowania:

Przygotowanie porcji kawy dyniowej należy rozpocząć od podgrzania mleka, połączenia go z purée z dyni, syropem klonowym, przyprawami i zblendowania całości do lekkiego spienienia. Mleko dyniowe należy następnie przelać przez drobne sitko do ulubio-

nego kubeczka i dodać do niego gorące espresso. W tym momencie pozostaje już tylko udekorować kawę dyniową bitą śmietaną!

Tarta dyniowa z ricottą i pomarańczą

Spód ciasta:

- 300 g ciasteczek maślanych
- 3 łyżki masła
- przyprawy: cynamon i gałka muskatołowa

*forma do tarty o średnicy 23-24 cm

Masa:

- 500 g sera ricotta
- starta skórka z pomarańczy
- 2 łyżki mąki ziemniaczanej
- 2/3 szklanki cukru
- 4 jajka
- 230 g purée z pieczonej dyni
- starta skórka z pomarańczy
- bita śmietana do dekoracji

Sposób przygotowania:

Przygotowanie tarty dyniowej zacząć należy od dokładnego rozkruszenia ciasteczek, połączenia ich z roztopionym masłem i zmiśowania na jednolitą masę. Następnie należy wyłożyć nią formę na tartę i mocno ugnieść. Tak przygotowany spód powinien zostać schłodzony. Piekarnik nagrzać do 180 stopni C.

Kolejnym krokiem będzie przygotowanie masy. Należy rozpocząć je od połączenia w mikserze ricotty ze skórką z pomarańczy, ekstraktem i mąką ziemniaczaną. Po wstępnym zmiśowaniu dodać cukier i ponownie zmiśować. Podobnie należy dodać poje-

dynczo jajka – za każdym razem krótko miksując. Na koniec do masy dodać purée dyniowe.

Schłodzony spód z ciasteczek wysypać delikatnie cynamonem i gałką muskatołową. Następnie wyłożyć na niego masę serową i po wyrównaniu powierzchni wstawić do piekarnika nagrzanego wcześniej do 180 stopni. Tartę piec przez około 40 minut lub do momentu ścięcia masy.

Tartę przed podaniem należy posypać startą skórką z pomarańczy i na talerzyku udekorować bitą śmietaną.

PROSTE PRZEPISY NA ŚWIĘTO DZIĘKCZYNIENIA

Dziękujemy i...jemy!

PIEROGI Z DYNIA

Pierogi są daniem, które pozostawia sporo dla wyobraźni kucharza. Wiadomo: klasycznie serwuje się je z serem i ziemniakami albo kapustą, ale powodzeniem cieszą się również te z owocami czy szpinakiem. Nic nie stoi na przeszkodzie, by przygotować pierogi w wersji typowo jesienniej, czyli z dynią.

Składniki na 40 pierogów:

Ciasto: 280 g mąki pszennej, pół łyżeczki soli, 30 g masła.
Farsz: 350 g miększu z pieczonej dyni, 350 g białego sera, sól i pieprz, łyżeczka imbiru w proszku, pół łyżeczki gałki muszkatołowej, szczypta cynamonu, rozmaryn.

Farsz: Upieczoną dynię mielimy w maszynce do mięsa razem z białym serem, solą, pieprzem, imbirem, gałką muszkatołową, cynamonem i rozmarynem.

Ciasto: Mąkę przesiewamy do miski, dodajemy sól. Masło topimy w garnuszku i wlewamy do mąki. Mieszymy. Ciasto wyciągamy z pomocą łyżki i wyrabiamy rękami przez 8 minut. W razie konieczności dodajemy mąkę. Gdy będzie ono wyrobione, przekładamy je do miski i przykrywamy ściereczką. Odstawiamy na 30 minut. Po tym czasie wyciągamy na stolnicę i wyrabiamy przez kolejne kilka minut. Dzielimy na 3 części, następnie jedną z nich rozwałkujemy na placki i szklanką wycinamy kółka. Z resztą postępujemy analogicznie. Na każde wycięte kółko nakładamy łyżkę farszu. Dokładnie zlepimy brzegi i układamy na stolnicy. Pierogi przykrywamy ściereczką, żeby nie obeschły. W dużym garnku gotujemy osoloną wodę, gdy doprowadzimy ją do wrzenia, wkładamy pierwszą partię pierogów. Gotujemy aż do wypłynięcia ich na wierzch. Podajemy z dodatkami jak suszona szynka, śmietana czy stopione masło. Można je również zrumienić na patelni.

PECAN PIE, CZYLI TARTA Z ORZECHAMI PEKAN

Orzechy pekan, złocisty syrop i kruche ciasto – oto słodka propozycja deseru na Święto Dziękczynienia.

Składniki – ciasto: 185 g mąki pszennej, 50 g cukru pudru, 125 g zimnego i pokrojonego w kostkę masła, żółtko, łyżeczka zimnej wody.

Nadzienienie: 240 g podpieczonych orzechów pekan, 6 żółtek, pół szklanki golden syropu, 100 g brązowego cukru, 90 g roztopionego masła, 60 ml śmietany kremówki.

Ciasto: Mąkę przesiewamy, dodajemy masło i siekamy nożem do momentu, w którym ciasto zacznie przypominać kruszonkę. Wówczas dodajemy cukier, żółtko, zimną wodę i szybko zgniatamy. Ciasto formujemy w kulkę, owijamy folią spożywczą i wkładamy do lodówki na godzinę. Po upływie tego czasu tnijemy je w centymetrowe plastry i układamy na formie do tarty z wyjmowanym dnem o średnicy 24 cm. Wcześniej blaszkę należy nasmarować masłem. Ciasto rozgniatamy palcami. Ma stanowić całość równej grubości. Nakłuwamy je widelcem i wykładamy papierem do pieczenia, a na nim układamy kulki ceramiczne, fasole lub ryż. Ciasto musi być obciążone, żeby nie wyrosło. Pieczemy je w temperaturze 180°C przez 15 minut. Następnie usuwamy papier z obciążeniem i pieczemy kolejne 5 minut.

Nadzienienie: Wszystkie składniki poza orzechami blendujemy na gładką masę. Orzechy układamy na dnie tarty i wlewamy masę. Pieczemy w temperaturze 180°C przez 30 minut. Podajemy z bitą śmietaną.

PIERŚ INDYKA Z GRILLA

Indyk na Święto Dziękczynienia niejedno ma oblicze. Obok tego pieczonego w piekarniku, może pojawić się propozycja z grilla. Przygotujcie aluminiowe tacki grillowe, grilla gazowego albo patelnię grillową.

Składniki: 1 pierś z indyka, 3 łyżki masła wymieszanego z łyżką wędzonej papryki, 3 łyżki soli gruboziarnistej.

Farsz: kwaśne jabłko, 3 łaski selera naciowego, łyżeczka tymianku.

Pierś kroimy na 2-centymetrowe plastry, smarujemy solą i masłem wymieszanym z wędzoną papryką. Zostawiamy na godzinę. Plastry układamy na grillu i pieczemy po 15 minut na każdą stronę. Mięso ma mieć złoty kolor. Jabłka myjemy, kroimy na ćwiartki, selera w talarki. Mieszymy z tymiankiem i układamy na aluminiowej tacce na grillu, jeśli naszą potrawę przyrządzamy na patelni grillowej, farsz możemy smażyć przez 15 minut na osobnej patelni z odrobiną oliwy albo zapiec w piekarniku przez 20 minut. Grillowane pierśi podajemy z farszem.

ŻURAWINA Z GRUSZKAMI

Prosty dodatek, który możemy podawać z indykiem i ziemniakami.

Składniki: paczka świeżej żurawiny, pomarańcza, szklanka cukru, pałeczka cynamonu, 3 twarde gruszki, szklanka wody. Skórkę pomarańczy trzemy na tarce o drobnych oczkach, z pomarańczy wyciskamy sok. Do garnka wlewamy wodę, sok z pomarańczy, wsypujemy skórkę pomarańczową, cukier i wkładamy pałeczkę cynamonu. Wstawiamy na ogień i czekamy aż sos się zagotuje, wówczas dodajemy żurawinę i pokrojoną w kosteczkę gruszkę. Gotujemy. Gdy żurawina pęknie, gotujemy jeszcze 15 minut. Sos powinien zacząć gęstnieć. Idealny dodatek do mięs, który przetrwa w lodowce nawet dwa tygodnie.

BRUKSELKA Z BOCZKIEM I ORZECHAMI

Kolejna propozycja dodatku do indyka, prosta w wykonaniu, a efektowna w podaniu.

Składniki: pół kg brukselki, 50 g orzechów włoskich, 10 plasterków boczku wędzonego, sól, pieprz.

Brukselkę myjemy, obrywamy zniszczone listki, odcinamy końcówki, wrzucamy na wrzącą posoloną wodę i gotujemy 10 minut. Orzechy prażymy na patelni bez tłuszczu na rumiany kolor. Boczek kroimy w paseczki i smażymy na patelni, gdy będzie rumiany, dodajemy odsączoną brukselkę i smażymy 5 minut. Doprawiamy do smaku i posypujemy orzechami. Podajemy jako dodatek do mięs lub samodzielne danie.

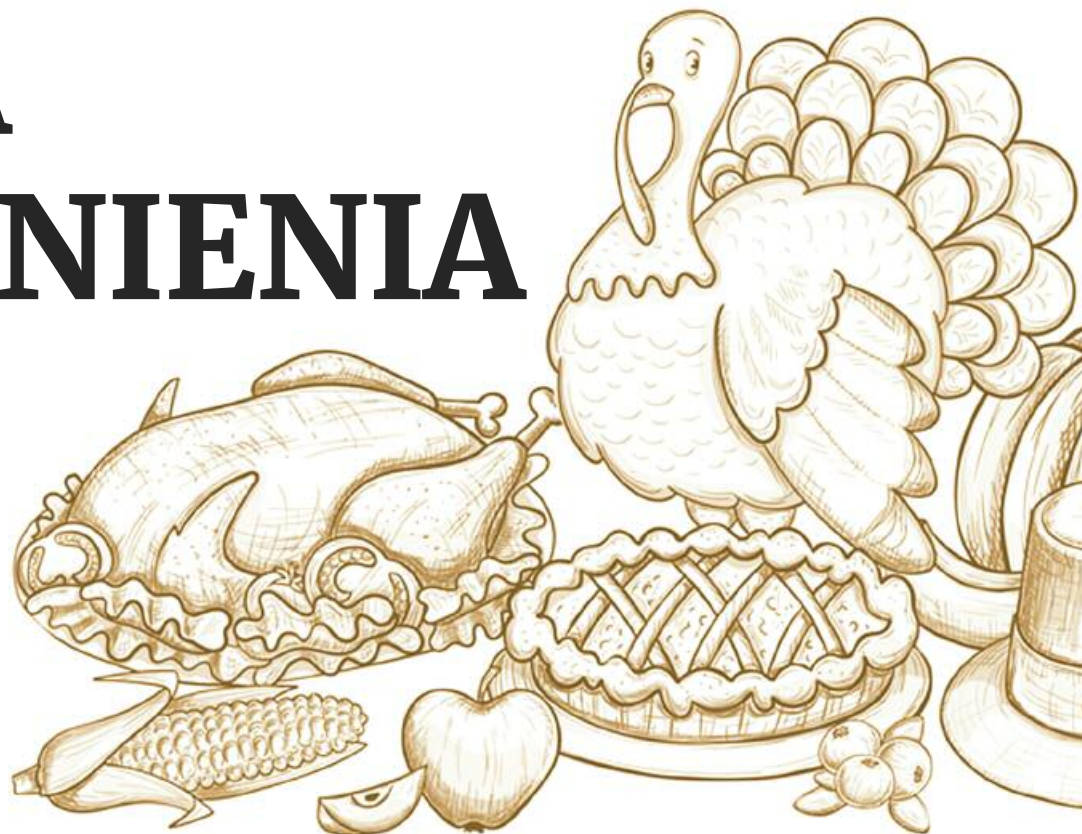

TRADYCJA DZIĘKCZYNIENIA

Thanksgiving, czyli **Święto Dziękczynienia**, obchodzone w USA w każdy czwarty czwartek listopada, ma długą tradycję. Jego dzieje nie prowadzą do żadnego patrona, chociaż nazwa nasuwa skojarzenia religijne. Dzień Dziękczynienia poprzedzający o kilka tygodni Boże Narodzenie i Nowy Rok jest świętem rozpoczynającym tak zwany „holiday season”, czyli okres świąteczny. Przypomina coś w rodzaju świeckiej wigilii.

© Archiwum WEM

Gdy nadchodzi ten dzień, Amerykanie jak ptaki wracają do swoich rodzinnych gniazd, do nesterów rodu. Zamiera życie zawodowe, zostawia się wszystko, czym żyje się na co dzień. Thanksgiving ma charakter typowo rodzinny, jednoczy bliskich. To dzień szczególnego dziękowania Bogu za udany rok. Dzień Dziękczynienia, w porównaniu do innych świąt, łączy wszystkich o wiele mocniej, bo niezależnie od wyznania.

Kto zapoczątkował?

Nie ma zgodności co do daty i miejsca początku obchodów Dnia Dziękczynienia, niemniej pierwsze poświadczane obchody odbyły się 8 września 1565 r. w miejscu, które dziś nosi nazwę Saint Augustine na Florydzie. Wbrew dowodom naukowym tradycyjnie uważa się, że pierwszy Dzień Dziękczynienia był obchodzony w kolonii Plymouth w 1621 r. Zapoczątkowali go pielgrzymi, którzy przypłynęli do Ameryki. Pochodzili z Anglii, byli dewocyjnie religijnymi purytanami. Zanim znaleźli się na ziemi amerykańskiej, schronili się w Holandii w 1609 r. przed prześladowaniami religijnymi w swojej ojczyźnie. Zaaklimatyzowali się w nowym kraju, a ich dzieci przejmowały obyczaje panujące w Holandii, co zagrażało utratą wiary i tożsamości narodowej. Postanowili jechać do Nowego Świata.

Pielgrzymi w Ameryce

Koszty dalekiej i niebezpiecznej podróży morskiej zostały sfinansowane przez grupę angielskich inwestorów – Merchant Adventurers. Umowa przewidywała zwrot poniesionych nakładów w formie pracy przez 7 lat. 6 września 1620 r. z angielskiego portu Plymouth wypłynął statek „Mayflower” z 44 pielgrzymami na pokładzie, zwanymi Saints (Święci), i 66 innymi osobami, których nazwano Strangers (Obcy). Podczas 65 dni rejsu Święci i Obcy poróżnili się, ale po wylądowaniu w Plymouth postanowili zawrzeć ugodę. Pierwsza zima na nowym lądzie była ciężka. Z głodu, zimna i chorób zmarła ponad połowa przybyszów. W marcu 1621 r. do osiedla wjechali Indianie. Dzięki nim koloniści zdołali przetrwać na amerykańskiej ziemi i zadomowić się, nauczyć rolnictwa, łowów, budowy domów. Zbiory jesienne były obfite, zapasy zapewniały przeżycie nadchodzącej zimy.

Dla uczczenia ocalenia

Gubernator Pielgrzymów, William Bradford, proklamował w połowie października Święto Dziękczynienia za opiekę Bożą i pomoc okazaną przez Indian Patuxet. Przygotowano wspólną ucztę. W szkolnych podręcznikach czyta się nierzadko o godnym przypomnieniu przykładzie braterstwa ludzi. Jednak historycy twierdzą, że harmonia trwała tylko tak długo, jak długo

Europejczycy potrzebowali od Indian pomocy. Później zaczęło się gorzej dziać... Tak czy inaczej od 1621 r. funkcjonuje Święto Dziękczynienia. W czasie Amerykańskiej Rewolucji (lata 70. XVIII wieku) Kongres Kontynentalny zaproponował uznanie Dnia Dziękczynienia świętem ogólnonarodowym. Jednak dopiero w 1863 r. prezydent Abraham Lincoln drogą proklamacji ogłosił to święto jako obowiązujące. Ostatecznie czwarty zwartek listopada został zatwierdzony jako świąteczny przez prezydenta Franklina D. Roosevelta w 1939 r.

Dziękczynne menu

W Święto Dziękczynienia na stole nie może zabraknąć pieczonego indyka z sosem żurawinowym, tłuczonych ziemniaków, kukurydzy, ciasta z dyni i innych amerykańskich potraw, jak np. „apple pie” czy „sweet potato casserole”. Jedni decydują się na świętowanie w domach, inni udają się do restauracji, które z tej okazji przygotowują specjalne oferty. W domach bardzo tradycyjnych indyka kroi zwyczajowo ojciec, a dzieci przebierają się w czarne kostiumy kolonistów, noszą wysokie, spiczaste kapelusze i buty z dużymi, srebrnymi klamrami. Zdecydowanie popularniejszym współczesnym zwyczajem związanym z Thanksgiving Day jest rodzinne oglądanie meczu piłkarskiego w telewizji i udział w organizowanych marszach czy paradach.

Dlaczego indyk?

Co roku w Święto Dziękczynienia na stołach króluje indyk. Dla Amerykanów jest tym, czym wigilijny karp dla Polaków, dlatego też to święto nazywa się czasami Dniem Indyka. Ptaka docenił niegdyś Benjamin Franklin, który postulował uczynić go godłem USA. Z Thanksgiving Day wiąże się także zwyczaj polegający na ułaskawieniu jednego indyka przez urzędującego Prezydenta USA. Coroczną tradycję ocalania ptactwa oficjalnie rozpoczął George Bush w 1989 r., choć jej źródła historycy doszukują się już w 1863 r., kiedy prezydent Abraham Lincoln oszczędził indyka na prośbę swego syna Tada. Chłopak nazwał przyjaciele imieniem Jack i nauczył go chodzić za sobą po ogrodach Białego Domu.

Wcześniej w Kanadzie

Święto Dziękczynienia obchodzi też Kanada, ale geneza tego dnia jest inna i sięga czasów angielskiego odkrywcy, Martina Frobishera, który bezskutecznie próbował znaleźć przejście północne do Chin. Udało mu się jedynie założyć osadę w Kanadzie, a w roku 1578 odprawił oficjalny ceremoniał, aby podziękować za przeżycie tak długiej wyprawy. Akt ten uważany jest za pierwsze angielskie dziękczynienie i jedno z pierwszych oficjalnych dziękczynień w Ameryce Północnej.

✍ HALINA KOSSAK

Thanksgiving 2023

November 17, 2023

WHITE EAGLE BIAŁY ORZEŁ

Czytaj na BialyOrzel24.com

Volume XXI, Issue 23

TERAZ

CODZIENNIE

BIAŁY ORZEŁ **ONLINE**

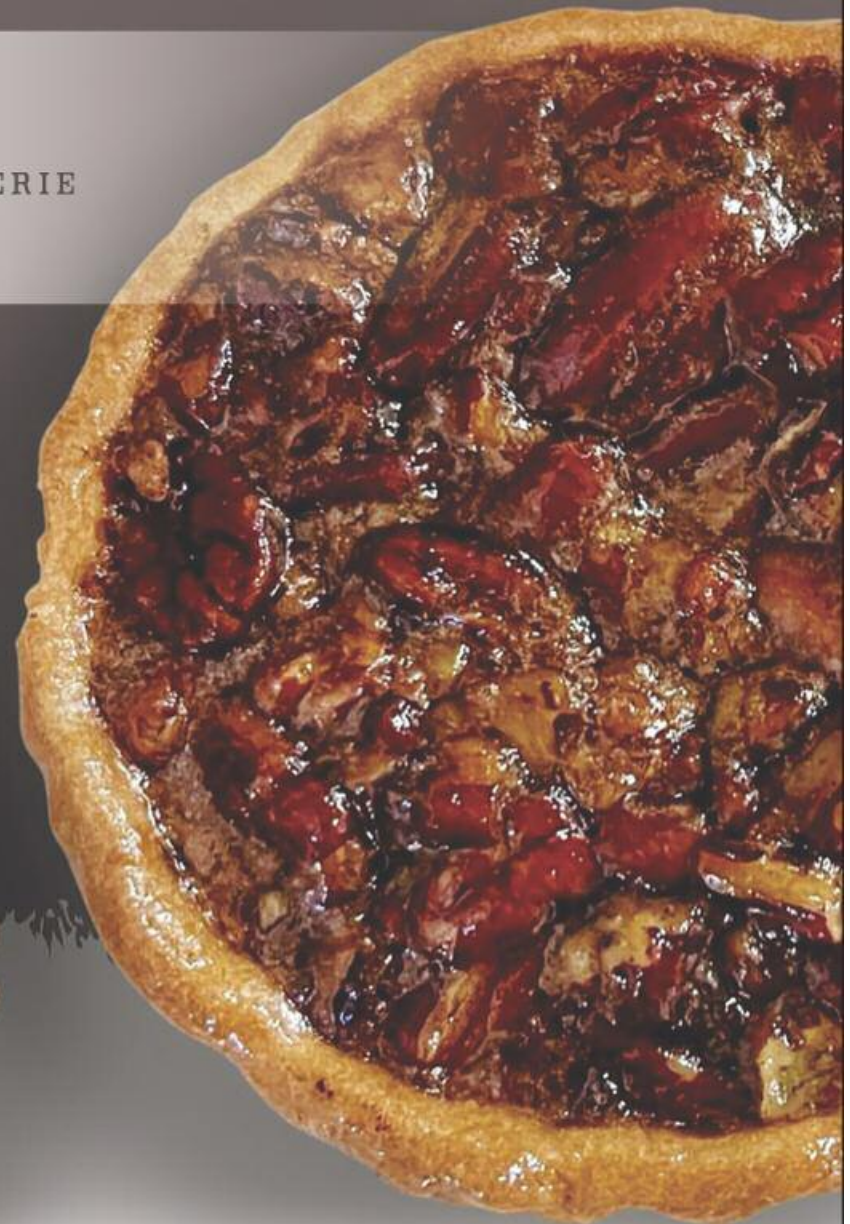
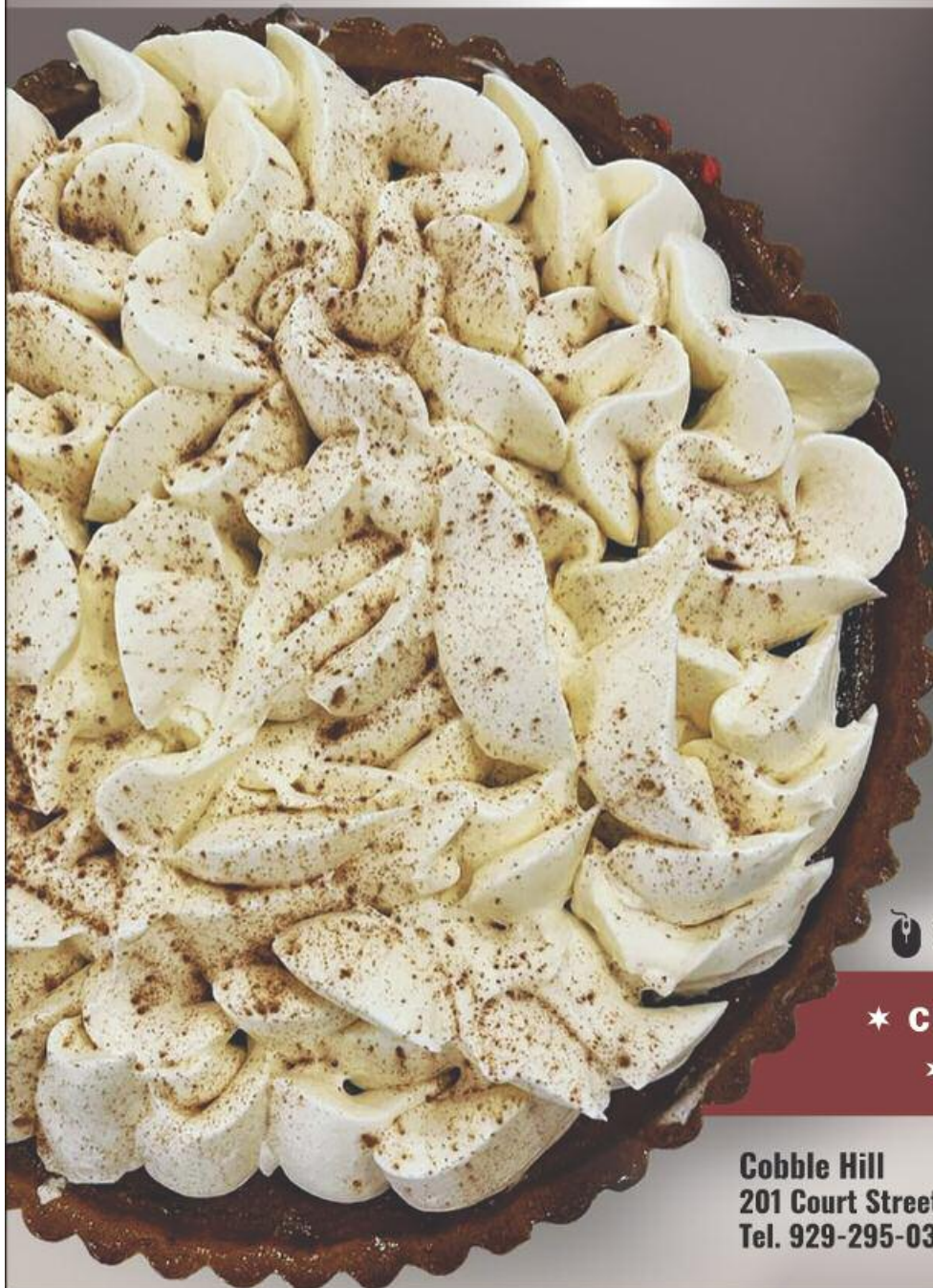
www.BialyOrzel24.com

*Przyjmujemy zamówienia
na pyszne wypieki na Thanksgiving!*

 info@charlottepatisserie.com www.charlottepatisserie.com

*** cukiernia * katering & słodkie stoły
* sprzedaż hurtowa i detaliczna**

Cobble Hill
201 Court Street Brooklyn, NY 11201
Tel. 929-295-0372

Greenpoint
596 Manhattan Ave Brooklyn, NY 11222
Tel. 718-383-8313

Syrena Bakery

życzy
całej Polonii
radosnego Thanksgiving.

Szukaj naszych produktów w polskich sklepach,
bądź odwiedź nasz sklep firmowy.

Syrena Bakery | 207 Norman Ave, Brooklyn, NY 11222 | Tel. 718-349-0560

POLISH EAGLE MARKET
Najlepsze polskie produkty!

Życzymy wszystkim klientom
oraz całej Polonii
„Happy Thanksgiving”
właściciele oraz pracownicy

POLISH EAGLE
MEAT MARKET

548 Central Avenue Bethpage | NY 11714 | Tel. 516-935-3938

 @Polisheaglemeatmarket

Serdecznie zapraszamy do skorzystania z szerokiej gamy usług apteki Altru Chemists

- Akceptujemy większość ubezpieczeń w tym nowy NYRx Medicaid, Medicare, Caremark, Fidelis, Emblem, Health First, United Healthcare, Humana, Empire BCBS, Express-Scripts i Workers Compensation
- Akceptujemy karty debytowe OTC / National Benefit
- Pomoc przy założeniu lub odnowieniu ubezpieczenia Medicare i Medicaid przez licencjonowanego agenta
- Darmowa dostawa leków na receptę do domu
- Szczepimy przeciwko: grypie, COVID-19, półpaścowi, tężcowi i zapaleniu płuc
- Testy na grype i COVID-19
- Badanie wzroku w celu odnowienia prawa jazdy w NYS
- Polskie leki, kosmetyki i suplementy diety, mleko modyfikowane Hipp i Holle

Zapraszamy!

Lev Aminov Pharm.D
Maciej Jabłoński

Właściciele
apteki Altru Chemists

altru chemists

987 MANHATTANA AVE, BROOKLYN, NY
TELEFON: (718) 349-9009 WWW.ALTRURX.COM

centrum polsko słowiańskie zaprasza na koncert
organizowany przez fundację towarzystwo projektów edukacyjnych

warszawa MIASTO NIEUGIĘTE

warsaw THE FEARLESS CITY

19
LISTOPADA

WSTĘP
WOLNY

7
PM

IZABELA SZAFRAŃSKA, NATALIA KAWALEC,
JOCELYN WINSTON, KHARY LAURENT

177 KENT ST, BROOKLYN 11222 NY

PRZED KONCERTEM, O GODZINIE 6 P.M., ZAPRASZAMY NA OTWARCIE
WYSTAWY „WARSZAWA MIASTO NIEUGIĘTE/WARSAW ADAMAND”

Co-financed by the Minister of Culture and National Heritage of the Republic of Poland

LINDABURY

McCORMICK, ESTABROOK & COOPER, P.C.

Attorneys at Law

Pomagamy od 1954!

Dysponujemy szczególnym doświadczeniem i ekspertyzą w sprawach związanych z:

- ➔ rozwodami i rodziną
- ➔ prawem pracowników
- ➔ nieruchomościami
- ➔ spadkami i testamentami
- ➔ finansami przedsiębiorstw i firm
- ➔ prawem międzynarodowym
- ➔ podziałem majątku za granicą

Lindabury to kancelaria prawna z ponad 60-letnim dorobkiem i reputacją, która jest niezawodnym partnerem w doradztwie i rozwiązywaniu spraw prawnych zarówno dla osób indywidualnych i rodzin jak i firm.

Karolina Dehnhard – ESQ

Zadzwoń po bezzobowiązującą i **BEZPŁATNĄ** konsultację przez telefon jeszcze dziś.
Nie zwlekaj! Sprawy same się nie rozwiążą.

973-309-4473

(mówię po polsku)

KDehnhard@lindabury.com

www.Lindabury.com

**Radosnego
Święta Dziękczynienia,
spędzonego w miłej
i rodzinnej atmosferze
życzy Karolina Dehnhard,
ESQ z zespołem**

happy
Thanksgiving Day

5 dogodnych lokalizacji w największych skupiskach polonijnych na wschodnim wybrzeżu:

331 Newman Springs Rd #225
Red Bank, NJ 07701

26 Broadway 26th Floor
New York, NY 10004

1515 Market St
Philadelphia, PA 19102

53 Cardinal Dr
Westfield, NJ 07090

480 Morris Ave
Summit, NJ 07901

Nowe przepisy znoszą limity licencji dla kierowców Ubera i Lyfta w Nowym Jorku

Elektryki bez ograniczeń

Nowy Jork nie będzie już ograniczał liczby pojazdów Ubera, Lyfta i innych samochodów do wspólnych przejazdów na drogach – pod warunkiem, że nowe samochody będą elektryczne.

Zniesienie ograniczeń Komisji Taksówek i Limuzyn dotyczących liczby tablic rejestracyjnych wydawanych kierowcom pracującym dla Lyft, Uber lub innych firm zajmujących się wspólnymi przejazdami wpisuje się w cel administracji Adamsa, jakim jest w pełni elektryczna flota samochodów do wspólnych przejazdów – z uwzględnieniem także tych dostosowanych do transportu osób na wózkach elektrycznych. Burmistrz chce jego realizacji do 2030 roku.

– Tworzymy historię, wykonując duży, odważny krok w kierunku elektrycznej przyszłości miasta – powiedział burmistrz Adams na wspólnej konferencji prasowej z komisarzem TLC Davidem Do.

Miejska flota samochodów do wspólnych przejazdów składa się obecnie z około 78 000 aut, których legalne działanie wymaga posiada-

Nowy Jork nie będzie już ograniczał liczby pojazdów Ubera, Lyfta i innych samochodów do wspólnych przejazdów na drogach – pod warunkiem, że nowe samochody będą elektryczne

nia tablicy rejestracyjnej wydanej przez TLC. Spośród nich tylko około 2200 to pojazdy elektryczne, a nieco ponad 6000 to pojazdy przystosowane do potrzeb osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Do tej pory TLC nie mogła wydawać nowych tablic ze względu na ograniczenie wprowadzone w 2018 roku przez Radę Miasta i ówczesnego burmistrza NYC Billa de Blasio.

Wstrzymanie miało na celu zarówno zredukowanie korków na ulicach, jak i ochronę branży żółtych taksówek poprzez ograniczenie liczby konkurencyjnych kursujących samochodów do wspólnych przejazdów.

TLC zrobiła w tym roku wyjątek, oferując w marcu 1000 dodatkowych tablic EV. Zniknęły w ciągu kilku minut.

Mieszkańcy Nowego Jorku będą żyli dłużej?

Adams przedstawił 1 listopada swój plan „Zdrowy NYC”, którego celem jest podniesienie średniej długości życia mieszkańców metropolii do 83 lat do 2030 roku. Według burmistrza oznaczałoby to wyraźną poprawę w porównaniu z poziomem 80.7 lat – po spadku o prawie 2 lata między 2019 a 2021 r.

– Nowojorczyki mogą spodziewać się średnio o dwa lata krótszego życia niż w 2019 r., co stanowi pierwszy wyraźny spadek po stuleciu postępu – powiedział komisarz Departamentu

Zdrowia i Higieny Psychiczej dr Ashwin Vasani.

Dane miejskie pokazują, że przedawkowanie narkotyków i samobójstwa w dalszym ciągu plasują się najwyżej na liście przyczyn przedwczesnych zgonów. – Ale teraz wysiłki obejmujące całe miasto będą miały na celu zapewnienie drogowskazów dla naszych społeczności i mieszkańców – powiedział Vasani.

Przed pandemią w 2019 roku średnia długość życia nowojorczyków wynosiła 82.6 lat. Rok później liczba ta spadła do 78, a następnie wzrosła do

80. Miasto chce powrócić do przedpandemicznej normy.

Biuro burmistrza oświadczyło, że w ciągu najbliższych siedmiu lat jego celem jest zmniejszenie liczby zgonów związanych z porodem o 10%, zgonów spowodowanych przedawkowaniem o 25% oraz zmniejszenie liczby zgonów związanych z chorobami serca i cukrzycą o 5%. Inne cele obejmują zmniejszenie liczby zgonów w wyniku zabójstw o 30%; zgonów z powodu nowotworów podlegających badaniu przesiewowemu (takich jak rak płuc, piersi, okrężnicy, szyjki macicy i prostaty) o 20%.

Choinka stanęła na Rockefeller Plaza Coraz bliżej święta!

Na Rockefeller Plaza zawitał już świąteczny klimat

Świąteczna choinka, która ozdobiła w tym roku plac przed Rockefeller Center, została ścięta i na początku listopada ruszyła w podróż na środkowy Manhattan.

Jak na początku listopada przekazała firma Tishman Speyer, tegoroczna choinka z Rockefeller Center pochodzi z Vestal w stanie Nowy Jork. Drzewo to 80-letni świerk pospolity. Ma 80 stóp wysokości i 43 stopy szerokości.

Ważące 12 ton drzewo dotarło do Rockefeller Plaza – po przejechaniu około 200 mil – w sobotę 11 listopada wczesnym rankiem.

Tradycyjnie przybycie świątecznego drzewka było wyjątkowym widowiskiem. Towarzyszyły mu zaplanowane wcześniej wydarzenia dla rodzin z dziećmi, utrzymane w świątecznym klimacie. Odbyły się w South Plaza w godzinach od 10:00 do 13:00. Najmłodsi mieli także okazję napisać listy do Świętego Mikołaja i stworzyć własnoręcznie ozdoby.

Udział w wydarzeniu był bezpłatny, ale chętni, którzy zgłosili się wcześniej, otrzymali bezpłatny poczęstunek. Więcej szczegółów można znaleźć na stronie rockefellercenter.com.

UZDROWICIEL

BEZPŁATNA PORADA TELEFONICZNA

Leszek Richmond
POMAGAM na ODLEGŁOŚĆ.
DOSKONAŁE REZULTATY.

100 % Naturalnie. Wszelkie Dolegliwości i Objawy:
Depresja, Stres, Nerwice, bóle Głowy i Migreny
Nadwaga, bóle Kręgosłupa i Stawów, Astma,
Bezsennosc, Moczzenie oraz wiele innych u Dzieci i Dorosłych.

24 LATA DOŚWIADCZENIA.
TYSIĄCE WDZIĘCZNYCH OSÓB.

250.480.7899

WWW.LESZEKRICHMOND.COM

JESTEM by POMÓC

Nowe stanowe przepisy zakazują sprzedaży dzieciom tabletek i suplementów odchudzających

Ograniczenia w sprzedaży suplementów diet

Nowy Jork na mocy nowego prawa stanowego zakazał sprzedaży dzieciom dostępnych bez recepty tabletek i suplementów odchudzających, a także środków wspomagających budowę mięśni.

Jak wynika z oświadczenia senator stanu Shelley Mayer (D-Yonkers), gubernator Kathy Hochul zatwierdziła 26 października nowe prawo. Nowy Jork stał się dzięki niemu jednym z pierwszych stanów w kraju, który zakazał dynamicznie rozwijającej się branży odchudzającej skupiania się na osobach poniżej 18. roku życia.

Prawo nakłada na firmy, w tym sklepy internetowe, obowiązek stosowania metod i narzędzi weryfikacji wieku, aby zapobiegać sprzedaży dzieciom tabletek odchudzających i suplementów. Obejmuje wszystkie

© Getty Images

Zgodnie z nowymi przepisami dzieci i młodzież w Nowym Jorku nie mogą kupić substancji odchudzających

dostępne bez recepty środki mające pomóc w utracie wagi.

Naruszenia prawa mogą po skutkować wydaniem nakazu sądowego wstrzymującego sprzedaż firmy do

czasu uwzględnienia weryfikacji wieku, a także karami finansowymi w wysokości do 500 dolarów za każde naruszenie.

AM

Władze Nowego Jorku oferują migrantom bilet w dowolne miejsce na świecie, ale... tylko w jedną stronę

One way ticket

Nowy Jork oferuje migrantom bezpłatne podróże w dowolne miejsce na świecie. Warunek? Bilet tylko w jedną stronę.

Urzednicy z Nowego Jorku szukają sposobów, które zniechęciłyby migrantów do osiedlania się w metropolii. Ostatni pomysły? Oferować im bezpłatny bilet lotniczy w jedną stronę poza miasto. Zgodnie z założeniami burmistrza Erica Adamsa rozwiązanie to jest tańsze niż zapewnianie imigrantom schronienia. Jednocześnie ostrzega, że osoby decydujące się na pozostanie w Nowym Jorku mogą w zimie nie znaleźć noclegów, jeśli schroniska będą przepelnione.

W ostatnich dniach burmistrz największego miasta w kraju kierował osoby, które opuściły schroniska miejskie do biura na Manhattanie zajmującego się wyłącznie rezerwacją biletów lotniczych. Decyzja ta wzbudziła większą niepewność wśród nowo przybyłych. I wywołała krytykę, której podstawą było porównanie do działań republikańskich gubernatorów w Teksasie i na Florydzie, wysyłających migrantów z południowej granicy do liberalnych enklaw.

Nowojorscy urzednicy bronią swoich decyzji. Argumentują, że migrantów nie zmusza się do opuszczenia stanu ani kraju.

AM

© Archiwum WEM

Władze Nowego Jorku chwytają się każdego sposobu, aby zmniejszyć ilość imigrantów w mieście. Ostatni pomysł to bilety... w jedną stronę

Lista najlepszych najtańszych restauracji w Nowym Jorku

Smacznie i... tanio!

Wykwintna kuchnia i przystępna cena w Nowym Jorku? Wbrew pozorom te dwie rzeczy mogą iść ze sobą w parze. Pokazuje to dobrze zestawienie NYC Bib Gourmand stworzone przez Przewodnik Michelin. Eksperti kulinarni przygotowali je przed ogłoszeniem tegorocznej listy lokal, którym przypadną słynne gwiazdki.

Na nowojorskiej liście Bib Gourmand znalazło się w sumie 11 restauracji, które wyróżniają się nie tylko doskonałą kuchnią, ale i przystępnymi cenami. Kryterium cenowym, jakie przyjął przewodnik, była kwota 50 dolarów za dwa dania i napój lub deser, nie wliczając podatku i napiwku.

Warto dodać, że przez ostatnią dekadę było to 40 dolarów. Twórcy zestawienia podnieśli tę kwotę do dokładnie 49 dolarów, aby uwzględnić inflację i rosnące z nią koszty.

Oto lista lokali Bib Gourmand NYC:

- ➔ 8282 – kuchnia koreańska
- ➔ Agi's Counter – kuchnia kreatywna
- ➔ Alta Calidad – kuchnia meksykańska
- ➔ Cas in Charlie – kuchnia fusion
- ➔ Café Mars – kuchnia współczesna
- ➔ Florā – kuchnia włoska
- ➔ KRU – kuchnia tajska
- ➔ Peppercorn Station – kuchnia chińska
- ➔ Potluck Club – kuchnia chińska
- ➔ Pranakhon – kuchnia tajska
- ➔ Superiority Burger – kuchnia wegetariańska

AM

8282

Na liście 11 najtańszych restauracji w Nowym Jorku według Michelin pierwsze miejsce zajął serwujący kuchnię koreańską lokal 8282

TEACHERS
federal credit union

Grazyna
Maciejewska

Mortgage Loan Officer

C: 203-948-6084

E: grazynam@teachersfcu.org

NMLS # 773354

Lending in almost all states.

PARAFIA ŚW. STANISŁAWA
KOSTKI ZAPRASZA

BAL ANDRZEJKOWY

- PRZEKĄSKI
- DANIA GORĄCE
- CIASTO I KAWA
- LOTERIA FANTOWA
- CENA BILETU \$120

GRA
“SIMONE BAND”

SOBOTA, 2 GRUDNIA 2023 7PM
AUDYTORIUM 12 NEWEL STREET BROOKLYN NY 11222

Rezerwacja Biletów:

Renata 718-388-0170 (Plebania)

Teresa 347-419-2808 (156 Nassau Ave)

lucaselectronicsNYC.com

BLACK FRIDAY

◆ SKLEP ELEKTRONICZNY ◆

PRZEBIJEMY KAŻDĄ CENĘ

MIELE
Ekspres do kawy
BLACK FRIDAY
RABAT
\$500

- wbudowany młynek
- 8 rodzajów kaw
- MADE in Switzerland

SONOS Arc &
SONOS Subwoofer
BLACK FRIDAY
RABAT
\$400

MIELE
Odkurzacz
BLACK FRIDAY
RABAT
\$400

- 60 minut pracy
- bezprzewodowy
- MADE in Germany

LG OLED 65"
BLACK FRIDAY
RABAT
\$1,500

Informacje i porady
o wszystkich produktach
w języku polskim!

lucaselectronics

SKLEP ELEKTRONICZNY W CENTRUM GREENPOINTU

886 Manhattan Ave, Brooklyn, NY 11222

Tel. 347-987-3235

E-mail: info@lucaselectronicsNYC.com

ZAPRASZAMY: pon. - pt. 10 - 8, sob. 10 - 7, niedz. 11 - 6

Polka nie zostawiła żadnych złudzeń Peguli i... Sabalence

Iga Świątek znów numerem 1!

Iga Świątek/facebook

To był teatr jednej aktorki – Iga Świątek rozgromiła Jessikę Pegulę 6:1, 6:0, została triumfatorką WTA Finals 2023 w Cancun i tym samym zapewniła sobie powrót na pozycję liderki rankingu.

Polska tenisistka potrzebowała tylko 59 minut, aby postawić na swoich. Nie tylko nie dała żadnych szans Amerykance, ale też nie zostawiła złudzeń Arynie Sabalence – straciła Białorusinkę z fotela liderki rankingu WTA i wróciła na prowadzenie, które utraciła po US Open.

Iga wygrała zawody bez straty seta jako pierwsza tenisistka od czasu Sereny Williams (2012). Powtórzyła też wyczyn Eliny Switoliny (2018), która jako ostatnia zwyciężyła w WTA Finals bez przegranego meczu.

Po odpadnięciu w 1/8 finału US Open Polka wygrała 12 z 13 kolejnych meczów, w tym 11 z rzędu. Zdobyła tytuły w Pekinie i Cancun. Łącznie w tym roku zwyciężyła w sześciu turniejach, w tym po raz trzeci w wielkoszlemowym Rolandzie Garrosie.

Świątek po raz drugi z rzędu zakończy sezon jako numer 1 na świecie. WTA Finals wygrała jako druga Polka. W 2015 roku triumfowała Agnieszka Radwańska.

W zawodach ATP Finals 2023 mężczyzn nie wystąpi Hubert Hurkacz. Polak stracił na to szansę w turnieju Rolex Paris Masters 1000, gdy przegrał w ćwierćfinale z Bułgarem Grigorem Dimitrowem 1:6, 6:4, 4:6.

Iga Świątek pokazała moc w meksykańskich zawodach

Łukasz Kaczmarek miał znakomity rok i zdeklasował rywali

Polak najlepszy na świecie!

Portal volleybox.net opublikował wyniki wyborów na najlepszego siatkarza świata. W sposób bezdyskusyjny, z olbrzymią przewagą punktową, wygrał Łukasz Kaczmarek, podpora polskiej reprezentacji.

Kaczmarek, na co dzień siatkarz ekipy Grupa Azoty Zaksza Kędzierzyn-Koźle, ma za sobą rewelacyjny rok. Był kluczową postacią reprezentacji prowadzonej przez Nikołą Grbicia i wraz z nią zdobył złoto na mistrzostwach

Starego Kontynentu. Na Euro był m.in. najlepiej blokującym i atakującym. Poza tym wygrał z kadrą Ligę Narodów i wywalczył awans do paryskich igrzysk olimpijskich.

W zestawieniu portalu volleybox.net Łukasz zdeklasował rywali. Siatkarze za swoje osiągnięcia na przestrzeni roku zdobywali punkty. Polak zbierał ich 785. Drugi w zestawieniu, Kubańczyk Miguel Angel Lopez, zgromadził o 83.5 punktu mniej. Trzeci Holender Nimir Abdel-

Aziz stracił do Polaka 122.4 punktu.

W najlepszej dziesiątce znalazło się jeszcze dwóch innych reprezentantów Polski: 5. miejsce zajął Wilfredo Leon, a 7. Paweł Zatorski.

– Co to był za rok. Marzenia się nie spełniają, marzenia się spełniają! Dziękuję wszystkim, którzy byli ze mną i pisali tę piękną historię w 2023 roku – cieszył się niedawno w mediach społecznościowych pan Łukasz.

Kolejna Złota Piłka dla Leo Messiego. Nagrodę wręczył mu... szef

„Lewy” poza dziesiątką

Leo Messi, który poprowadził Argentynę do triumfu w mundialu, został nagrodzony Złotą Piłką. W plebiscycie organizowanym przez magazyn „France Football” 12. miejsce zajął Robert Lewandowski.

Wspólnie z FC Barceloną „Lewy” sięgnął po mistrzostwo Hiszpanii, został królem strzelców La Ligi (23 gole), a w sezonie 2022/23 zdobył w sumie 33 bramki. Tym razem wiadomo jednak było, że kapitan reprezentacji Polski nie ma szans na przesadnie wysokie miejsce w plebiscycie. Z kadrą nie poszalał w katarskim czempionacie, a i w ekipie „Barcy” miał słabsze chwile.

Dwunaste miejsce jest najgorszym od 2018 roku, gdy polski napastnik w ogóle nie był nominowany. Murowanym faworytem był w 2020 roku, ale wskutek pandemii plebiscyt odwołano. W 2021 roku był drugi, a rok temu czwarty. Pan Robert zdawał sobie sprawę ze swych notowań w tym roku i nie pojawił się w paryskim Theatre du Chatelet, gdzie odbyła się plebiscytowa gala.

Leo Messi w plebiscycie wyprzedził między innymi Erlinga Haalanda i Kyliana Mbappe. 36-letni Argentyńczyk w tym sezonie zmienił barwy klubowe. Z Paris Saint-Germain przeniósł się za ocean – do Interu Miami. W klubie zarządzanym przez Davida Beckhama występuje od lipca. Rozegrał 14 spotkań, w których strzelił 11 goli i zanotował 5 asyst.

Messi został też pierwszym w historii piłkarzem grającym poza Europą, który otrzymał Złotą Piłkę. Odebrał ją z rąk... swojego przełożonego. Statuetkę wręczył mu Beckham.

Lista nagrodzonych: Złota Piłka – mężczyźni: Lionel Messi (Inter Miami, Argentyna); kobiety: Aitana Bonmati (FC Barcelona, Hiszpania); młodzieżowiec (U-21, nagroda im. Raymonda Kopy): Jude Bellingham (Real Madryt, Anglia); napastnik: Erling Haaland (Manchester City, Norwegia); bramkarz (nagroda im. Lwa Jaszyna): Emiliano Martinez (Aston Villa, Argentyna); nagroda im. Socratesa (zaangażowanie społeczne): Vinicius Jr (Real Madryt, Brazylia); drużyna męska: Manchester City.

Łukasz Kaczmarek/facebook

Łukasz Kaczmarek miał ogromny udział w sukcesach reprezentacji Polski w siatkówce

Tomasz Wiktorowski ma szansę na prestiżowe wyróżnienie

Czy docenią trenera Igi?

 Iga Świątek/facebook

Tomasz Wiktorowski (pierwszy z lewej) cieszył się w tym roku m.in. z sukcesu Igi na kortach Rolanda Garrosa

Iga Świątek i Tomasz Wiktorowski mogą wkrótce zyskać kolejne trofeum. Stanie się tak, jeśli zostaną docenieni w WTA Awards, plebiscycie nagradzającym przedstawicieli kobiecego tenisa w danym sezonie.

Rok temu Polka zdominowała rozgrywki i otrzymała tytuł najlepszej zawodniczki 2022 roku. W tym sezonie wygrała m.in. Rolanda Garrosa, po triumfie w WTA Finals wróciła na fotel liderki rankingu i ma szansę, aby ponownie otrzymać najwięcej głosów.

Polska tenisistka błyszczała rok temu, ale Tomasz Wiktorowski, jej trener, nie został uznany za najlepszego w swym fachu. Nagroda trafiła w ręce Davida Witta, opiekuna Jessiki Peguli.

Nominacje do nagrody trenera przedstawia WTA, a ostatecznego wyboru dokonują inni trenerzy. – Wiktorowski

zasłużył na nagrodę, ale to jest plebiscyt popularności. Duże znaczenie ma to, czy inni trenerzy cię lubią – przyznał Radosław Szymanik, były kapitan reprezentacji Polski.

Na głównego konkurenta pana Tomasa wygląda Anton Dubrow, trener Aryny Sabalenki. Białorusinka wygrała w sezonie Australian Open, awansowała do finału US Open i do półfinałów Rolanda Garrosa i Wimbledonu. Po US Open odebrała Polce pozycję nr 1 w rankingu. W plebiscycie może się też liczyć Brad Gilbert, trener Coco Gauff, triumfatorki US Open.

Jedynym Polakiem, który sięgnął po WTA Awards, jest Piotr Sierżputowski. W 2020 roku poprowadził Świątek do triumfu w Paryżu, pierwszego wielkoslemowego lauru naszej zawodniczki.

 TOM

PRZEMYŚL TO SAM

 Tomasz Ryzner
Dziennikarz sportowy rodem z miasta, gdzie San leniwie toczy swe wody

I by trener teraz nie miał ręki...

„Czasy coraz gorsze, ceny coraz wyższe, a młodzież coraz głupsza” – narzekali starożytni Egipcjanie. Minęły tysiące lat i to, co z trudem odczytano w hieroglifach, nadal pasuje do opisu rzeczywistości. Czasy mamy niespokojne, wojny trwają w najlepsze, kroją się nowe, a eksperci prognozują, że są widoki na światową. Ceny, jakie są, każdy widzi. Mało tego, potrafią rosnąć, choć ten sam towar waży coraz mniej (vide pieczywo).

A młodzież? Jak to młodzież, po staremu daje do pieca. Niedawno zrobili to piłkarze reprezentacji Polski Under’17. Czwórka nastolatków nie wytrzymała napięcia przed startem mistrzostw świata i „strzebiła sobie w stopy” w dalekiej Indonezji. Mega utalentowani, starannie wyselekcjonowani, nadzieje polskiego piłkarstwa, chłopcy jak z obrazka, nieregularnie dali w palnik. Po prostu – polecili na Bali, się nie bali i się z lekka naj...

W kraju „szok i niedowierzanie”, jak mawiają sportowi dziennikarze. „Dałbym sobie za nich rękę uciąć” – zapewniał trener kadry, który jednak miał oczy dookoła głowy i osobiście wyniuchał przewinę rozrywkowego kwartetu. „Mogli trafić do więzienia, wszak to muzulmański kraj” – martwił się pewien dziennikarz. To prawda, ale nie cała. Na Jawie czy na Sumatrze, owszem, młodzi kopacze mogliby się nieźle wkościć. Ale traf chce, że na Bali dominuje hinduizm. Na wyspie panuje większy luz i nie trzeba chodzić po melinach, by po kryjomu dać w szyję. Czy młodzi, zdolni mieli tego świadomość? Wątpię. Za to mieli szczęście, a to w życiu się przydaje.

Nad Wisłą eksperci, żurnaliści, trenerzy zachowywali się tak, jakby urodzili się wczoraj – przybierali grobowe miny, z troską marszczyli czoła, zachodząc w głowę, jak to się mogło stać. Wydaje mi się, że znaczenie mają dwie kwestie; piłkarze popili, bo tak chcieli, mieli taki kaprys, czy przeciwnie, musieli sobie gołnąć.

Jeśli to pierwsze, znaczy, że rzeczywiście są mało lotni. Na głupotę lekarstwa brak, ale sankcje powinny doraźnie podzielać, a dolegliwość u wielu osób mija z wiekiem. Gorzej, gdy futboliści poszli w długą, bo nie mogli się przed tym powstrzymać. Siłą własnej woli chorobę ciężko przezwalczyć, a czas tylko pogarsza sprawę. Na szczęście zawodnicy mają wspomniane szczęście – są młodzi. A na początkowym etapie terapia działa u większości pacjentów. Trzeba tylko (i aż) dać sobie pomóc.

Puenty będą dwie. Parę lat temu Jose Mourinho próbował trafić do niesfornego piłkarza, który marnował talent. The Special One rzekł mu: „Słuchaj stary, wczoraj miałem 20 lat. Dzisiaj mam 56”. Brzmi zgrabnie i mądrze, ale który nastolatek jest stanie sobie wyobrazić, że kiedyś będzie miał piątkę z przodu.

Czasy się zmieniają, ludzie niekoniecznie, dlatego nauka dla trenerów jest chyba zawsze ta sama. Róbcie po staremu, czyli tak, jak radził pewien wschodni satrapa z wąsami – „należy ufać, ale kontrolować”.

***

Felietony publikowane na łamach „Białego Orła” odwiedzają wyłącznie poglądy ich autorów.

PS. Z Indonezji docierają też miłe wieści. Oto brytyjscy naukowcy odnaleźli ssaka, który od dekad uznawany był za wymarły gatunek. Opisano go, jako mającego kolce jeża, pysk mrówkojada i stopy kreta.

„Ikar i Dedal” (1)

To był jego pierwszy weekend bez rodziców, którzy polecili na Majorce, na ślub kuzyna mamy. Michał się do wyboru jechać do cioci Magdy, albo zostać w domu z dziadkiem Andrzejem. Nie miał ochoty spędzać czasu na wsi, więc zdecydował się na dziadka jako opiekuna. Dziadek obiecał, że jak zostaną sami, wspólnie złożą model samolotu, a Michał wiedział, że dziadek nie rzuca słów na wiatr. Po śmierci babci, która zmarła nagle dwa lata temu, bardzo się zmienił. Chodził smutny i zamyślony. Jego córka, mama Michała chciała, aby z nimi zamieszkał, jednak wołał mieszkać sam. Na początku w domu rodzinnym, a później przeprowadził się do bloku, w którym mieszkała córka z mężem i wnukiem, bo znajomi sprzedawali mieszkanie. Mama Michała odetchnęła z ulgą, wiedząc, że jej ojciec będzie bezpieczny. Mieszkał obok, a jednocześnie miał prywatność. Michał bardzo lubił spędzać z dziadkiem czas, bo choć ten był wymagający, pozwalał wnukowi na więcej i zawsze dotrzymywał słowa. Nie potrafił jednak gotować. Michała akurat to najmniej martwiło. Mógł wtedy jeść bezkarnie hamburgery i pizzę na mieście. Rodzice pakowali ostatnie walizki i czekali na taksówkę, która miała ich zawięzić na lotnisko. Spojrzeli jeszcze na swojego syna. Mama przytuliła Michała i szepnęła mu do ucha:

– Bądź grzeczny i słuchaj dziadka.

– Dobrze mama.

Michał zęgnął rodziców, zaś Piotr podał teściowi karteczkę z numerami telefonów.

– Tato, tutaj zapisałem numery telefonów do mnie, do Agaty i do naszych kuzynów. Gdyby coś się działo, dzwoń bez zastanowienia.

– Jasne – odpowiedział dziadek Andrzej. I dodał z uśmiechem: – Jedzicie czy nie? Jak tak dalej będziemy rozmawiać, to spóźnicie się na samolot, a taksówka już czeka.

Rodzice uściskali jeszcze raz syna i dziadka, zabrali wszystkie bagaże i pojechali taksówką na lotnisko. Michał przybił piątkę dziadkowi i szybko pobiegł do pokoju. Dziadek zrobił sobie herbatę, wyjął z lodówki pepsi i paluszki. W chwilę potem Michał był z powrotem, z modelem samolotu do składania i spoglądając litościwie na dziadka, zagadał: – No to co, składamy?

– Pewnie, że składamy, tylko może na początek zamówimy pizzę i napijemy się czegoś. Może być pepsi? – mrugnął do Michała dziadek.

– No, to mi się podoba, nie mleko i płatki. Michał wyjął z szuflady ulotkę i zaczął przeglądać.

– Daj to przeczytam, jakie mają rodzaje. Dziadek chwilę spoglądał na kartkę.

– Michałku – powiedział – zamówimy dwie; jedną dla mnie, a drugą dla ciebie. Może chcesz z szynką, ananasem i podwójnym serem?

– Doskonale, nawet potrójnym – zaśmiał się Michał.

– Ja sobie wezmę wiejską z boczkiem, bo twoja mama nigdy mi takiej nie kupi. Mówi, że mam wysoki cholesterol. A co tam, raz można zaszaleć.

– Tobie też mama zabrania niezdrowego jedzenia? Nie tylko ja mam szlaban.

– Wiesz Michaś, tak to jest z kobietami. Twoja babcia o mnie dbała i bardzo dobrze gotowała. Dziadkowi zakreśliła się łza w oku, przytulił wnuka i rzekł: – Szkoda dzieciaku, że nie zdążyłeś lepiej poznać babci. To była najwspanialsza osoba na świecie. Nawet nie wiesz, jak mi jej brakuje.

– To dlatego czasami płaczesz i jesteś smutny? Tęsknisz za babcią?

– Tak, urwisie. Nie ma dnia, żebym o niej nie myślał. Babcia była moją jedyną i największą miłością. Była cudowną mamą dla twojej mamy i wujka Roberta. Czasami, jak patrzę na twoją mamę, przypomina mi się moja żona. Agata jest tak do niej podobna.

– Dziadku, jak poznałeś babcię?

– Opowiem ci, tylko zamówimy pizzę. Wybrał numer w komórce.

– Dzień dobry chciałem zamówić dwie średnie pizze, jedną wiejską i jedną hawajską z szynką, ananasem i podwójnym serem. Dziękuję bardzo.

– Będą za 40 minut a w tym czasie pojedziemy do salonu. Tam twoja mama trzyma albumy. Pokażę ci kilka zdjęć i opowiem o babci. Andrzej chwycił wnuka za rękę, poprowadził do salonu, otworzył album ze zdjęciami i zaczął opowiadać.

– Był rok 1963. Od kilku miesięcy pracowałem w Warszawie jako pilot, w Polskich Linjach Lotniczych LOT. Leciąłem do Paryża. Byłem dobrze przygotowany do pracy, a jednak obawiałem się, jak to będzie. Odpowiadałem za załogę i pasażerów. Zwróciłem uwagę na piękną brunetkę, która przywitała się i poszła do swoich obowiązków. Od razu zapamiętałem jej imię. Helena pracowała jako stewardessa i jak się później okazało, to był jej pierwszy dzień pracy. Lot przebiegał prawidłowo. Idealna pogoda, jak na maj. Praca w stolicy dawała możliwości, o których chłopak z Mielca nie mógł nawet marzyć. Wylądowaliśmy i zobaczyłem wieżę Eiffla i wtedy wdzięczny byłem moim rodzicom, że nie kazali mi iść do pracy po technikum, tylko pozwolili na kontynuowanie nauki na wydziale lotniczym na Politechnice Warszawskiej. To dzięki ich pomocy mogłem ukończyć studia i zwiedzić niemal cały świat. Musisz wiedzieć Michałku, że były to zupełnie inne czasy i nie każdy mógł sobie tak po prostu polecieć za granicę, jak choćby dzisiaj twoi rodzice. Ale miałem opowiedzieć ci o babci. Pasażerowie opuszczali samolot i cała załoga kończyła swoją pracę. Pożegnałem

Pierwszy polski samolot odrzutowy TS 11 Iskra

© planespotter.net

się ze wszystkimi, ale nie zauważyłem Heleny. Spytałem drugiego pilota, gdzie może być ta piękna brunetka. Zaśmiał się i skomentował: – Czy aby nie wpadła ci w oko?

– I jak znalazłeś w tym Paryżu babcię? – spytał Michał, wyraźnie zainteresowany. Odpowiedź musiała poczekać, bo właśnie zadzwonił domofon. Dziadek otworzył i odebrał zamówione pizze.

– No Michałku, chyba pora na obiad. Niestety, przez tydzień w tym domu króluje niezdrowe jedzenie.

– Hura – krzyknął Michał, otwierając pizzę dziadka.

– Chyba to moja, mam pomysł, zjemy po kawatu każdej, zgoda? – zapytał dziadek.

– Tak, świetny pomysł, jeszcze pepsi poproszę – Michał aż podskoczył z radości.

– Dobrze, jednak najpierw idziemy umyć ręce – rzekł dziadek.

– Ty też – Michał ciągnął dziadka za rękę do łazienki.

Gdy wrócili do salonu, dziadek pokazał Michałowi zdjęcie babci w albumie. Chłopiec przyglądał się uważnie i śmiejąc się do dziadka skomentował: – Miałaś mi babcię pokazać, a to jest moja mama, tylko czemu zdjęcie jest czarno-białe?

– Pokazałem ci babcię – szepnął dziadek. – Na tym zdjęciu babcia ma tyle lat, co teraz twoja mama. Nie dziwię się, że myślałeś, że to ona. Jest jak skóra zdjeta z matki. Wtedy były takie zdjęcia i to jest pierwsze zdjęcie, jakie od niej dostałem.

– Kto babci zdjął skórę? – zaśmiał się Michał.

– Tak tylko powiedziałem. To takie powiedzenie. Jak pójdziesz do szkoły we wrześniu, będziesz uczył się takich rzeczy. Skoro jednak pytasz, wyjaśnię ci już teraz. Skóra zdjeta z kogoś znaczy, że ten ktoś jest do kogoś bardzo podobny. Tak jak mama do babci. Rozumiesz?

– Teraz tak. Jak znalazłeś babcię w tym Paryżu?

Andrzej posadził wnuka na kolanach. – Po udanym locie wszyscy członkowie załogi pojechali autobusem do hotelu. Wtedy ponownie zobaczyłem Helenę. Była zajęta roz-

mową z koleżanką, więc nie chciałem przeszkadzać. Powrotny lot mieliśmy za trzy dni i miałem nadzieję, że uda mi się zaprosić Helenę na kawę do jakiejś paryskiej kawiarenki. Na pewno kiedyś pojedziesz do Paryża. To bardzo piękne miasto. Mówią, że to miasto miłości i ja zakochałem się tam w twojej babci. Następnego dnia po śniadaniu, do hotelu, w którym zatrzymaliśmy się, przyszedł przyjaciel drugiego pilota, Wojtek, który ożenił się kilka lat wcześniej z Francuską i mieszkał w Paryżu. Pokazał nam wieżę Eiffla, Bazylikę Sacre-Coeur, Luwr i Katedrę Notre Dame.

– To ta co się ostatnio paliła? – spytał Michał

– Tak, dokładnie. Mam nadzieję, że odbudują ją i zobaczysz jak wygląda, bo warto.

– No ale co z babcią? – Michał spojrział na zdjęcie.

– Już opowiadam. Miałem trochę pieniędzy i chciałem kupić rodzicom prezenty z Paryża. Poprosiłem Helenę, aby pomogła wybrać mi coś dla mamy. Kupiłem jedwabny szalik. Bardzo spodobała się Helenie niebieska apaszka. Kiedy wyszliśmy ze sklepu, powiedziałem, że zostawiłem w nim rozmówki polsko-francuskie. Tak naprawdę wróciłem, aby kupić apaszkę. Przez cały dzień zwiedzaliśmy Paryż. Ja opowiadałem o moich studiach i o tym, jak urządziłem się w Warszawie. Helena powiedziała, że zawsze marzyła o podróżach i dlatego zdecydowała się na pracę stewardessy. Cdn.

Aleksandra Piguła
Redaktor strony Edward Bolec

Aleksandra Piguła

Autorka siedmiu tomików poezji: „Kropla”, „Dłonie”, „Skrzydła”, „Strofy na...”, „49 niedomówień”, „Karuzela” (wydany w wersji polsko-angielskiej), „Smaragdy”. Autorka sztuk teatralnych „Zgrana paczka” i „Kasetka szczęścia” (wydanej w wersji książkowej). Prezes Miejskiej Grupy Literackiej, działającej przy Towarzystwie Miłośników Ziemi Mieleckiej im. Władysława Szafera w Mielcu. Uchonorowana odznaką „Zasłużony dla Kultury Polskiej” w 2018 roku.

TWO WORDS TO THE WISE

Robert A. Rothstein
University
of Massachusetts
Amherst
rar@umass.edu

Subtle Distinctions

Charles V (1500–1558), King of Spain and Holy Roman Emperor, was supposed to have said that he spoke Spanish to God, Italian to women, French to men and German to his horse. He apparently had no use for English, and his conversational skills seem not to have extended to the Slavic languages. In any case he was not around in 1562 to read Mikołaj Rej's proclamation of Polish linguistic independence:

Let the surrounding nations finally know,
That Poles don't speak like geese but have
their own language!
(A niechaj narodowie wżdy postronni znają,
Iż Polacy nie gęsi, iż swój język mają!)

Not only do Poles have their own language, but it is one well-suited for making subtle distinctions. Consider the fact that whereas most languages have a single word designating “and,” Polish has two words. One of them (*i*) simply creates lists while the other one (*a*) serves to suggest some logical connection between the conjoined items. The title of Henryk Sienkiewicz's 1883 novel *Ogniem i*

mieczem (*With Fire and Sword*), for example, lists the two basic elements of the Polish military strategy employed against the seventeenth-century Ukrainian peasant rebellion.

On the other hand, the humorous phrase *stoń a sprawa polska* (“the elephant and the Polish question”), from a joke circulating around the time of World War I, suggests that the two halves of the phrase have some essential connection. The phrase alludes to the custom of Poles trying to raise the issue of Polish independence in every possible international forum, asserting its relevance regardless of the ostensible topic of discussion. One modern version of that joke has delegates from various countries presenting scholarly papers at a conference devoted to the study of elephants: the French representative speaking about the love life of elephants, the British delegate – about the role of the elephant in the colonies, the American – about raising bigger and better elephants, the Russian – on the Soviet Union as the homeland of all elephants, and the Pole – on the elephant and the Polish question.

Poles also use their language in other ways to make subtle distinctions. An American seeking to foretell the course of true love plucks petals from a daisy, saying in alternation, “He/She loves me, he/she loves me not,” until the last petal predicts the future of the relationship. This two-way distinction is not sophisticated enough for the French, who use the formula “He/She loves me a little, a little, a lot, passionately, madly, not at all” (*Il/Elle m'aime, un peu, beaucoup, passionnément, à la folie, pas du tout*). Polish lovers make even finer distinctions: “He/She loves me, likes me, respects me, doesn't want me, doesn't care, is joking” (*Kocha, lubi, szanuje, nie chce, nie dba, żartuje.*)

The first three words of that formula have had quite a career in Poland. A 1934 film called *Kocha, lubi, szanuje* featured two of the top stars of the Warsaw cabaret scene, Eugeniusz Bodo (1899–1943), playing a pharmacy trainee who is head over heels in love, and Loda Halama (1911–96), playing the cashier who is the object of his affections. *Mieczysław Fogg* (1901–90)

helped to popularize the title song from the film, which was written by three of the biggest names in Polish popular music of the 1930s, music by Henryk Wars (1902–77), lyrics by Konrad Tom (1887–1957) and Emanuel Schlechter (1904–43). Wars later continued his career in Hollywood, where he was known as Henry Vars, writing and arranging music for films and television programs (including *Flipper* and *Schindler's List*).

In 1971 the linguist Anna Wierzbicka called her collection of “semantic meditations” (*medytacje semantyczne*) *Kocha, lubi, szanuje*. More recently (1999) Professor Andrzej Jaczewski and Dr. Zbigniew Izdebski of Warsaw University published a sex education textbook for middle-school students (*gimnazjum*, ages 13–16) with the title *Kocha, lubi, szanuje* and the subtitle *Wychowanie do życia w rodzinie* (“education for family life”). After some controversy the textbook was approved by the Ministry of Education, but for high schools (*licea*) rather than middle schools.

Kocha, lubi, szanuje has been used as the title of a series of romance novels translated from English, as the title of the Polish edition of one of the Garfield comic books and as part of an ad for an internet florist: *Kocha lubi szanuje na kwiatki zastępuje* (“you love her, you like her, you respect her, she deserves flowers” – the ad makes it clear that the flowers are to be sent to a woman). It has even been used as the basis for one of the problems in a high school mathematics competition. (If Małgosia has a flower with twenty-seven petals, what will the prediction be?)

We often wonder where folklore comes from. Here we have the case of an anonymous rhyme, *Kocha, lubi, szanuje/nie chce, nie dba, żartuje*, that probably goes back to the late nineteenth century. It becomes part of a fortune-telling ritual or game, and later turns into a proverbial expression. Quoted in its entirety or more often partially (just the first half), it is available to authors, translators, publishers, newspaper and magazine headline writers, advertising copywriters and, indeed, all of us.

Archiwum WEM

WYSYŁAMY DO POLSKI:

- KWIATY ▪ UPOMINKI ▪ KOSZE
- ZESTAWY SPOŻYWCZE

SPRAW
KOMUŚ
WIELKĄ
RADOŚĆ!

908-352-9100

www.polamerNY.com

POLAMER

NA KAŻDĄ OKAZJĘ Z GWARANTOWANĄ DOSTAWĄ DO DOMU ODBIORCY

Mikołajowe biegi

Mikołaj na saniach czy skradający się przy kominię? To urocze, ale stereotypowe. Teraz Mikołaje mają bardzo różnorodne oblicza i nie zawsze się ukrywają. Setki, a w skali kraju nawet tysiące, Mikołajów można zobaczyć na biegach ulicami miast.

Bieg Mikołajów to charytatywna inicjatywa, w przyjemny sposób łącząca aktywność fizyczną oraz szczytny cel. Bieg odbywa się w wielu miastach. Szczególną aktywność wykazuje w tym względzie Toruń. Tam w tym roku bieg rusza w południe 2 grudnia, bo to dzień wolny od pracy i nauki, więc dużym i małym Mikołajkom łatwiej zorganizować czas. Są różne dystanse i kategorie wiekowe – do 10 km. 60 m biegną nawet maluchy w wieku 3-4 lat. Dzieciom podczas biegu mogą towarzyszyć rodzice lub opiekunowie. Jest też kategoria 70+. Pomyślano nawet o opcji nordic walking.

W tym roku w Toruniu odbędzie się już XXI Bieg Mikołajów. Liczba uczestników w minionych latach sięgała ponad 3,000 (w jednym dniu).

Biegom tego typu towarzyszy niemalże świąteczna atmosfera. Widok tak licznych grup osób w czerwonych czapkach jest niesamowity. Uczestnicy są wyposażeni przez organizatorów w symboliczne nakrycia głowy. Uiszczają jednak opłatę startową. Nie ma długich płaszczy ani worków na plecach, tylko czerwone koszulki lub kurtki, poza tym spodnie sportowe i wygodne buty. Niektórzy dokleją jednak brody lub zabierają z sobą psy. Pojawiają się też Śnieżynki. Jest zabawnie i barwnie.

Biegi czerwonych czapek odbywają się co roku w Warszawie, a także wielu innych dużych i mniejszych miastach. Akcje takie organizuje np. Piwniczna-Zdrój. Inna pokrewna impreza to Parada Moto-Mikołajów we Wrocławiu, w tym roku zaplanowano ją na 3 grudnia. To akcja wspierająca Domy Dziecka.

© Getty Images

Półmaraton Świątecznych Mikołajów – Toruń, 2022 rok

Wszystkich Świętych po romsku

© Getty Images

Smutek i powaga towarzyszące obchodom Wszystkich Świętych, do jakich przywykliśmy zgodnie z tradycją, nie dla wszystkich kultur są tak samo oczywiste. Romowie mieszkający w Polsce wspominają zmarłych bez cichej zadumy. Biesiadują przy miejscach pochówku.

Romowie chętnie kultywują rodowe tradycje, a te każą im upamiętniać bliskich bez smutku i milczenia. Dawniej było to jeszcze bardziej rozbudowane niż obecnie. Z jedzeniem i pićmi zasiadano przy grobach, aby wspominać, ucztować, śpiewać pieśni. Część tej tradycji zanikła, ograniczyły je też przepisy, ale reszta została i zaskakuje wielu Polaków.

Romom nadal zdarza się mieć przy moгіłach alkohol – w intencji zmarłych. Ma on znaczenie symboliczne. Pół kieliszka wódki wylewa się na grób, a pół wypija na znak, że bliski zmarły jest z rodziną, która chce z nim uczcić to święto. Niektórzy grób polewają też wodą, oranżadą lub piwem. Romowie „karwią” dusze zmarłych również owocami, które rzucają za siebie, nad głowę. Niektórzy spe-

Romowie mieszkający w Polsce wspominają zmarłych bez cichej zadumy

dają czas przy grobach przy dźwiękach muzyki. Grają i śpiewają, często nawet po zmroku. Niekiedy dobierają utwory, które lubili zmarli, np. dla wujka – czardasza, dla cici – coś innego.

Dużo Romów jest we Wrocławiu, można ich spotkać na cmentarzu Osobowickim. W innych miastach, np. w Warszawie na cmentarzu Bródnowskim, organizowane są tzw. cygańskie dziady. Romowie rozścielają chusty, jedzą i piją. Czasem też częstują (i zarazem szokują) przechodniów. Na zdjęcia nie godzą się tak łatwo, bo to rzekomo przynosi pecha (może też to dowód pewnej niepoprawności w oczach innych).

Romskie groby nierzadko wyglądają znacznie okazalej niż inne. Budzą ciekawość przyjezdnych. Zdarzają się np. marmurowe postaci ze złotymi sygnetami i telefonami komórkowymi. Jest też dużo dekoracji kwiatowych, zniczy, ogólnie – na bogato!

Największe skupiska mniejszości romskiej w Polsce znajdują się w województwach: pomorskim, małopolskim, dolnośląskim i śląskim. Tam też jest najwięcej romskich grobów.

Powrót zespołu TSA

 facebook.com/MarekPiekarczyk

Członcy z TSA uchodzili za pionierów polskiego „ciężkiego brzmienia”. Do największych przebojów tej grupy należą piosenki „Trzy zapałki” i „51”. Po serii sukcesów i różnych trudności o grupie przycichło. Teraz TSA powraca. Zespół wystąpi 2 grudnia w katowickim Spodku.

Na czele TSA stoi obecnie 72-letni Marek Piekarczyk. 8 listopada pojawił się premierowy singel „Dream Team” powracającej na scenę grupy. To pierwszy etap aktywności formacji po śmierci jej gitarzysty i współzałożyciela – słynnego Andrzeja Nowaka.

Pierwszy koncert kultowego zespołu zapowiedziano na początek grudnia w katowickim Spodku. Na plakatach widnieją czterej muzycy z ostatniego składu: Marek Piekarczyk (wokół), Stefan Machel (gitara), Paweł Mąciwoda (bas) i Zbigniew Kraszewski (perkusja).

TSA to skrót od Tajne Stowarzyszenie Abstynentów. Ten zespół rockowy, zaliczany do prekursorów heavy metalu w Polsce, tworzył się jeszcze na przełomie lat 70. i 80. Niestety, już na

8 listopada pojawił się premierowy singel „Dream Team” powracającej na scenę grupy TSA

początku lat 90. doszło pomiędzy muzykami do konfliktu. Zaistniały wówczas TSA – Nowaka i Piekarczyka oraz TSA-Evolution – Machela i Niekrasza. Ostatecznie w 1992 roku obie grupy zostały rozwiązane. W 1998 r. zespół w odnowionym składzie został reaktywowany, jednak ponowne konflikty doprowadziły do szybkiego rozpadu.

Ostatnia próba powrotu miała miejsce w 2021 r. Grupa dała koncert na Festiwalu w Jarocinie, 40 lat po debiucie na tej samej imprezie. Realizację dalszych planów przerwała śmierć Andrzeja Nowaka – 4 stycznia 2022 r. Fani doceniają, że jego koledzy znów zebrali siły i na nowo podjęli wyzwanie.

 H.K.

Iga Świątek w roli modelki

 Getty Images

Polska mistrzyni tenisa lubi czasem zaskoczyć fanów i choć skupia się głównie na sporcie, odnosi też inne sukcesy. Niedawno zabłysnęła swoją stylizacją w gwiazdorskim niemalże stylu. Tenisowy strój zamieniła na potrzeby sesji zdjęciowej na uwodzicielską czerwoną suknię. Jej zdjęcia obiegły cały świat, rozstawiając przy okazji nazwisko polskiej projektantki.

Końcem października br. w meksykańskim mieście Cancun odbyła się impreza z okazji startu turnieju WTA Finals. Uczestniczyła w niej również polska reprezentantka – Iga Świątek. Tenisistki z wielu krajów zostały zaproszone do sesji zdjęciowej na tle meksykańskiej plaży i to właśnie te fotografie obiegły internet wraz z pochwałami dla looku Polki.

W kreacji projektantki Magdy Butrym przyćmiła wszystkie rywalki ubrane zwyczajowo na otwarcie turnieju w jasne, proste stroje. Sukienka Igi elektryzowała kolorem, miała otwarte plecy i sięgała ziemi.

Zmysłowy strój dopełniały okazały kwiat pod szyją, charakterystyczny dla strojów z metką Butryn. Ponadto stylizację dopełniały wiązane sandały oraz nawiązujące do stylu vintage kolczyki.

Wśród komentarzy do sesji, padało m.in. stwierdzenie, że czerwona sukienka Igi Świątek to doskonały zabieg marketingowy. Polka wyróżniała się na tle pozostałych tenisistek – od razu było widać, kto jest pierwszą raketą świata. Czerwień jest mocna i kojarzona z sukcesem, władzą. Poza tym kolor ten świetnie współgrał z urodą zawodniczki.

22-letnia Iga Świątek mierząca 1.76 m, zgrabna i szczupła, nie ustępuje niejednej modelce. Lubi czasem zaskoczyć zjawiskowym wyglądem odbiegającym od kortowego stylu. Nie szaleje z nadmiarem makijażem ani fryzurami, stawiając w tym względzie na naturalność. Rodowita warszawianka odnosi pasmo sukcesów, dobrze odnajdując się w trudnych sytuacjach. Ma rzeszę fanów na całym świecie.

 H.K.

Iga Świątek na potrzeby sesji zdjęciowej zamieniła tenisowy strój na uwodzicielską czerwoną suknię

Kara dla Michała Wiśniewskiego

Michał Wiśniewski został skazany na 1.5 roku pozbawienia wolności oraz grzywnę 80 tys. zł za zaciągnięcie pożyczki na podstawie nieprawdziwych danych o dochodach

Pod koniec października znamy wokalistę – 51-letni Michał Wiśniewski – został skazany na 1.5 roku pozbawienia wolności oraz grzywnę 80 tys. zł. Czeką go też pokrycie kosztów procesowych. Piosenkarz był oskarżony o zaciągnięcie 2.8 miliona złotych pożyczki w SKOK Wołomin na podstawie nieprawdziwych danych o dochodach. Wyrok jest nieprawnomocny. Piosenkarz twierdzi, że jest niewinny.

Przed dwoma laty, jesienią 2021 r. piosenkarz usłyszał zarzuty dotyczące doprowadzenia do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. „W celu uzyskania pożyczki Michał W. przedłożył nierzetelne, pisemne oświadczenie o swoich dochodach, które znacznie zawyżył, a także podał nierzetelne dane dotyczące dochodów poręczyciela – ówczesnej żony podejrzanego” – informowała Prokuratura Okręgowa Warszawa-Praga.

Jeszcze w 2006 r. artystce została udzielona pożyczka w wysokości 2.8 miliona złotych, której nie spłacił. Proces w tej sprawie ruszył końcem 2021 roku. Wiśniewski zapewniał, że nie zataił żadnych informacji, a 2006 rok był dla niego dobrym okresem. Miał wtedy między innymi trasę koncertową w Stanach Zjednoczonych, wygrał eliminacje do Eurowizji oraz wydał płytę.

Dochód w ocenie sądu, po przeanalizowaniu deklaracji podatkowych oskarżonego za tamten okres oraz innych dokumentów, był zdecydowanie niższy niż ten, który został wpisany w kwestionariuszu pożyczkowym piosenkarza. Sędzia zaznaczył, że oskarżony nie miał zdolności, by spłacać ratę miesięczną pożyczki wynoszącą ponad 66 tysięcy złotych.

Media cytują wypowiedź sędziego: „Nie jest tak, jak twierdzi oskarżony, że on się pomylił i wpisał zamiast dochodu przychód, a tak w ogóle to posiadał dochody, które pozwalały mu spłacać ten kredyt. Takich dochodów nie posiadał.”

 H.K.

ROMUALD MAGDA, ESQ.

*Absolwent Uniwersytetu Jagiellońskiego
oraz New York Law School*

 718-389-4112

776A Manhattan Ave, Brooklyn, NY 11222
Więcej informacji na www.MagdaESQ.com
romuald@magdaesq.com

WSZELKIE SPRAWY DOTYCZĄCE NIERUCHOMOŚCI

- problem z deweloperami • spory z sąsiadami o granice nieruchomości
- kupno – sprzedaż nieruchomości, condo, coop (closings)
- reprezentacja właścicieli i najemców w sprawach umów o najem lokali użytkowych (biznesów, sklepów – commercial leases) • sprawy landlord tenant

WSZELKIE SPRAWY SPADKOWE

- wnioski o uznanie testamentów • spory sądowe dotyczące spadków
- reprezentacja spadkobierców i kredytorów spadku
- testamenty • trusty (living trust) • pełnomocnictwa • „living will”

**SPRAWY ROZWODOWE – UMOWY PRZEDMAŁŻEŃSKIE
KUPNO – SPRZEDAŻ BIZNESÓW**

RZETELNOŚĆ, FACHOWOŚĆ I DOŚWIADCZENIE, NA KTÓRYM MOŻESZ POLEGAĆ!

GREENPOINT INSURANCE BROKERAGE

KOMERCYJNE:

Commercial Liability
Workers Compensation
Pojazdy komercyjne
Professional Liability
Disability
Umbrella
Bonds

OSOBISTE:

Domy
Auta
Życie
Zdrowie
Motocykle
Łodzie

MARCIN LUC
Insurer Broker

680 Manhattan Ave., Brooklyn, NY 11222
Tel: 718-383-0306, Fax: 516-706-0206

**NOWA, DOGODNA LOKALIZACJA
DLA KLIENTÓW Z NJ, PA I UPSTATE NY**
321 Route 94 S, Warwick, NY 10990, Tel. 845-250-0050

Jesteśmy licencjonowani w NY, NJ, PA, CT & FL
insurance@greenpointbroker.com
www.GreenpointBroker.com

NIERUCHOMOŚCI NA FLORYDZIE

oraz przy słynnym Źródleku Młodości (Warm Mineral Springs)

KUPNO - SPRZEDAŻ - DOMY - DZIAŁKI

● SARASOTA ● NORTH PORT ● VENICE ● PORT CHARLOTTE

18 LAT DOŚWIADCZENIA NA LOKALNYM RYNKU**Agata Bulanda PA** preferred **SHORE**

Realtor – Notary Public

50 S. Lemon Ave. Ste 302, Sarasota, FL 34236

Biuro: 941-999-1179, cell 941-323-6519

agatabulanda@msn.com

www.agatabulanda.com

MÓWIĘ
PO POLSKU

SL 3123922

Pierwsze na Florydzie polskie biuro detektywistyczne zaprasza do skorzystania z usług

- Poszukiwania osób ► Sprawy rozwodowe
- Pomoc w sprawach na terenie Polski
- Dochodzenia ubezpieczeniowe ► Ustalanie majątku

PIERWSZA KONSULTACJA ZA DARMO35 Grand Palms Blvd,
Englewood, FL 34223

Mobile: 941 549 2395

Email: office@contra-riskconsulting.com
www.contra-riskconsulting.com

AMERYKAŃSKA CZĘSTOCHOWA
DUCHOWA STOLICA POLONII

THE NATIONAL SHRINE OF OUR LADY OF CZESTOCHOWA
654 FERRY ROAD, PO BOX 2049, DOYLESTOWN, PA 18901
TEL. 215-345-0600 EMAIL: INFO@CZESTOCHOWA.US
WWW.CZESTOCHOWA.US

Myślisz o przeprowadzce na Florydę?

- ✓ Kupno domu?
- ✓ Inwestycja w nieruchomości na wynajem sezonowy albo całoroczny?
- ✓ Chcesz wystawić swój dom na sprzedaż?

Orlando i okolice.
20 lat doświadczenia.
**KOMPLEKSOWA OBSŁUGA
W JĘZYKU POLSKIM!****LIFESTYLE**
INTERNATIONAL REALTY**MAGDALENA DANOS**Realtor®
Gold Key of Excellence
Accredited Buyer's Representative
Accredited Luxury Home Specialist
NHCBC: New Home Co Brokertel. **407-760-9286**Gold Key of Excellence
Lifestyle International Realty
magdalenadanos@gmail.com
130 Pasadena Place, Orlando, FL 32803

Chopin

PARCEL SERVICE

to firma tworzona przez ludzi z wieloletnim doświadczeniem w branży, z którą wyślesz do Polski wszystko – od paczek, przez samochody po całe kontenery.

PRZESYŁKI Z USA DO POLSKI I EUROPY

TRANSPORT MORSKI I LOTNICZY

PACZKA MORSKA DO POLSKI do 20 lb - \$26, a każdy następny funt \$0.55, bez żadnych dodatkowych opłat.

Tel. +1 413 363 0367
office@chopinparcel.com | www.chopinparcel.com
161 Doty Circle, West Springfield, MA 01089

**ATRAKCYJNE
CENY**

Pytajcie o nas u lokalnych agentów

We invite you to visit us!

The American Institute of Polish Culture, Inc.

Phone: 305.864.2349
e-mail: info@ampoloinstitute.org
www.ampoloinstitute.org

Honorary Consulate of the Republic of Poland

Blanka A. Rosenstiel, Honorary Consul
Phone: 305.866.0077
e-mail: polconsulfl@yahoo.com

Chopin Foundation of the United States, Inc.

Phone: 305.868.0624
e-mail: info@chopin.org
www.chopin.org
Competitions • Concerts • Scholarships

1440 79 th Street Causeway, Suite 117, Miami, Florida 33141

PRZY KAWIE O PRAWIE

Romuald Magda
Esq.

romuald@magdaesq.com

Chcę sporządzić testament. Czy mogę określić, że np. wnuk dostanie część spadku pod warunkiem, że skończy studia? Czy można wprowadzić warunek, że spadkobierca musi być stanu wolnego, aby dostać spadek?

W Nowym Jorku dozwolone jest przekazywanie spadku pod warunkiem – jednak są sytuacje, kiedy sąd może uznać warunek za niezgodny z prawem lub niewykonalny i wtedy spadkodawca dostanie swoją część spadku bezwarunkowo. Co do warunku np. ukończenia studiów, należałoby określić, w jakim czasie miałyby to nastąpić: czy w chwili śmierci spadkodawcy, czy jakiś czas później. Jeżeli ze względu na młody wiek wnuka ukończenie studiów nastąpi po dłuższym czasie, wygodniejsze dla zarządcy spadku byłoby ustanowienie trustu. Określamy wtedy np. termin ukończenia studiów, jak i alternatywnego spadkobiercę, jeżeli warunek nie będzie spełniony.

Co do drugiej sytuacji, odpowiedź zależy od tego, jak w danym przypadku określony jest warunek. Jeżeli np. przewidziano, że spadkobierca ma być stanu wolnego w chwili śmierci spadkodawcy, najczęściej taki warunek będzie wymagalny.

Z kolei jeżeli testament stanowiłby, że osoba musi się rozwieść, aby dostać spadek, to taki warunek byłby uznany przez sąd za sprzeczny z interesem publicznym.

***

Czy mogę kupić mieszkanie za gotówkę?

To zależy, jakie mieszkanie i za jaką gotówkę.

Mieszkania typu „condo” (własnościowe) stanowią odrębną nieruchomość i właściciel może sprzedać je na wolnym rynku. Zarządowi „condo” przysługuje zazwyczaj prawo pierwokupu, ale kupno nie jest uzależnione od zgody zarządu. Takie mieszkania są z reguły droższe od tych typu spółdzielczego, czyli „coop”. Jeżeli ktoś ma wystarczająco dużo pieniędzy, może kupić takie mieszkanie za gotówkę (oczywiście wchodzi tu będą w grę czeki bankowe lub transfer pieniędzy z banku zamiast gotówki) – sprzedający i jego adwokat nie chcą kilku worków gotówki ma stole i przeliczania setek tysięcy dolarów w banknotach dwudziestodolarowych.

W odniesieniu do „Coop”, czyli mieszkania typu spółdzielczego, kupno zależy od zaakceptowania kupującego i całej transakcji przez radę spółdzielni. Nawet gdy kupujący ma całość kwoty na zakup w banku, Rada nie wyrazi zgody przy braku odpowiedniego dochodu kupującego, wykazanego na rozliczeniach podatkowych, wystarczającego na pokrycie opłat za mieszkanie. Od wielu lat „coopy” sprawdzają, czy kupujący jest obywatelem USA lub jest legalnym rezydentem.

Tak więc sama gotówka do kupna mieszkania typu „coop” nie wystarczy przy braku udokumentowanego dochodu.

Ta kolumna powstała w celach edukacyjnych i w żadnym wypadku nie może zastępować porady prawnej.

Adwokat ROMUALD MAGDA, ESQ. prowadzi praktykę prawną w Nowym Jorku od 1995 r. Jest absolwentem Wydziału Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz New York Law School. Wieloletni członek Stowarzyszenia Prawników Stanu Nowy Jork oraz Stowarzyszenia Prawników Polsko-Amerykańskich w Nowym Jorku. Posiada uprawnienia do występowania przed sądami Stanu Nowy Jork. Wszystkie osoby pracujące w naszej kancelarii mówią po polsku i angielsku.

SPRZEDAŻ NIERUCHOMOŚCI CONNECTICUT się opłaca!

Czy wiesz, że w Connecticut mieszczą się jedno z największych skupisk polonijnych w całym kraju? Od Stamford na granicy z Nowym Jorkiem po New Britain, gdzie mieści się słynna dzielnica „Mała Polska” - Connecticut oferuje bogate życie polonijne oraz niskie koszty utrzymania.

Odwiedź Connecticut i przekonaj się dlaczego ten stan jest coraz częściej wybierany przez rodaków jako doskonale miejsce do zamieszkania... oraz inwestowania!

Działki	już od \$30,00
Domy jednorodzinne	już od \$130,000
Domy wielorodzinne	już od \$100,000
Rezydencje	już od \$250,000

Jacek Mikołajczyk

TWÓJ POLSKI AGENT NIERUCHOMOŚCI
Berkshire Hathaway HomeServices | New England Properties

tel. 860-874-6646

Jacek@bhhsne.com ValleyFineHomes.com
197 Washington Street, New Britain
340 Main St., Farmington, CT 06032

UWAGA!
Pracujemy z inwestorami
i oferujemy zarządzanie nieruchomościami
- PROPERTY MANAGEMENT

© 2021 BHH Affiliates LLC. An independently operated subsidiary of America, Inc., a Berkshire Hathaway affiliated franchise of BHH Affiliates, LLC. Berkshire Hathaway and the Berkshire Hathaway HomeServices symbols are registered service marks of HomeServices of America, Inc. © Equal Housing Opportunity. Information not verified or guaranteed. If your home is currently listed with a broker, this is not intended as a solicitation.

PRAVDA

*jest
zawsze
tylko
jedna!*

PRAVDZIWIE RADOSNEGO
ŚWIĘTA

Thanksgiving

Szukaj polskiej wódki PRAVDA w lokalnych sklepach monopolowych.

William Schwitzer & Associates, PC

820 2nd Avenue | 10th Floor | New York | NY 10017

CAŁODOBOWA POLSKA LINIA:

718-275-2555 | 646-879-6490

www.wsatlaw.com | webmaster@wsatlaw.com

ZAKRES USŁUG:

- wypadki w pracy
- wypadki komunikacyjne i drogowe
- urazy i szkody zadane przez policję
- inne

PRZYKŁADOWE WYGRANE PROCESY NASZEJ KANCELARII:

\$27,700,000

Verdict for Motor Vehicle Accident

\$19,800,000

Verdict for Motor Vehicle Accident

\$5,600,000

Settlement Construction Accident Plumber

\$5,500,000

Settlement Laborer

ZAUF AJ FIRMIE O WYBITNYCH OSIĄGNIĘCIACH I UDOKUMENTOWANYCH SUKCESACH

